

Miloš „Inky“ Pikala

HOVORY

ozvena nevy povedateľného medzi človekom a Bohom

X

leto 2022

Úvod

Tieto texty sú desiatou časťou Hovorov z leta vojnového roku Pána 2022.

Samotný text je upravovaný len minimálne, z podstatnej časti ostáva tak, ako bol zapísaný počas adorácií. Text neprešiel ani žiadnou jazykovou korektúrou. Berte to ako ďalšiu súčasť autenticity toho, čo čítate.

Neberte ho preto, prosím, ako teologický traktát s precízne vycizelovanými formuláciami. Sú to slová, vety, ktoré vznikali tak ako vznikali, počas modlitby a hľadania na Pána. Ak by sa Vám aj náhodou zdalo, že si možno niektoré časti akoby odporujú – neodporujú si 😊. To len kresťanstvo, ktoré žijeme a Boh, s ktorým žijeme, sú paradoxné v samej svojej podstate. V Bohu však aj to, čo sa môže na prvý pohľad javiť ako protirečivé, nachádza svoje prekvapivé zjednotenie.

Jednotlivé kapitoly na seba nejako veľmi nenadväzujú. Sú zaznačené v takom poradí, v akom vznikali. Každá je svojim spôsobom samostatná. Predsa však možno niekomu príde užitočné čítať ich v takom poradí, v akom napísané sú.

Obsah

ÚVOD	2
SÚ TO DVA ÚPLNE ODLIŠNÉ SVETY	7
AKO SA VOLÁ SMÚTOK A RADOSŤ DOHROMADY?	8
VRCHOL ZJAVENIA BOHA...	10
ÚBOHÝ DIOTREFES!	11
POPOLUŠKINA VOĽBA	13
AKO BYŤ SPASENÝ, ALEBO DUCHOVNÝ ŽIVOT V KOCKE	15
MAL BY KŇAZ PRIŤHAHOVAŤ ĽUDÍ?	17
KEĎ SA VŠETKO STANE JEDNÝM	19
NEVIDITEĽNÉ JE VIAC!	21
VOJSŤ DO BOLESTI	22
SKUTOČNE V SKUTOČNOM	23
KÚSOK OD NÁS...	24
POZERÁM NA SEBA...	27
VZDÁVAM SEBA!	29
POSLANÝ BYŤ SVÄTCOM	30
VYPRÁZDNIENIE	32
KEĎ UŽ NIE JE TVOJE ANI MOJE	33
ČRIEPKY I	35
KREŠŤANSTVO JE PARADOXNÉ	36
BOJOVAŤ S MYŠLIENKAMI?	37

SVET JE TAKÝTO A NEMÁ BUDÚCNOSŤ ANI NÁDEJ	38
UŽ ZAKRÁTKO BUDEM BOHOM	40
ZOBUDENÝ V DOME OTCA	42
NIE POCITY. NIE TECHNIKY.	44
TO, ČO PREKÁŽA, JE NAŠE JA.	45
ALE BOH PREDSA KONÁ!	47
ADORÁCIA? KEĎ JE VŠETKO NA SVOJOM MIESTE.	49
SÁM BYŤ NA SVOJOM MIESTE	50
UMY SI MISKU!	51
ČRIEPKY II	53
POHÁŇA NÁS TÚŽBA PO DOKONALOSTI	56
DISCIPLÍNA JE ZNAMENIE	58
SI PRIPRAVENÝ STAŤ SA KATOLÍKOM?	60
KRISTUS JE TO MIESTO	63
MÔŽE POKOJ NAHRADIŤ NADŠENIE?	64
LÁSKA JE PROAKTÍVNA	65
LÁSKA JE AKO VÝSTUP NA HORU	66
ČRIEPKY III	69
NA ÚSPECH JE POTREBNÁ JEDNODUCHOSŤ	70
NÁDHERNÝ KAMEŇ DO STAVBY	71
SMRŤ PREDCHÁDZA ZNOVUZRODENIE	72
ALE NAOZAJ!	75
BOH SA VOLÁ "VŠETKO"...	77

TVOJE JE KONANIE, OVOCIE JE VEC OTCA	79
PROSTO LÁSKA. TO JE VŠETKO.	81
BOŽÍ POKOJ...	83
NIE ZMÄTOK. NIE CHAOS.	84
NAVYKNÚŤ SI ZOTRVAŤ	85
LÁSKA ZOTIERA ROZDIELY	87
NEDÁ SA TO POLOVIČATO	88
MALOSŤ JE DÔKAZOM VEĽKOSTI	91
BOŽÍ SVET - TAK NEUVERITEĽNE ODLIŠNÝ...	93
NEUVERITEĽNÝ BOŽÍ SVET!	94
BRATSTVO BOHA A ĽUDÍ	96
ČRIEPKY IV	98
ČO NÁS K BOHU PRIŤAHUJE?	99
NÁDEJ	100
OCHOTA ZANECHAŤ OSTATNÉ	102
ČO ZNAMENÁ VZIAŤ SVOJ KRÍŽ?	103
PRIJAŤ, UŽÍVAŤ A ŽIŤ	105
AKO VTEDY PRI VEČERI	106
PÁČIŤ SA BOHU	108
KREŠŤANSTVO JE NAOZAJ TAKTO JEDNODUCHÉ	110
POROZUMIEŤ BOHU I OBRÁTENIU	112
UVEDOMENIE + KONANIE = OBRÁTENIE	114
V ADORÁCII ZAŽÍVAME...	116

PREPUKNÚŤ NAVONOK	117
POZERANIE A VOJDENIE	119
ČRIEPKY V	120
ČO JE ZA KONTEMPLÁCIU?	122
KONANIE AJ HOVORENIE	123
VOJSŤ ZNAMENÁ VYMENIŤ...	124
SVET JE O VYDEĽOVANÍ SA	124
NEBO, SÚD A KREŠŤANSTVO V SKRATKE	126
ČLOVEK JE NAJSILNEJŠÍ, KEĎ SA VZDÁ	128
ZOBUDIŤ SA, VOJSŤ A ZOSTAŤ	129
AK SA NEPRIDÁ TELO...	130
ZÁKON JE ZLOŽITÝ, KREŠŤANSTVO JEDNODUCHÉ	132
NORMÁLNY ŽIVOT NENORMÁLNYM SPÔSOBOM	133
UVOLŇENOSŤ	135
MÚDROŠŤ SVETA	137
ĽAHOSTAJNÁ IGNORANCIA	139
VŠETKO JE ZLE	140
SLOBODNÝ	142
BEZ BOHA, ALEBO S BOHOM?	144
POKOJ JE NÁSTROJOM	147
ČRIEPKY VI	148
SLOVNÍČEK A VYSVETLIVKY	151

Sú to dva úplne odlišné svety

Do toho jedného vchádzame, vďaka milosti krstu, v modlitbe a ešte viac v adorácii, ktorá nám umožňuje hlbšie prežiť a prijať to, čo dostávame na každej omši vo svätom prijímaní.

Ten druhý je ten, v ktorom sme žili a do ktorého stále sa aspoň navonok vraciame a nim je svet. Sme stále vo svete, hoci už by sme nemali byť zo sveta.

Tieto dva svety sú naozaj úplne odlišné, úplne opačné! Kedysi sme si mysleli, že hriech je iba to, keď vykonáme nejaký zlý skutok. Potom sme porozumeli, že je to niečo hlbšie a skutky sú iba prejav stavu hriechu, v ktorom naše vnútro, srdce je. A nakoniec sme začali chápať, že hriech - to je vo svojej podstate svet opačný tomu Božiemu, osobnosť opačná osobnosti synov Boha, postoje, vzťahy, myslenie, sklony opačné tým, ktoré vládnu v Kráľovstve Boha.

Ide o to, byť síce telom vo svete, ale nedať sa vtiahnuť do sveta srdcom, srdcom ostať v Nebi tak, ako doň v Eucharistii, vnútornej modlitbe a adorácii vchádzame. Lebo sa nám stáva, že keď skončí modlitba a čas adorácie a my sa vrátíme do sveta, aj naše srdce a myslenie sa zo starého zvyku prispôbajú svetu. A to je zlé!

Tej prvý, Boží svet, je skutočný. Ten druhý je len ilúzia. "*Nespíme teda ako ostatní, ale bdejme a buďme triezvi*" (1Sol 5, 6). Mlčanie srdca a bdelosť v zmysle prebudenosti, nie len nejakého "dávať si pozor", sú nástroje a pomôcky toho, ostať v realite a nepotopiť sa späť do hmiel a víln sveta. Ostať

prebudený. Bdejúci. Zachovať, udržať všetko na svojom mieste. A sám byť tiež na svojom mieste, pri Kristovi, na Kristovi, v Kristovi, s Kristom, od Krista. On Je Kotva. On Je Základ, Skala.

Alebo inak - zostať svätí tou prvou svätosťou, čiže oddelení od sveta a "v ňom zakorenení a na ňom postavení, upevnení vo viere" (Kol 2, 7). Vskutku, rozhodnutie oddeliť sa od sveta a ostať od neho oddelení je zásadné. Preto sa ako kresťania v Písme nazývame "svätí", čiže oddelení a patriaci už Bohu a Jeho svetu. "*Draho ste boli kúpení. Nestaňte sa otrokmi ľudí*" (1Kor 7, 23). Zotrvávať úplne a naplno a otvorene a verejne a bez okolkov (tobôž nejakého pocitu hanby) v Božom svete, v Božom synovstve. Podľa neho myslieť, vnímať, žiť, konať, hovoriť - svetu cudzo, dokonca napriek. To je cena.

Ako sa volá smútok a radosť dohromady?

Múdrost'.

Nemáme dôvod na radosť a súčasne sa nemôžeme neradovať. To prvé je z nás a z toho, čo sa deje okolo nás. To druhé je z Boha. Radosť bez smútku sa volá pýcha, bezcitnosť. Smútok bez radosti sa volá zúfalstvo, beznádej. Oboje dohromady - je kresťanstvo.

Je to ten istý paradox a súčasne rovnováha sily a slabosti, malosti a veľkosti. Ekvilibrium na hrane paradoxu. Ani pýcha, ani poníženosť. Synovstvo.

Odklonenie sa od tohto Streda sa vždy rovná pádu. Skôr či neskôr si to uvedomíme. Potom je čas na pokánie, na návrat späť. Lepšie je nepadnúť. Nepodľahnúť zvodom ani jednej strany. Ostať v Božom strede. Nie som väčší ani menší. Nie som lepší ani horší. Iba som. Prosto som. V Ňom. Nič viac. Som. Všetko a súčasne nič.

Toto ekvilibrium je možné naozaj iba kým zotrávame v Kristovi, na Ňom, v Ňom. Iba v Nebi je možné toto a takto žiť, jedno či teraz alebo vo Večnosti. Iba v Nebi - a tým je Kristus, ako vraví aj Písmo: "*Boh nám dal večný život a tento život je v jeho Synovi. Kto má Syna, má život; kto nemá Syna, nemá Boží život*" (1Jn 5, 11-12). Všade inde je to nemožné, jedine v Bohu stačí naozaj iba prosto byť, nič menej, len byť.

Ak prepadneme *nadšeniu*, môže sa nám stať, že plní seba a vlastného zápalu opustíme Krista ako napríklad apoštoli, ktorí "*keď... videli, čo sa chystá, povedali: "Pane, máme udrieť mečom?"*" (Lk 22, 49). A ak prepadneme zase *smútku*, takisto môžeme opustiť Boha ako kedysi Eliáš, keď "*sám išiel na deň cesty na púšť. Keď došiel, sadol si pod borievku, žiadal si zomrieť a hovoril: "Teraz už dost, Pane! Vezmi si môj život! Veď ja nie som lepší ako moji otcovia!"*" (1Krľ 19, 4). Len v strede je čisté a číre bytie, len v strede je láska, ktorú vedie múdrosť, a múdrosť, ktorá koná v láske. Tam je skutočný súcit, milosrdenstvo, pochopenie, pretože všetko toto plynie z hľadania na Boha, v ktorom zotrávame.

Jednoducho, realita v sebe obsahuje radosť aj smútok, rozkoš aj bolesť, áno, aj tá Božia. Vytesnenie jedného alebo opustenie druhého znamená opustenie aj samej reality - a teda aj samotného Boha, ktorý je jej Plnosťou. Múdrosť, dokonalosť - vždy zahrňujú všetko, sú *všeobsažné*, ako aj o komunite hovorieval Scott Peck. A o samom Kristovi, Bohu, sa vraví, že skrze Vtelenie "*z toho, čo vytrpel, naučil sa poslušnosti; a keď dosiahol dokonalosť, stal sa pôvodcom večnej spásy pre všetkých, ktorí ho poslúchajú*" (Hebr 5, 8-9). Z Boha je radosť. Zo sveta smútok. V Kristovi a

skrže Krista v Bohu oboje. A v nás tiež - ak sme si teda naozaj obliekli, obliekame Krista. A Božia blaženosť i blaženosť spasených je v tom: v smútku a bolesti, ktoré sú vyhojené radosťou; a v radosť, ktorá dozrela a je umocnená prekonanou bolesťou a obetou. Smútok plný radosť. Radosť umocnená smútkom.

Mimochodom, platí aj vo vzťahu k Bohu. Boh i človek, Otec a Sudca, Stvoriteľ a Brat, Vykupiteľ i Panovník a Kráľ, Chlieb, Baránok i Nekonečné Bytie, v ktorom žijeme, hýbeme sa a sme - všetko toto Boh Je a všetko toto zahŕňa aj pravdivý vzťah k Nemu. Výsledkom je bázeň: ani strach, ani opovážlivosť, ale všetko spolu v úplne novej kvalite Božieho synovstva v Kristovi.

Vrchol Zjavenia Boha...

... je Eucharistia. Boh sa stal človekom, aby sa stal Chlebom - a nakoniec v Sebe zhromaždil vo svojom Tele svoje Telo, Cirkev.

Nasledovať Krista znamená učiť sa z Eucharistie. Stať sa, byť pre ľudí okolo chlebom, ktorý nasycuje, dáva istotu a bezpečie, ale aj okolo seba zhromažďuje. Byť chlebom, ktorý sa dáva - ale následne aj prijíma za svojich tých, ktorých sýti. *Dávať, zhromažďovať a prijímať* za svojich. Tak to robí Boh v Chlebe Eucharistie. Tak sa to od Neho učíme byť a robiť aj my - v Ňom a skrže Neho.

Stať sa chlebom sveta. Nie sami zo seba, ale len tak, že sami máme účasť na Chlebe, sme v Ňom Bohom sýtení, zhromaždení a prijatí za Jeho vlastné Telo, Cirkev. Plní Jeho Ducha tak môžeme ísť a napodobniť Ho vo svete. V trochu iných slovách to opisuje starobyľý List Diognétovi: "*Čím je duša v*

tele, tým sú kresťania vo svete," píše. Čím je Kristus pre nás v Cirkvi, tým sme my v Kristovi pre svet, ako vraví sám Pán: "Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte" (Mt 10, 8). "Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás" (Jn 20, 21).

Sme nasýtení, preto môžeme sýtiť druhých. Sme prijatí a preto môžeme prijímať druhých. Sme zhromaždení v Tele a preto môžeme zhromažďovať iných okolo seba, aby sme ich nakoniec priviedli k tomu istému Chlebu a do jednoty toho istého Tela, kde sami žijeme a sme naplnení. Byť chlebom, aby sme tak svedčili o Chlebe a boli cestou k Nemu tak, ako On je Cestou k Otcovi.

Úbohý Diotrefes!

"Niečo som už cirkvi písal; ale Diotrefes, ktorý si rád ako prvý medzi nimi počína, nás neprijíma." (3Jn 1, 9)

Je dôkazom toho, že ani biskup nemusí byť nutne veriaci a obrátený človek. A on veru nebol. Ide mu o postavenie a moc, túži po svetských veciach - ako predtým "Démas", ktorý pre zmenu Pavla "opustil, lebo miluje tento svet" (2Tim 4, 10).

Druhú etapu nasledovania Krista, po očistení, nazývali starí *osvietenie*. Možno aj preto, že nás, keď vierou a láskou vchádzame do Božieho Domu a Príbytku, do Rodiny Boha a zažívame to ohromné vyvolenie, že sme, práve my, nepochopiteľne vyvolení za nevestu Baránka a sám Boh sa stal našim Ženíchom, keď toto zažívame, súčasne prechádzame *osvietením*, kedy poznávame, že na veciach sveta len málo záleží. Vlastne vôbec. Nezáleží na nich už vôbec - leda ak ešte kvôli telu

"uspokojíme sa s tým, že máme čo jesť a čo si obliecť" (1Tim 6, 8). Viac netreba. "Čo je navyše, pochádza od Zlého. Lebo tí, čo chcú zbohatnúť, upadajú do pokušenia a osídla a do mnohých nezmyselných a škodlivých žiadostí, ktoré ľudí ponárajú do záhuby a zatratenia" (Mt 5, 37; 1Tim 6, 9). A tak to platí o všetkom svetskom.

Nezáleží na ničom svetskom. Iba na láske, na jednote Cirkvi, jej spoločenstva, Rodiny. *"My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti. Milovaní, milujme sa navzájom, lebo láska je z Boha a každý, kto miluje, narodil sa z Boha a pozná Boha. Kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska" (1Jn 3, 14: 4, 7-8). Ak toto vieme - čo viac potrebujeme? Len v tomto vzrastať, o toto zápašiť, k tomuto smerovať. Nemáme iný cieľ, iný zmysel života, iba tento. Za čím iným by sme ešte mohli ísť? A tak sa všetci veriaci schádzame v spoločenstve, aby sme sa, zhromaždení, učili takto milovať jeden druhého, učili sa "dávať život za bratov" (1Jn 3, 16). Na ničom inom nezáleží. Iba na tomto.*

A tak sme v tomto vskutku osvietení. Konečne rozumieme. Konečne chápeme. Život už nie je záhada. Zmysel života už nie je tajomstvo. Všetko je jasné a číre. Láska. Na nej jedinej záleží. Ona je pravda, ona je život i cesta do života, pretože sám *"Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom"* (1Jn 4, 16). Tak ako Božie láska je dôvodom a vysvetlením Vesmíru a všetkého vôbec, naša láska je jeho zmyslom, cieľom, i nášho vlastného života. To je všetko. Nič ďalšie v tom nie je. Nič menej v tom nie je. Kvôli tomu sme sa v Cirkvi zišli, odteraz na tomto pracujeme, toto trénujeme, všetko v našom živote, od úspechov podľa sveta až po choroby či súženie, všetko sú už len "činky", nástroje vo *fitnesscentre sveta*, pomocou ktorých trénujeme túto jednotu a lásku, lebo *"nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali,*

ako som ja miloval vás. Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať" (Jn 13, 34-35), vraví Ježiš, jasne a priamo.

Láska je jediné, na čom záleží. *"Deti moje, nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou. Podľa toho poznáme, že sme z pravdy, a upokojíme si pred ním srdce. Lebo keby nám srdce niečo vyčítalo, Boh je väčší ako naše srdce a vie všetko"* (1Jn 3, 18-20). Ak milujeme, potom sme vošli do života a akékoľvek chyby a nedostatky, ktoré na nás ešte sú, sú maličkosti, ktoré budú poľahky nápravné a uzdravené. Ale ak nemilujeme, potom sme ešte stále v smrti a žiadna osobná dokonalosť v ničom nemá žiadnu cenu.

Láska je ťažká, nemožná pre tých, ktorí milujú svet a túžia po veciach sveta, sami ešte svetsky sebeckí. Kto ale opustil svet aby spočinul v Láске Otca a Ženicha, ten je slobodný a schopný naozaj milovať a je mu to dokonca prirodzené a ľahké. Je to o prioritách, o tom, čo naozaj chceme. Vždy je to o tom. Nechceme viac ani nič, ani postavenie, ani uznanie, ani pokoj, ani majetok, ani nič - iba byť dokonalí v láske. Nič, len dokonalosť v láske, tu a teraz, s týmto človekom, v tomto skutku. Dokonalí v láske.

Popoluškina voľba

"Mám záľubu v slabostiach, v potupe, v núdzi, v prenasledovaní a v úzkostiach pre Krista; lebo keď som slabý, vtedy som silný" (2Kor 12, 10).

"Sme neužitoční sluhovia; urobili sme, čo sme boli povinní urobiť" (Lk 17, 10).

Chceli by sme byť pred Pánom veľkí a skvelí a užitoční a niečo Mu dať, niečo veľké. Ale nie z lásky. Z pýchy. A možno aj pre pocit, že sme si Nebo

zaslúžili, nič Bohu nedlžíme, aspoň nie tak veľa. Je ponižujúce stáť pred Ženíchom úplne na nič hodný, zbytočný, neužitočný, malý, slabý,... a byť prosto len akoby objektom Jeho lásky, milosrdenstva, zmilovania.

Diabol to napríklad neznesie. Jeho pýcha, akákoľvek pýcha to neznesie. Láska áno. *Popoluška plače šťastím. Macocha od jedu.* Prvá v láske a milosrdenstve Ženícha nachádza Neho. Druhá ho odmieta ako Peklo a sama si tak volí Peklo.

Iba láska dokáže prijímať lásku, iba láska znesie lásku, iba láska vie byť milovaná a tešiť sa z toho, radovať. Pýcha nie. Pýcha radšej volí pýchu. Nie, že by zniesla pýchu iného ako seba, ale volí si radšej slobodne neznášať a tak akceptovať pýchu, než by prijala a zniesla lásku.

Prísť k Bohu v slabosti, malosti, neužitočnosti a nechať sa len tak milovať a obdarovať, z milosrdenstva a zľutovania Ženícha - a radovať sa z toho, lebo v tom je aj naša láska, veď On najviac miluje, keď sa môže takto zamilovať a teda umožniť Mu to, je vlastne vrcholný prejav lásky k Nemu, lásky čirej každej pýchy - no, to je už mystika a dokonalosť svätých! A čistý paradox kresťanstva!

Nečakať nič od seba, nemať nič zo seba, neprinášať si žiadnu zásluhu a ani žiadnu nechcieť - ale chcieť, aby všetko bolo len o Ženíchovi, zo Ženícha, v Ňom. Konať, ale chcieť, aby všetkom ovocie, sláva účinky, úžitok, všetko bolo len z Ježiša, aby vo všetkom bol oslávený len On. Byť ako onen *oslík*, ktorý Ho niesol do Jeruzalema. Lebo čím sme menší, tým v nás On sám je väčší! Túžiť byť chudákom a bedárom, aby na nás a cez nás čo najviac vynikla Jeho láska, Jeho štedrosť, Jeho milosrdenstvo! *Odvaha k trapasu? Záluba v trapase* - aby cez našu nemotornosť bol oslávený Boh!

"A bol som u vás slabý, bojazlivý a veľmi prestrašený. Moja reč a moje ohlasovanie nespočivali v presvedčivých a múdrych slovách, ale v prejavocho

Ducha a moci, aby sa vaša viera nezakladala na ľudskej múdrosti, ale na Božej moci." (1Kor 2, 3-5)

Ako byť spasený, alebo duchovný život v kocke

Milovať bratov

To je, alebo aspoň má byť, naša vášeň a záľuba. Milovať ich a budovať z nich - seba nevynímajúc - Boží Dom, Cirkev.

Lebo Nebo, to je Duch Svätý.

Ten ale prebýva iba v Kristovom Tele a tým je Cirkev.

Musíme sa preto stať týmto jedným Telom, aj navzájom, aby sme mohli byť napojení jedným Duchom, ako svedčí aj Písmo: "*Ved' my všetci, či Židia alebo Gréci, či otroci alebo slobodní, boli sme v jednom Duchu pokrstení v jedno telo. A všetci sme boli napojení jedným Duchom. ... Vy ste Kristovo telo a jednotlivo ste údy*" (1Kor 12, 13.27).

A nič iné, iba láska nás môže takto spojiť. Keď milujeme jeden druhého ako seba samého, keď sme si navzájom tak drahí ako naše vlastné telá, ako my sami, keď sa o seba navzájom zaujíname a staráme tak, ako o seba samých, ba viac, keď sa milujeme ako Kristus miluje nás, až do krajnosti, potom takýmto Telom je. Toto je totiž Cirkev, spoločenstvo ľudí, ktorí sú si v Kristovi práve týmto a takýto. Čím viac tým sme, tým viac nás naplňa Duch a tým viac sme v Nebi, už teraz. Tak vraví Ježiš: "*Veru, veru, hovorím vám:*

Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života" (Jn 5, 24)

V tomto Duchu potom máme istotu spásy, že totiž kto v Ňom "vytrvá do konca, bude spasený" (Mt 24, 13) - lebo kým v Ňom sme, sme v spáse, sme v Nebi. Tak vraví Pavol: "*Keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás"* (Rim 8, 11). Už nás viac nekvári strach, lebo "*v láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske"* (1Jn 4, 18).

A práve tieto slová Jána nás znova, ako nejaký okruh, vracajú na samý začiatok, pretože pokračuje: "*My milujeme, pretože on prvý miloval nás. Ak niekto povie: "Milujem Boha," a nenávidí svojho brata, je luhár. Ved' kto nemiluje brata, ktorého vidí, nemôže milovať Boha, ktorého nevidí. A toto prikázanie máme od neho: aby ten, kto miluje Boha, miloval aj svojho brata"* (1Jn 4, 19-21) - lebo tak vzniká Jeho Telo, Cirkev, tak sa my sami stávame jeho súčasťou, aby nás v Ňom mohol Duch naplniť Spásou, Večným Životom Boha.

A toto je všetko. Tajomstvo spásy. Podstata kresťanstva. Zmysel a cieľ duchovného života. Podstata Cirkvi. O toto jediné ide. To je všetko. Toto je večný život - jednota lásky v Bohu. A tak žiaden div, že aj z tohto hľadiska prijať Ducha Svätého a teda prijať spásu a vojsť do Neba a žiť Večný Život Boha vyžaduje toto všetko naozaj žiť a týmto všetkým sa naozaj stať - a výsledkom je Cirkev. Preto je ona Nebom na zemi. Vojsť do Neba znamená vojsť do Cirkvi. Žiť Nebo znamená žiť Cirkev. Preto v nej sídli Duch Svätý, ktorý je Nebom, Večným Životom Boha - Trojice.

Prijať toto znamená uveriť Kristovi, byť veriacim človekom. Preto je Spása z viery.

Robiť a žiť toto a myslieť tak je obrátenie, pokánie, lebo "*ak nebudete robiť pokánie, všetci zahyniete podobne*" (Lk 13, 5). Je to zmena našej životnej paradigmy. Odteraz táto láska, starosť jeden o druhého, jednota, Cirkev, je zmyslom a vášňou nášho života.

Mal by kňaz prit'ahovať ľudí?

Vlastne, ani nie. Po vzore Krista by skôr mal poskytovať čo najlepší servis tým, ktorých pritiahne Otec. Preto má "prit'ahovať" hlavne pravdu a lásku. A potom viesť tých, ktorých tieto pritiahli.

Sám Ježiš isto mnohých pritiahol, boli ich tisícky. Ale aj mnohých odpudil, opustili Ho kvôli "tvrdej reči" pravdy, chceli Ho kameňovať, zabiť a nakoniec Ho aj. Keď odchádzal zo zeme, z tých tisícov ostalo len stodvadsať ľudí. A On sám hovorí: "*Nik nemôže prísť ku mne, ak ho nepritiahne Otec, ktorý ma poslal. Všetko, čo mi dáva Otec, príde ku mne. A toho, kto prichádza ku mne, neodožením, lebo som nezostúpil z neba, aby som plnil svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal. A vôľa toho, ktorý ma poslal, je, aby som nestratil nič z toho, čo mi dal, ale aby som všetko vzkriesil v posledný deň*" (Jn 6,44.37-39).

Podobne apoštoli. Nesnažili sa páčiť ľuďom ani prit'ahovať ľudí. Miesto toho vydávali svedectvo Pravde, ktorá niektorých pritiahla, niektorých odpudila, ako vraví Pavol: "*My však ohlasujeme ukrižovaného Krista, pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo, ale pre povolaných, tak Židov ako Grékov, Krista — Božiu moc a Božiu múdrosť*" (1Kor 1, 23-24). Týmto,

ktorých pritiahli nie oni, ale Pravda, sám Otec, potom ukazujú cestu a poskytujú servis, prinášajú im to, čo už oni sami hľadali, len to nenachádzali a nevedeli sami nájsť. Ako znova Pavol píše: "*Dosvedčujem, že som čistý od krvi všetkých, lebo som neušiel bez toho, že by som vám nezvestoval Božiu vôľu celú*" (Sk 20, 26-27). A aj u neho stále platilo to, čo u Ježiša: "*Uverili všetci, čo boli vopred určení pre večný život*" (Sk 13, 48).

Evanjelizácia tak je služba, pri ktorej ľuďom, ktorí hľadajú pravdu a dobro a túžia po nich a "*vytrvalosťou v dobrých skutkoch hľadajú slávu, česť a nesmrteľnosť*" (Rim 2, 7) ukazujeme Cestu, ktorú hľadajú, Pravdu, po ktorej pátrajú a Život, po ktorom dychtia - Ježiša Krista, aby tak mohli ísť, už nie naslepo a prijať Ducha Svätého a už teraz vlastniť Život, pre ktorý sú určení a ku ktorému ich vo vnútri už dávno priťahuje Otec.

Preto sa evanjelizácia ale ani pastorácia nemôže zvrhnúť na "príťahovanie ľudí" do Cirkvi! Ak by sa tak stalo, Cirkev by sa zmenila na populistickú mimovládku a skončila by. Cirkev musí vydávať jasné svedectvo Pravde a musí súčasne jasne a účinné poskytovať servis - ukazovať Cestu, vyučovať a trénovať a poskytovať sviatosti - tým, ktorých k tejto Pravde pritiahnu nie nejaké "kejkle" určené na "príťahovanie ľudí", ale sám Otec. A pamätať na Krista samotného, ktorému, keď Ho "*počuli jeho učeníci, mnohí z nich povedali: "Tvrdá je to reč! Kto to môže počúvať?!" ... Vtedy ho mnohí z jeho učeníkov opustili a viac s ním nechodili. Ježiš povedal Dvanástim: "Aj vy chcete odísť?" Odpovedal mu Šimon Peter: "Pane, a ku komu by sme išli? Ty máš slová večného života. A my sme uverili a spoznali, že ty si Boží Svätý." Ježiš im odpovedal: "Nevyvolil som si vás Dvanástich?! A jeden z vás je diabol.""* (Jn 6, 60.66-70).

Nezáleží na počte. *Päťtisíc mužov a k tomu ženy a deti v jeden deň, dvanásť mužov vrátane jedného zradcu na druhý deň* - záleží na tom? Počet je vlastne vopred daný. Veľa či málo, Otec pritiahne všetkých, ktorí sú vopred určení na Život. Cirkev ale musí byť miestom, kde môžu byť takto pritiahnutí. Nie

populistická *mimovládka* snažiaca sa lákať ľudí, ale Cirkev, jasne svedčiaca o Pravde, ohlasujúca "*nič iné, iba Ježiša Krista, a to ukrižovaného*" (1Kor 2, 2) a udeľujúca vo sviatostiach Ducha Svätého, Boží Život a Božiu moc pre tých, ktorí k nej boli pritiahnutí a ktorí po tomto túžia. A, samozrejme, know-how a tréning v žití a vzraste v tomto Dare!

A sám kňaz, biskup, evanjelizátor či animátor musia byť najprv sami takto pritiahnutí Otcom! "*Ved' z plnosti srdca hovoria ústa. Dobrý človek vynáša z dobrého pokladu dobré veci a zlý človek vynáša zo zlého pokladu zlé*" (Mt 12, 34-35).

A o tie počty sa až tak nebojme. Ono to už tak je, že keď sa snažíme priťahovať ľudí a páčiť sa ľuďom, ľudia odchádzajú preč. Nepotrebujú ďalšiu svetskú inštitúciu a obchodné centrum či akvapark sú lepšie, ako takáto svetská "cirkev". Ak ale hlásame jasne jasnú pravdu v sile Ducha, potom sám Otec privedie všetkých, ktorí privedení byť majú, tak ako v onen deň Turíc, kedy "*keď to počuli, bolesť im prenikla srdce a povedali Petrovi a ostatným apoštolom: "Čo máme robiť, bratia?" Peter im povedal: "Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha. ... Oni prijali jeho slovo a dali sa pokrstiť; a v ten deň sa pridalo asi tritisíc duší*" (Sk 2, 37-38.41).

Keď sa všetko stane jedným

To je jeden znak dokonalosti. Písmo vraví, že cieľ a úloha je "*zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko*" (Ef 1, 10).

Na začiatku je v nás boj, o ktorom hovorí Pavol: "*Podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom; ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma zajatcom zákona hriechu*" (Rim 7, 22-23), alebo Jakub, keď hovorí o ľuďoch s rozpolteným srdcom. Delíme veci na svetské a zbožné. Ale na konci je stav, ku ktorému smerujeme, kde toto delenie stráca zmysel. Stav, v ktorom všetko je Božie, všetko duchovné, už viac nie je rozpor, už sa viac nedelí čas medzi jedno a druhé, "*ale všetko a vo všetkom je Kristus*" (Kol 3, 11).

A nie, nie je to tým, že by sme utiekli pred pozemskými vecami a už sa iba modlili. Je to tým, že aj sami pozemské veci sa zo svetských stávajú božskými.

Ako sa tento pokoj dosahuje? Keď zmizne všetka žiadostivosť a strach? Keď nastane uvoľnenosť spočinutia, pretože sme našli Jeho a v Ňom všetko? Keď namiesto bičov sebeckva a strachu pýchy zavládne normálnosť lásky, dobra? Prosto, keď sa poddáme a konečne sa pustíme sveta a ponoríme do Hlbiny Boha?

Je to spravodlivosť. Ale nie tá povrchná, zo zákona. Nová spravodlivosť nového vnútorného človeka, kde všetky veci sú *konečne na svojom mieste*, nič ničom neprekáža, všetko je so všetkým zladené a všetko znie ako jedna hudba, jedna symfónia. A to je onen Pokoj, ktorý dáva Pán. "*Ak viete, že je spravodlivý, vedzte, že každý, kto koná spravodlivo, z neho sa narodil. ... Deti moje, nech vás nik nezvedie. Kto koná spravodlivo, je spravodlivý, ako je on spravodlivý. ... Podľa tohto sa dajú rozoznať Božie deti od detí diablových: kto nekoná spravodlivo, nie je z Boha; ani ten, kto nemiluje svojho brata*" (1Jn 2, 29; 3, 7.10). Spravodlivosť vo vnútri, láska navonok, keď jej už nič neprekáža ani ju nič nekriví. To je svätosť. Dokonalosť.

Neviditeľné je viac!

V spisoch otcov zaznieva stále jedna vec, ktorú dnes málo chápeme: to, že *neviditeľné* je viac, než *viditeľné*. Napríklad Origenes: "*Archa zmluvy viedla Boží ľud cez Jordán. Kňazi a leviti zastaná a vody. ... A nemysli si, že sa to dialo iba okolo prvých a že sa s tebou, čo o tom teraz počúvaš, nič také nedeje. Všetko sa v tebe spĺňa tajomným [čiže sviatostným] spôsobom.*"

My aspoň sprvu viac oceňujeme zázrak Červeného mora či Jordánu, než vodu krstu, kde *navonok* sa nič nedeje. Chceme radšej vidieť zázrak očami. Neviditeľná milosť nám pripadá ako niečo menej vzrušujúce. Ak nám kňaz vysvetľuje, čo všetko sa neviditeľne deje pri krste či omši, tak v duchu možno mávneme rukou a povieme si: *Neviditeľne? Takže nič. Neviditeľne, to je ako vôbec...*

A predsa, to neviditeľné je dôležitejšie. Lebo k čomu sú napríklad peniaze alebo moc nešťastnému človeku? Ale šťastie, radosť, vnútorné zdravie, pokoj, to všetko sú veci neviditeľné, ale omnoho dôležitejšie!

Tak to vnímali otcovia. Viditeľné, to je ako *detská hračka*. Ale Kristus priniesol už nie hračky, nie nejaký viditeľný ale sám v sebe prázdny symbol, obraz, ale *skutočnosť*. Preto už nejde o veci, ktoré by sa dali vidieť očami či nahmatať rukami. Sú to už veci týkajúce sa samého nášho bytia, života, toho, kým sme, akí sme. Iste, naše uzdravenie a zbožštenie sa budú navonok prejavovať, ale len prejavovať. Sami ostávajú neviditeľné - ale to neznamená, že ich v sebe nezakúšame, keď nás neviditeľný Duch veľmi badateľne a mocne naplní! Sú neviditeľné očiam tela, ale prístupné samému bytiu a preto o to skutočnejšie!

A tak, ako hovoria otcovia, prejdime od viditeľných hračiek a obrazov k mocnej a očiam už neviditeľnej skutočnosti, ktorá sa už dotýka samého nášho vnútra a mení samo naše bytie!

Vojst' do bolesti

Áno. Dotknúť sa rán. Viac. Vojst' do nich. Objat' ich. Prijat' ich. Ako inak by sme mohli milovať? Naozaj milovať?

To, čo urobil Ježiš, Boh, kým Jeho telo viselo na kríži - to bola láska. Prostá láska. Ako inak milovať, než prijať s milovaným aj jeho bolesť? Inak to nejde.

Preto láska bolí. Vždy. Je to *passio* - utrpenie i pasia v jednom. Druhé bez prvého je nemožné. Bez utrpenia to je... láskavosť? Možno ani to? Ale nie láska! Nie jednota, nie splynutie a jeho extáza, po ktorej láska túži a ku ktorej smeruje.

Preto, ako hovoria teológovia, je prvá *extáza* Trojičného Života Boha, ktorý je Láska a chce sa s ňou deliť s človekom, aj napriek nášmu zlu a hriechu. Preto nasleduje *kenóza*, keď Boh zostupuje, stáva sa tým, čím my a berie na seba s nami aj náš hriech, zlo, bolesť. A potom *teóza*, keď sme my sami v Ňom vynesení k Nemu, premenení a pripojení k *extáze* Trojice.

Nie je o tom istom kresťanstvo? *Extáza* Božieho Života v Duchu v Cirkvi. *Kenóza* apoštolátu, služby, obety, angažovanosti pre druhých, ktorých milujeme a chceme sa s nimi deliť o to, čo sami žijeme. A napokon analógia *teózy*, keď im pomáhame prijať Krista a s Kristom vstúpiť do Života. A tak sa učíme aj my sami byť ako Boh.

A preto skutočný apoštolát je uskutočnenou láskou. Preto nie je možný bez ochoty k obeti, k zdieľaniu aj bolesti a utrpenia toho druhého (a v spoločenstve Cirkvi našich navzájom).

Ti, ktorí pod apoštolátom vidia iba akési "hlásanie" a "napomínanie" a "presviedčanie" a "posielanie do kostola" nemajú poňatia, čo apoštolát je. A najskôr ešte ani lásku. Pre nich to je otrava. Neprijemnosť. Prekážka. Vyhýbajú sa tomu. Ale láska nie. Tá nie. Tá to prijíma a teší sa z toho, lebo práve vtedy a v tom miluje - kam by teda utekala alebo sa ponáhľala preč? Tu je jej miesto! Tu nachádza svoje uskutočnenie a naplnenie!

Skutočne v Skutočnom

Všetko je tak krištáľovo jasné! Len kým sme utopení v myšlienkach a ilúziách, tak to nevidíme a namiesto toho vidíme len chaos a zmäť a tápeme a zmietame sa v neistote a dokonca strachu. Ale stačí zmlknúť, prebrať sa, prebudiť sa... *"Prebud' sa, ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a bude ti svietiť Kristus"* (Ef 5, 14)!

Najprv vstať z mŕtvych. Prebrať sa. Uvedomiť si sám seba a ujať sa samého seba. Tak nejako by sa to dalo popísať. A potom? Potom sa takto sám otvoriť, úplne otvoriť Kristovi. Nie len v myšlienkach, predstavách a fantázii, kde sme dovtedy až pričasto žili svoje kresťanstvo (asi aj o tom je kvietizmus), ale naozaj, skutočne, skutočne seba.

Tam, tu, v *skutočnom*, čaká večná mladosť Krista, Večný Život, všetko je plné svetla, jasné a krásne a neexistuje žiaden rozpor. Tu je to, čo hovorí Ježiš: *"Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha"* (Mt 5, 8)! Čisté,

čire, prebudené, vzkriesené srdce, ktoré objavuje, že za hmlou sveta číha jas Kráľovstva, Jas Neba, Boží svet vo svojej nádhere a kráse!

Kúsok od nás...

... sú denne zabíjané stovky ľudí a stovky ďalších mrzačené. Ktosi kradne cudziu zem, cudzie veci, kvitnúce mestá ničí ohňom a obracia na ruiny. Desiatky tisíc ľudí unáša, deportuje preč - ženy, deti,... Milióny ďalších už vyhnal zo svojich domovov. Je ničená ich kultúra, hodnoty, pamiatky, chrámy, všetko.

Ako sa môžeme na niečo také pozerat'?

Ospravedlňovat' sa, že však sme im *niečo dali*, poslali niečo na pomoc? Trošku, omrvinku? A jedným dychom nariekat', že nám, v pokoji a pohodlí žijúcim, niečo o pár centov zdraželo?

Desím sa, čo sa z nás stalo. Alebo sme tým boli vždy? Len sa to teraz odhalilo? Ale pred osemdesiatimi rokmi sme možno naozaj boli ešte iní. Ako to vraví Písmo? "*Hovoríš: "Som bohatý, zbohatol som, nepotrebujem nič" — a nevieš, že si biedny, poľutovaniahodný, chudobný, slepý a nahý.*" (Zjv 3, 17)...

Je hnusný svet, ktorý s týmto nezmerným utrpením narába ako so štatistikou, číslami, kalkuluje a uvažuje, ako neponížit' vraha. Svet, v ktorom si zatvárame oči, aby sme nevideli tú strašnú neznesiteľnosť toho všetkého. Už chápeme, prečo Písmo tak radikálne hovorí: "*Cudzoložníci, neviete, že priateľstvo s týmto svetom je nepriateľstvom s Bohom?! Kto teda chce byť priateľom tohto sveta, stáva sa nepriateľom Boha*" (Jak 4, 4)!

A najhoršie, že sami v sebe toto všetko zlo a špinu sveta objavujeme a nachádzame. A hnušíme sa sami sebe.

Pane, zmiluj sa! Pane, zmiluj sa nad nami! Pane, daj nám srdce z mäsa, nie z kameňa. *"Nik nemá väčšiu lásku ako ten, kto položí svoj život za svojich priateľov"* (Jn 15, 13). My ich miesto toho predáme za pár centov... *"A Pán povedal Kainovi: "Kde je tvoj brat Ábel?" On však odvetil: "Neviem. Či som ja strážca svojho brata""* (Gn 4, 9)? Tam je. Tam niekde. Čo ja viem? Neruš, práve ide môj obľúbený seriál, vieš?

Vedeli ste, že každý z nás práve prechádza prístupovým procesom do Neba? Áno, Boh nám ukázal a otvoril Cestu úniku z tejto nočnej mory, Cestu do Života, kde *"Baránok, čo je v strede pred trónom, bude ich pásť a privedie ich k prameňom vôd života. A Boh im zotrie z očí každú slzu"* (Zjv 7, 17)?

Ako inak si ale vydobyť miesto v Nebi, než vlastnou krvou, vlastným životom daným za bratov? *"Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov"* (1Jn 3, 16)! Sám Ježiš *"všetkým povedal: "Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma. Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, zachráni si ho"* (Lk 9, 23-24). A tak *"bojuj dobrý boj viery a zmocni sa večného života; veď doň si povolaný a zložil si pred mnohými svedkami dobré vyznanie"* (1Tim 6, 12)!

Možno nezachránime všetkých, dokonca ani mnohých. Ale zachránime s tými pár aj seba - keď dokážeme a budeme *"uznaní za hodných Božieho kráľovstva, za ktoré trpíte"* (2Sol 1, 5). Lebo *"do Božieho kráľovstva máme vojsť cez mnohé súženia"* (Sk 14, 22). Sme totiž *"Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení. A myslím, že utrpenia tohoto času nie sú hodny porovnávania s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť"* (Rim 8, 17-18). Tým dokazujeme, že nie

sme zo sveta, z tohto cynického sveta, tým dokazujeme, že náležime inam a patríme do Kráľovstva, kde panuje láska, ktorá dáva život jeden za druhého!

Za Nebo sa platí krvou. Boh zaplatil Krvou. My platíme krvou. Lebo jeho zväzkom, životom, Zákonom, Zmluvou na ktorej je vybudované, je láska až na smrť. Preto Ježiš *"po večeri vzal kalich a hovoril: "Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi. Toto robte, kedykoľvek ho budete piť, na moju pamiatku.""* (1Kor 11, 25). Toto robte. Slávte Pamiatku a sami konajte podobne, sami neváhajte dať život, krv - z lásky k bratom!

Len kto miluje až na smrť môže byť súčasťou Spoločenstva víťazov nad svetom a jeho sebestvom! *"Neboj sa toho, čo máš trpieť. Hľa, diabol niektorých z vás má uvrhnúť do väzenia, aby ste boli skúšaní; a budete desať dní v súžení. Bud' verný až do smrti a dám ti veniec života. Kto má uši, nech počúva, čo Duch hovorí cirkvám. Kto zvíťazí, tomu druhá smrť neublíži"* (Zjv 2, 10-11). *"Vtedy mu Peter povedal: "Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou. Čo z toho teda budeme mať?" Ježiš im povedal: "Veru, hovorím vám: Pri obnovení sveta, keď Syn človeka zasadne na trón svojej slávy, aj vy, čo ste išli za mnou, zasadnete na dvanásť trónov a budete súdiť dvanásť kmeňov Izraela"* (Mt 19, 27-28).

Tvoj brat je práve teraz zabíjaný. Mučený. Vraždený. Väznený. Unášaný. Vyháňaný. Olupovaný. Ukáž, čo v Tebe naozaj je. Pre neho je to čas núdze. Pre teba čas milosti - a súdu. Sám seba súdiš, sám seba odsudzuješ, či už pre Život, alebo pre večnú Tmu. *"A súd je v tomto: Svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali tmu viac ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé"* (Jn 3, 19). Si človek – urob, čo je v tvojich silách! Si občan - využi nástroje a vplyv, ktoré vo svojej krajine máš! Si kresťan - modlí sa a posti! Bud' štedrý. Viac! Bud' obetavý! *"Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám"* (Lk 6, 38)!

"Teraz sa radujem v utrpeniach pre vás a na vlastnom tele dopĺňam to, čo chýba Kristovmu utrpeniu pre jeho telo, ktorým je Cirkev." (Kol 1, 24)

Pozerám na seba...

... a vidím zlého, sebeckého, do seba zahľadeného človeka, možno nie *narcisa* v klinickom zmysle slova, ale je tu z toho dosť. Nevďačný k ľuďom, nevďačný k Bohu... Riešiaci stále iba seba... ľahostajný, bezcitný,...

Ako by takýto človek mohol byť bohom a žiť život, ktorý žiť nedokáže? Veď Boh Je Láska! Podstatou Života Večného je nielen, že nás Boh miluje, ale že my milujeme rovnako tiež. Preto *"kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14).

Ako by sme ale mohli byť takto premenení, ak nie Duchom Svätým? On *"nás premieňa na taký istý, čoraz slávnejší obraz [Krista]"* (2Kor 3, 18).

A ako by sme mohli prijať Ducha, ak by sme najprv neboli ochotní, netúžili zomrieť tomu, čím teraz sme, plní odporu z ohavnosti toho, čo sme sami v sebe objavili? *"Bolest' im prenikla srdce a povedali Petrovi a ostatným apoštolom: "Čo máme robiť, bratia?" Peter im povedal: "Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Svätého Ducha.""* (Sk 2, 37-38). *"Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme boli pokrstení? Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom. Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní. Veď vieme, že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu.*

Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu" (Rim 6, 3-7). Áno, toto je krst. Toto je pokánie. A tam potom prichádza Duch, aby v nás túto smrť uskutočnil, *"lebo ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umrtnujete skutky tela, budete žiť"* (Rim 8, 13).

Preto je tak málo Ducha medzi nami, v Cirkvi - lebo nikto nechce, netúži, necíti potrebu zomrieť. Možno sa trochu *polepšiť*, tu a tam v nejakej maličkosti, ale *zomrieť*? Úplne sa premeniť? Až tak, že sa staneme novými ľuďmi? To nie. Sme predsa dobrí a zbožní ľudia! Nič také nepotrebujeme. Tak si to myslíme. Navonok aj vyznávame hriech (možno úprimne, možno preto, že sa to patrí), ale vnútri nie, vnútri sme sami so sebou vcelku spokojní...

Sám to v sebe cítim. Viem, že musím zomrieť - nie tak, keď z nutnosti umrie telo, ale slobodne a vedome, ako vraví onen text z Athosu: *kto zomrie prv, než zomrie, nezomrie, keď zomrie*. A týka sa to všetkého, celej osobnosti, od postojov a myslenia až po slová, spôsob reči, gestá, všetko! Všetko je poznačené. Všetko musí byť vyzlečené, lebo *"máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy"* (Ef 4, 22). Potom, z mlčania, z pokory hriešnika, z chudoby toho, ktorý zanechal všetko, sa môže začať rodiť nový človek, ktorý *"sa narodil z Ducha"* (Jn 3, 8).

Vedomie malosti a hriešnosti, ktoré vo svetle Lásky Boha nevedie k zúfalstvu, ale k mlčaniu, k vyprázdneniu sa práve tým, že sami v sebe zmlkneme, stihneme, zastavíme sa. Ako človek unavený sám sebou, unavený sebestvom a pýchou, bičmi Ega. Bez jeho zhonu a naháňania. Zastavení. Vyprázdnení. Ľudia, ktorí vzdali sami seba a sú pripravení na nové stvorenie. V malosti, v pokore. Vo vd'ačnosti. *"Veru, hovorím vám: Kto neprijme Božie kráľovstvo ako dieťa, nevojde doň"* (Mk 10, 15).

Vzdávam seba!

Zistil som, že nedokážem zmeniť ani uzdraviť samého seba. Preto sám seba vzdávam. Vzdávam sa a vzdávam seba. Úplne sa zverujem do rúk Boha. Odteraz všetko očakávam len a jedine od Jeho milosrdenstva, od Jeho konania. *"Neženiem sa za veľkými vecami ani za divmi pre mňa nedosiahnuteľnými. Ale ja som svoju dušu upokojil a utíšil"* (Ž 131, 1-2).

Toto znamená, zomrieť sebe. Nie nejaká pokrútená "askéza", v ktorej Ego namiesto smrti napína svoje svaly. Nie. Zomrieť sebe znamená vzdať seba. Úplne vzdať seba. A potom už len *"Duchom umrťvujete skutky tela"* (Rim 8, 13). Čiže: sme mŕtvi a uvoľnení a Duch v nás koná, čo koná.

Preto žijeme v úplnej, radostnej, uvoľnenej istote. Nespoliehame sa na nič zo seba, závisíme už úplne a len na Božím milosrdenstve a Božej láske a vernosti - a tie sú isté. Absolútne isté. Nezávisia od nás, ale len od Boha. Nikdy sa neskončia. Nikdy sa nezmenia. Preto sme si istí. Preto žijeme v istote. Božej istote. Istí si nie sebou, ale Bohom, ktorý je verný.

"Všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi" (Rim 8, 14), píše Pavol. Práve o tomto to je. Nechávame sa úplne viesť Duchom. Nemáme žiadnu vlastnú vôľu v zmysle, že by sme chceli niečo konkrétne, niekde nejako byť. Sme tu a teraz, prijímame to, kam nás a a do čoho nás Duch vovedie, s radosťou, uvoľnene, lebo vieme, že je to pre nás, pre naše dobro, náš rast, naše zbožštenie, našu spásu. Už nekladieme žiadne prekážky, nijako Duchu neodporujeme, pretože sme vzdali samých seba.

Nie je to žiaden kvietizmus! Naopak, v každej chvíli prosto, bezstarostné, s radosťou robíme, čo robiť treba - modlitba, cvičenie, práca, odдых,... všetko na svojom mieste, všetko bez otáľania, okolkov, falošných ohľadov, skutočne slobodne. Práve preto! Lebo keby sme boli plní seba, potom by tu

boli aj ohľady, aj sklamania, aj beznádej, aj strach, aj žiadostivosť a frustrácia z toho, že sa nenapĺňa alebo len pomaly. Ale keď sme vzdali seba, ostáva iba prosté, číre konanie, bez starostí, plné radosti z konania samotného. Konám, hovorím, žijem čo sa práve patrí a má - a výsledky očakávam od nikoho a ničoho iného, len od Boha a Jeho milosti a milosrdenstva, podľa Neho, Jeho vôle. Je to ako pri uzdravovaní: *my vložíme ruky a vyslovíme pár slov, nič viac, gesto samo osebe až smiešne slabé a bez mocné - a od Pána očakávame výsledok: zázrak, milosť, uzdravenie, čokoľvek, čo On usúdi, v čase a spôsobom, ktorý si On zvolí.* A vieme, že *"ak neochabneme, budeme v pravom čase žat"* (Gal 6, 9). To je to Eckhartovo *"sám nechciet vôbec nič"*.

Život je tak skoncentrovaný do jediného bodu *tu a teraz*, k jedinému úkonu, ktorý je konaný tu a teraz, prúdi celý a úplne týmto okamihom, aby v ňom dosahoval dokonalosť, svätosť. Aby v ňom bol oslávený Boh a tak sa aj Boh cez nás oslávil: *"Otče, nadišla hodina: Osláv svojho Syna, aby Syn oslávil teba"* (Jn 17, 1). Lebo *"čo je svetu neurodzené a čím pohŕda, to si vyvolil Boh, ba aj to, čoho niet, aby zmaril to, čo je"* (1Kor 1, 28).

Je to vlastne najľahšia vec na svete, pretože stačí vzdať seba. A súčasne najťažšia, pretože vyžaduje vzdať seba.

Poslaný byť svätcom

Tvoje poslanie? Svätec. Prorok. Nádoba Ducha, ústa Boha, ruka Krista. A každý jeden deň, ktorý tomu odporuješ, prináša škody, bolesť, utrpenie,... smrť. Iným. Tebe.

A nie, nie je to domýšľavosť! Veď toto je Boží plán pre každého jedného človeka, toto je to, čo je normálne!

Nemrhaj čas tým, že budeš dumieť o tom, čo majú ľudia kdesi ďaleko konať. Konaj ty sám, čo máš, tu a teraz - a ostatné nechaj na Pána! Ty buď svätý, tu a teraz - a na Bohu je, aby sa cez teba oslávil spôsobom, akým On chce a aký zapadá do Jeho Veľkého Plánu, v ktorom Ty si len jednou jeho čiastočkou, jedným jeho okamihom.

Tu a teraz. Tu je to miesto. Teraz je ten čas - byť svätý. Tu a teraz sa vedie boj o svätosť, len tu. Tu je Boh, tu je Domov, tu je ono miesto. Buď tu, buď dokonalý teraz, svätý práve tu a v tomto. Tu je prítomný celý a všetok svet. Tu je Realita, sám Vesmír, Nebo, všetko. Objav to, uvid' to! Nauč sa neutekať preč. Nauč sa tu žiť - a nájdeš tu šíry, priestranný dom, svet! *Svet v orechovej škrupinke, celý v oriešku Popolušky!*

Zlo sa nedá premôcť zlom, iba dobrom. Hriech sa nedá odstrániť hriechom, iba svätosťou. Byť svätý, skutočne, v tomto, tu a teraz, je najdôležitejšia vec na svete. Jediné, na čom záleží. A sám Boh je tam prítomný a koná. Len byť svätý a spoliehať sa iba na Neho a všetko očakávať iba od Neho! Konať celým srdcom, ale výsledok nečakať malý či žiadny, ako by to bolo, keby to bolo len o našom nepatrnom skutku, ale veľký a slávny, pretože *"Ten, čo dáva rozsievачovi semeno a chlieb na jenie, dá a rozmnoží vaše osivo a dá vzrast plodom vašej spravodlivosti"* (2Kor 9, 10), On znásobí náš nepatrný skutok, svojou Mocou prenikne našu slabosť a oslávi sa práve v nej a cez ňu.

"Peter sa obrátil a videl, že za nimi ide učeník, ktorého Ježiš miloval, ten, čo sa pri večeri naklonil k jeho hrudi a spýtal sa: "Pane, kto ťa to zradí?" Keď ho teda Peter zazrel, povedal Ježišovi: "Pane, a čo bude s týmto?" Ježiš mu odpovedal: "Ak chcem, aby zostal, kým neprídem, čo teba do toho? Ty pod' za mnou!"" (Jn 21, 20-22)

V určitom zmysle to znamená, odpojiť sa od sveta. Stať sa uprostred sveta akoby *pustovníkom*. Vidieť, vnímať, neutekať preč od toho, čo sa vo svete naokolo deje, ale - ako vraví Ježiš: "*Nech sa vám srdce nevzrušuje! Veríte v Boha, verte aj vo mňa*" (Jn 14, 1). A tak miesto ustarostení vo svete zotrývame v pokoji a dôvere v Ňom. Áno, v istom zmysle je to analógia *ex opere operato* žitá vo všednom živote a konaní.

Pôst, chudoba, mlčanie - oddávna prejavy i nástroje tejto oddelenosti. Žiadne súdenie – seba ani iných, žiadne porovnávanie sa, len prasto tu a teraz byť svätý. To je všetko. Sväto myslieť, sväto konať, svätosť milovať.

Vyprázdnenie

Keď túžime byť ničím. Nemať nič vlastné. Nekonať nič zo seba. Akoby sa úplne zastaviť. Aby Boh mohol byť, bol všetkým, aby všetko z Neho vychádzali, k Nemu smerovalo. Aby On vstúpil a konal svoje. To je vzdanie seba. To je pochovanie starého človeka. Takto prijímame krstné znovuzrodenie.

A keď prideme medzi ľudí, mať na pamäti, čo vraví Písmo: "*Nepripodobňujte sa tomuto svetu*" (Rim 12, 2), neprispôbujte sa mu! Ostaňte takýto aj uprostred neho, mŕtvi seba, ale zato plní Boha! Bez zbytočných ohľadov, lebo aj Pán vraví, že "*kto sa bude hanbiť za mňa a za moje slová pred týmto cudzoložným a hriešnym pokolením, za toho sa bude hanbiť aj Syn človeka, keď príde v sláve svojho Otca so svätými anjelmi*" (Mk 8, 38). V slobode od sveta byť slobodní od seba, a oboje spolu súvisí.

Privádza nás to k nášmu *nahému Ja* - a ono je miestom nášho stretnutia, spoločenstva s Bohom. Sme s Pánom, pred Ním, áno, aj so všetkým svojim

hriechom a slabosťou. Nádoby, dobré a utvorené len na jediné - aby boli naplnené.

Potom konáme skutky Boha. Vlastne nie my. Rukou robíme patetické znamenie kríža, prostý pohyb ruky, sám v sebe tak márný a bezmocný. Ale robíme ho. A všetko ostatné už nechávame na Neho, očakávame len od Neho a podľa Neho. Vkladáme ruky na chorého, rovnako patetické a bezmocné gesto, a tiež všetko ostatné nechávame na Neho, očakávame od Neho a podľa Neho. Vo viere, ktorá spoznala a uverila, že od nej nezávisí nič - iba od Neho a preto sa ani sama na seba nespolieha, iba na Neho. V tom je malosť a pokora veľkých duchov.

Ked' už nie je tvoje ani moje

Byť bezmocným a ničím, aby On bol vo mne všetkým a veľkým. Hoci v skutočnosti je to povedané veľmi zle.

To len kým v nás ešte vládne hriech, rozlišujeme medzi Ním a nami. V skutočnosti ale niet rozdielu, pretože *"budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi"* (Ef 5, 31-32) a teda aj o Kristovi a nás. Práve o tom to je, že všetko Kristovo sa stáva našim a my túžime, aby všetko naše bolo to Kristovo. A tak vyhradzuje sami zo seba všetko naše staré, lebo už to je nepotrebné, lebo všetko Kristovo sa stalo našim, sám Kristus sa stal našim (a my Jeho) a sťahuje sa k nám. A tak už nerozlišujeme medzi 'naším' a 'Jeho'.

Ježiš preto hovorí, že "*ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojim učeníkom*" (Lk 14, 33). Je to naozaj veľká vec, keď sa človek, dovtedy pyšný a nezávislý, rozhodne takto naozaj, skutočne *vzdať* samého seba a úplne všetko, aby to nahradil týmto vzt'ahom, touto jednotou, týmto *manželstvom* so Ženíchom, kde sa s Ním stane jedným Telom a nebude mať už nič vlastné, iba všetko Jeho (aj keď v tom okamihu slová 'moje' a 'Jeho' budú naozaj už len slová). Áno, toto je vskutku *nové zrodenie*.

Je to poznanie, že zo sveta neexistuje východisko ani naľavo, ani napravo, ani dopredu, ani dozadu, len nahor. Alebo pád nadol. Ale východisko iba nahor. Ako *Exupériho Malý princ* aj my nechávame všetko za sebou na zemi, aby sme mohli so Ženíchom, ľahkí ako pierko, ako sám Duch, nahor, domov, do Neba.

Ako vyzerá život takéhoto človeka? "*Nech sa vám srdce nevzrušuje! Veríte v Boha, verte aj vo mňa. V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám povedal, že vám idem pripraviť miesto?! Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja. A cestu, kam idem, poznáte*" (Jn 14, 1-4). Takýto život plynie v pokoji, v slobode, ktorá je slobodná aj sama od seba, preto už len uvoľnenosť pokoja, hlbšia než radosť, hlbšia než čokoľvek iné. "*Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam. Ale ja vám nedávam, ako svet dáva. Nech sa vám srdce nevzrušuje a nestrachuje*" (Jn 14, 27).

Kto okrem Ducha nám vie toto ukázať, vysvetliť? "*Tešiteľ, Duch Svätý, ktorého pošle Otec v mojom mene, naučí vás všetko a pripomenie vám všetko, čo som vám povedal*" (Jn 14, 26). Čas sa znova počíta na nádychy a výdychy a údery srdca, pretože všetko ostatné je preč. Život sa scvrkol na tú najzákladnejšiu a najprostejšiu úroveň, aby v nej dosiahol svoju plnosť a nekonečnosť v Ženíchovi!

Čriepky I

Aj naučené modlitby či žalmy je potrebné naučiť sa modliť "zvnútra", keď naozaj v modlitbe sme, je slová sa stávajú našimi a jej príbeh našim a my skutočne hovoríme, nielen recitujeme jej slová, ale naozaj ich zo seba ako vlastné hovoríme.

Byť katolíkom znamená zrieknuť sa každej myšlienky na akúkoľvek zásluhu, ktorou by sme si mohli akokoľvek zaslúžiť spásu, Božiu lásku, zbožštenie, milosrdenstvo, synovstvo. Všetko toto je dar čírej Božej lásky a milosti. Preto je úplne a absolútne istý, lebo v ničom nijako nezávisí od nás ani od ničoho, iba od nemenného Boha. Preto môžeme žiť v istote a bez strachu - a s radosťou, voľnosťou, dôverou, nádejou tento dar prijímať, tým, že ho žijeme a učíme sa ho stále viac milovať a stále lepšie a dokonalejšie žiť.

Kresťanstvo je paradoxné

O tom niet pochýb. Všetko získava, kto všetko zanechá. Slobodným sa stáva, kto opustí svoju vlastnú vôľu. Veľkým sa stáva ten, kto vzdá sám seba a úplne seba vyprázdni. Všetko sa zbíeha v onom bode, kde ten, kto sa stane ničím, stane sa všetkým, lebo sa stane bohom v Bohu.

A teda tento paradox naozaj funguje a platí iba v Bohu. Veď sme stvorení pre "symbiózu" s Bohom, toto je naša pravá povaha a prirodzenosť, byť v Bohu, byť s Bohom jeden. Len tu a vtedy všetko, čo vyprázdňime od seba (či skôr od svojho umelo stvoreného Ega) vyplní Boh a tak naša malá veľkosť je nahradená veľkosťou Boha, naša otrocká ilúzia slobody slobodou Boha a tak ďalej.

Mimo Boha nedáva podobné konanie zmysel, pretože niet toho, čo by naše vyprázdnenie naplnilo. Preto *"slovo kríža je bláznovstvom pre tých, čo idú do záhuby, ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou"* (1Kor 1, 18). Preto sa ani svetská spoločnosť nemôže riadiť zákonmi Evanjelia. Nemôže existovať "kresťanský štát". Iba Cirkev môže žiť túto paradoxnú logiku, lebo sama je Telom Boha. Ako aj *"On mi povedal: "Stačí ti moja milosť, lebo sila sa dokonale prejavuje v slabosti." A tak sa budem radšej chváliť svojimi slabosťami, aby vo mne prebývala Kristova sila. Preto mám záľubu v slabostiach, v potupe, v núdzi, v prenasledovaní a v úzkostiach pre Krista; lebo keď som slabý, vtedy som silný"* (2Kor 12, 9-10).

Bojovať s myšlienkami?

Ani nie. Skôr ich zanechať. Prostota znamená číre bytie. *Nemyslím, iba som*. Taká trochu variácia na Descarta. Neznamená to, že som nejaký nemysliaci tupec. Nie. Akurát, že sa netopím v myšlienkach a náladách. A keď na to príde, tak potom uvažujem, riešim, analyzujem, všetko čo treba - rovnako naplno, celý, prítomný, rovnako prosto a vecne. Pretože – načo myslieť, uvažovať a dumať o tom, čím máme byť, čo je, čo treba prosto žiť?

Možno ešte lepšie by sa dalo povedať, že ide o oslobodenie mysle a myslenia od nálad a dumaní a všetkého toho balastu strachu a žiadostivosti a beznádeje a eufórie a sebastrednosti, narcizmu a čoho všetkého, čo zbytočne zahlcuje náš mozog. Výsledkom je myslenie, ktoré je vecné a presné v človeku, ktorý naplno je, prosto, slobodne, s radosťou, bez strachu a užíva si svoje bytie v Bohu.

Je to teda naozaj ako stav zobudenia sa, stav bdlosti. Sme, žijeme, vidíme jasne veci a prosto konáme. Nepotrebujeme na to žiadnu vhodnú "náladu", lebo sa netopíme v dumaní, obavách a pochybnostiach, ale skutočne sme. Nepotrebujeme nejakú "precitovať" to, čo prosto vidíme a prijímame v tej istej prostote také, aké je, ako prostý fakt, ako prostú skutočnosť. A tak prosto v každej chvíli iba urobíme, čo urobiť treba a nič viac - nič menej! - v tom nie je. Iba prosté bytie. Prosté konanie. Prostý život. Prostá radosť, sloboda, voľnosť, prostá blaženosť. Písmo nazýva tento stav slovom "pravda". Žiť v pravde - čiže v skutočnom skutočne.

Sama modlitba sa stáva takto poštou a pravdivou - "*v Duchu a pravde*" (Jn 4, 24). Nepotrebuje viac žiadne slová navyše, žiadne zvláštne vety a zvraty ako h nejakého románu. Vlastne slová nepotrebuje, takmer vôbec. Pár s prostou dôverou nahlas vyslovených slov stačí - ako vtedy u Petra:

""Striebro a zlato nemám, ale čo mám, to ti dám: V mene Ježiša Krista Nazaretského vstaň a chod!" Chytil ho za pravú ruku a zodvihol ho" (Sk 3, 6-7). A potom už viac netreba. Stačí mlčať - čiže prosto iba byť. Byť spolu, Boh s človekom. To je všetko.

Áno. Tie "myšlienky" stačí prosto zanechať. Prosto sa z nich zobudiť. Prosto sa z nich vynoriť. Do svetla, do číreho svetla tam hore.

Apatheia. Bezstarostnosť. Uvoľnenosť číreho prostého bytia. Pravda.

Svet je takýto a nemá budúcnosť ani nádej

Vojna, nie mier je normou. Zlo, nie dobro je preň normálne. Ľudia vo svete trpia a inak to nebude, možno kde-tu trochu menej ako inde a inokedy, ale trpia. Takýto svet prosto je. Bez Boha a mimo Boha rajom nikdy nebude. Ani Boh ho nemôže zmeniť ani napraviť, nie bez toho, aby sa mu nejako vnútil a to ani možné nie je.

Preto Boh robí, čo robí: *"Hľa, ja stvorím nové nebo a novú zem a na predošlé sa nebude spomínať, ani na myseľ neprídu" (Iz 65, 17). Preto "podľa jeho prísľubu očakávame nové nebo a novú zem, na ktorých prebýva spravodlivosť" (2Pt 3, 13). Preto sme vypočuli Jeho volanie: "Neľahajte jarmo s neveriacimi! Ved' akú účasť má spravodlivosť na nepravosti?! Alebo čo má spoločné svetlo s tmou?! ... A preto vyjdite spomedzi nich, oddel'te sa, hovorí Pán, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijem a budem vaším*

Otcom a vy budete mojimi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán" (2Kor 6, 14.17-18).

Pre tento svet nakoniec niet záchrany. *"Nebesia [sa] s rachotom pomínú, živly sa páľavou rozplynú, aj zem i diela, ktoré sú na nej" (2Pt 3, 10).* Dá sa z neho iba odísť, alebo zahynúť spolu s ním.

Nedivme sa teda svetu, že je, aký je. O to viac pomáhame z neho zachraňovať ľudí a zhromažďovať ich do ostrovčeka záchrany, Cirkvi, ktorá skýta prvotinu Neba na zemi a je bránou, tunelom, mostom zo sveta preč. Preto ona je Spásou, darovanou od Boha!

Do Neba sa dá ísť naozaj iba tak, že opustíme svet. Ale o to nám predsa ide, nie? Môžeme zmiernovať utrpenie ľudí vo svete, ale už vieme, že to nie je riešenie. Riešenie je len jedno, opustiť svet a emigrovať do Neba. Pre svet niet nádeje ani záchrany. A všetci, ktorí sa svetského *"chytajú meča, mečom zahynú"* (Mt 26, 52). Preto dajte si pozor, *"nech vás nik nezvedie. Kto koná spravodlivo, je spravodlivý, ako je on spravodlivý. Kto pácha hriech, je z diabla, pretože diabol hreší od počiatku. A Boží Syn sa zjavil preto, aby zmaril diablove skutky"* (1Jn 3, 7-8).

Srdcom opúšťame svet, hoci telo tu ešte na chvíľu ostáva. A tak hoci telo ešte môže a bude trpieť so svetom, srdce už nie. Už je slobodné. *"Túto slobodu nám vydobyl Kristus. Stojte teda pevne a nedávajte sa znova zapriaľnúť do jarma otroctva"* (Ga 5, 1). *"Ja sám teda myslou slúžim Božiemu zákonu a telom zákonu hriechu"* (Rim 7, 25). Telom ešte na zemi a aj v utrpení sveta, ale srdcom už slobodný, srdcom už v Nebi, už vykúpený.

Už zakrátko budem bohom

Alebo aspoň môžem byť bohom. No, ako nám to znie? Stále platí ono Pavlovo "pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo" (1Kor 1, 23).

Boh sa stal človekom, aby sa človek stal bohom. Obe strany tejto Božej rovnice budia rovnaký posmech či pohoršenie, aj Božia kenóza [poníženie a vtelenie], aj teóza [povýšenie a zbožštenie] človeka. Svetu to musí pripadať hrozne smiešne, bláznivé: *Pozri na tých smiešnych, domýšľavých, namyslených kresťanov, oni si myslia, že zrovna ich Boh vyvolil, aby sa stali bohmi, ha, ha, ha...* A ďalší, aj mnohí kresťania, sa pohoršujú.

Ale našťastie, stále platí aj Pavlov dovetok: "... ale pre povolanych, tak Židov ako Grékov, Krista — Božia moc a Božia múdrosť. Lebo čo je u Boha bláznivé, je múdrejšie ako ľudia, a čo je u Boha slabé, je silnejšie ako ľudia" (porov. 1Kor 1, 24-25).

Takže, Boh sa stal mnou, aby som sa ja mohol stať Ním. Už zakrátko môžem byť bohom v Bohu. Alebo aj nie - ak to odmietnem, premrhám, uprednostním miesto toho svet... Čo teda? Ako teda? Keď nám to konečne dôjde, uvedomíme si to, konečne to naozaj prijmem - tak čo potom? Čo urobíme?

"Čo mi bolo ziskom, kvôli Kristovi pokladám za stratu. A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista" (Flp 3, 7-8), píše Pavol sám za seba. A toto je prvá vec. Podstata obrátenia: urobiť z toho svoj životný cieľ. Uveriť, že to naozaj je možné, rozhodnúť sa, že to

naozaj chcem a že odteraz za týmto idem - tiež tak ako za tým išiel Pavol, keď znova o sebe píše: "*Bratia, ja si nenamýšľam, že som sa už zmocnil. Ale jedno robím: zabúdam na to, čo je za mnou, a uháňam za tým, čo je predo mnou. Bežím k cieľu, za víťaznou cenou Božieho povolania zhora v Kristovi Ježišovi. A všetci dokonali takto zmyšľajme*" (Flp 3, 13-15)!

Možno uvažujeme o Nebi ako o nejakom večnom *dôchodku*: Kým sme na zemi, usilujeme o pozemské veci, o tituly doktorov a riaditeľov viac, než o titul svätých, o pozemské úspechy a majetok a postavenie namiesto nebeských - no a keď zomrieme, tak všetko skončí a pôjdeme do Neba, dúfajme, však sme nič zlé za života neurobili, tak hádam do Neba, no a to potom bude už taký večný dôchodok a náš život bude už definitívne za nami... Ale toto je cesta do Pekla, nie do Neba, k zbožšteniu!

Do Neba vedie iná cesta, aj o tej píše Pavol: "*Bojuj dobrý boj viery a zmocni sa večného života*" (1Tim 6, 12) - a nie nejakou polovičato, ako varuje sám Ježiš: "*Ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom. Kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nie je súci pre Božie kráľovstvo, [lebo] od dní Jána Krstiteľa podnes trpí nebeské kráľovstvo násilie a násilníci sa ho zmocňujú*" (Lk 14, 33; 9, 62; Mt 11, 12).

Tak čo? Už zakrátko môžeš a máš sa stať bohom. Ideš do toho? Chceš to? Ideš si to teraz dať ako svoj životný, kariérny cieľ - stať sa svätým? Ideš na tom pracovať, trénovať to, podriadiš tomu všetko ostatné, oblepíš si izbu motivačnými citátmi o svätosti a spáse, vyhladáš si v Cirkvi malé spoločenstvo, *podpornú skupinu sparing-partnerov* v tomto úsilí, tréningu, práci - tak, ako to vo svete a u svojich svetských cieľov robia úspešní podnikatelia, športovci, či umelci? Budeš o tom čítať knihy, chodiť na kurzy a školenia ako oni? Nájdeš si kouča, trénera, sieť pomocníkov a poradcov, s ktorými si budete navzájom na tomto ciele pomáhať? Vlastne to tu už na teba čaká, volá sa to Cirkev? Aby si nič nenechal na náhodu, lebo ide o jedinečnú životnú šancu?

Tak čo, je toto oddnes naozaj a skutočne tvoj životný sen a cieľ, na ktorom ideš pracovať a ktorému zasvätiš a podriadiš celý svoj život a všetko v ňom - byť svätým, aby si sa stal bohom? Lebo ako vraví Ježiš: "*Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho. Ved' čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal, a svojej duši by uškodil?! Alebo za čo vymení človek svoju dušu*" (Mt 16, 25-26)?!

Zobudený v Dome Otca

Keď sa človek zobudí a náhle si uvedomí skutočnosť, uvedomí si seba a svet a Boha a všetko - zrazu zisťuje, že v Bohu všetko je a nikdy tým neprestal byť. Všetko má a nikdy to neprestal mať. Iba svet, tá ilúzia stvorená z hriechu, ho oslepila, omámila, uspala a zvrhla do zlého sna, v ktorom je všetko tak spleť a neisté.

Keď sa teda zobudíme, zrazu zisťujeme, že sme naozaj ako človek, ktorý sníval. Vo sne sa mu zdalo, že prešiel veľké dialky a podstúpil všelijaké boje a čelil strašným hrozbám a zápasil o všakovaké poklady, prestál zimu i horúčosť, hlad i smäd - a keď sa zobudil, zistil, že sa v skutočnosti nikam nepohol, je stále doma, v Dome Otca, všetko má a nič mu nechýba a všade vládne pokoj a mier a láska a bezpečie a hojnosť Otcovho Domu.

A tak v tej chvíli žiadostivosť aj strach miznú, nemajú zmysel, a s nimi mizne a stráca sa aj všetka pýcha a sebeckosť a závisť a všetko zlo, lebo v Dome Otca pre nich niet miesta, lebo pre nich ani niet dôvodu. Niet o čo, niet po čom, niet za čím, keď všetko je a všetko máme.

A tak, zobudení, žijeme Život Boha, žijeme Evanjelium, žijeme Kristov Zákon, plní Ducha, pretože je to prirodzené, normálne, nič iné nedáva

zmysel, žiaden iný život sa do Domu Otca nehodí. A ak v ťažobe sna nám takýto život pripadal nemožný a nadľudský ťažký, tu nie. Tu je prirodzený a ľahký. Tu " *jeho prikázania nie sú ťažké. Ved' všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera*" (1Jn 5, 3-4), ktorou sme sa zobudili do skutočného sveta, do Domu Otca, z ktorého sme nikdy neodišli, len sme v ňom zaspali ťažkým spánkom a mátožným snom.

Umenie kresťanstva je ostať zobudený, už nezaspať, bdieť, byť hore a teda aj skutočne vidieť, skutočne byť, skutočne žiť - uprostred sveta, uprostred ľudí, stále sa zmietajúcich v delíriu jeho môr. Nespať a skúsiť aj ich prebudiť. Tak. Apoštolát ako prebúdzanie ľudí z ťažkého sna do ľahkej a slnečnej Reality Boha!

Len naozaj znova nezaspať! Len naozaj sa znova neponoriť do sveta a jeho strachov a žiadostivosti, do jeho bojov a závisti! Len ostať naozaj hore, zobudený, bdejúci! Živý! Skutočný! Kresťanstvo je umenie budenia! Veru, nie nadarmo "*múdrosť tohoto sveta je pred Bohom bláznovstvom*" (1Kor 3,19)! Nie preto, že Boh je múdrejší. Ale preto, že je to naozaj bláznovstvo, opak múdrosti práve preto, že pramení zo sna a sen je opakom bdenia. Je to logika preludov, logika neskutočného, ktorá je ale v skutočnom úplne nanič, lebo skutočnosť je iná a má preto aj svoje a úplne iné zákony.

Nie pocity. Nie techniky.

Pocity, zážitky, nič z toho nie je cesta. Je to presne naopak. Číre bytie v Bohu a s Bohom nie je pocit, nie je to zážitok. Je to v istom zmysle ich presný opak: Číre bytie. Všetko ostatné je preč, žiadne vzopätie, len uvoľnenie sa. Len prosto sme, v Bohu, sme.

"Preto odložte všetku nečistotu a akúkoľvek zlobu a v tichosti prijmite zasiat slovo" (Jak 1, 21). Nie meditačné techniky ani nič podobné. Mlčanie. Prostota. Jednoduchosť dieťaťa. Toto je pôda pre vstup Boha do nášho života.

Nie nejaká obdoba *tibetskej gönp*y, ale *kuchyňa a stôl, pri ktorom sa večeria* je symbolom a obrazom Neba. Ono je domácnosťou a Boh Otcom a my Rodinou Boha. Čo môže byť prostejšie ako toto? A tak kedykoľvek máme pokušenie ísť cestou nejakých exotických a zvláštnych náboženských praktík, mali by sme si toto pripomenúť. Prostota dieťaťa, ktoré prosto je v Rodine Boha. A táto prostota sa nedosahuje nejakou meditačnou technikou, ale mlčaním mysle a bytím seba.

Sám Boh *"nás vytrhol z moci tmy a preniesol do kráľovstva svojho milovaného Syna"* (Kol 1, 13) a Ježiš potvrdzuje, že *"kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života"* (Jn 5, 24). Takže vlastne už netreba ani nič hľadať, ani o nič usilovať - len sa uvoľniť a prijať už darované. Len sa uvoľniť a začať žiť tam, kde sme už boli prenesení. Lebo z Božej milosti sme už dorazili. Stačí už iba uveriť, prijať, byť a žiť to. Nič viac. *"Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme. Preto nás svet nepozná,*

že nepoznal jeho. Milovaní, teraz sme Božími deťmi, a ešte sa neukázalo, čím budeme. Vieme však, že keď sa on zjaví, budeme mu podobní, lebo ho budeme vidieť takého, aký je. ... Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal" (1Jn 3, 1-2.6).

A nezabúdaj. Tvoje telo, fyzické telo, tam musí byť s tebou. Ono je kotvu reality a čokoľvek, kde sa zabúda na telo a usiluje sa o nejaké nehmotné "duchovno", je slepá ulička a snívanie. Ako v trochu inej súvislosti varuje aj Ján: "*Deti moje, nemilujme len slovom a jazykom, ale skutkom a pravdou*" (1Jn 3, 18).

To, čo prekáža, je naše Ja.

Ani nie Ego. To je ovocie. Vôbec koncept nejakého Ja. Boh je láska. Je, ktorý Je - ale nemá žiadne Ja. Iba Ty vo večnom prúdení Trojice.

Ja je plodom nedostatku. Niečo mi chýba alebo sa bojím, že mi bude niečo chýbať a preto sa musím zaistiť, musím hromadiť, musím si to chrániť, stratiť. To ma oddeľuje od ostatných ľudí a robí ma to neschopným skutočnej lásky a skutočnej jednoty. U človeka vo svete je to pochopiteľné. Vo svete bez Boha sa to inak nedá.

Ak žijeme s Bohom, niekoľko vecí sa mení. Ponajprv, všetko Božie sa stáva našim. Takže viac už žiaden nedostatok. Ale nie, nie je to tak ako v tzv. "Evanjeliu prosperity". Nie je to o tom, že môžem rozdávať, lebo Boh ma zasypáva peniazmi a všetkým možným pozemským. Je to o tom, že konečne

priznávam, čo znamená dostatok: nie mať vecí, ale byť v Bohu. Už nepotrebujem hromadiť, už má nezaujímajú vecí. *"Čo mi bolo ziskom, kvôli Kristovi pokladám za stratu. A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána"* (Flp 3, 7-8).

A čo sa týka tela, *"nič sme si na svet nepriniesli a nič si ani nemôžeme odnieť. Uspokojíme sa s tým, že máme čo jesť a čo si obliecť"* (1Tim 6, 7-8). Viac nám už netreba a ani viac nechceme. A tu platí oná džentlmenská dohoda s Bohom, o ktorej vraví Ježiš: *"Nebudte teda ustarostení a nehovorte: "Čo budeme jesť?" alebo: "Čo budeme piť?" alebo: "Čo si oblečieme?"! Ved' po tomto všetkom sa zháňajú pohania. Váš nebeský Otec predsa vie, že toto všetko potrebujete. Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše"* (Mt 6, 31-33).

Viera nás robí schopnými obojeho. Zanechať vecí, lebo v Bohu sa konečne stávame. A aj s tými vecami, ktoré máme, sa deliť a využívať ich na dielo lásky, lebo veríme, vieme, že s nami a za nami stojí nekonečné bohatý Pán, ktorý štedro doplní všetko, čo nám bude chýbať, takže nám nikdy nič nebude chýbať.

Môžeme teda úplne odložiť všetko a akékoľvek "ja". A to je aj podmienka. Funguje to, ak vo všetkom hľadáme nie seba, nijako seba, ani nejaké svoje potvrdenie ako kresťanov, ani slávu, vd'ačnosť, uznanie, dokonca ani spásu - bolo nám to už nakoniec dané, tak načo to hľadať? - ale len a jedine Božie Kráľovstvo, v láske a z lásky Božie dielo, Otcovo dielo!

Ak teda stojím na Božej strane a hľadám Jeho Kráľovstvo (pretože je to už aj moje kráľovstvo), potom aj Pán stojí na mojej strane a s Ním aj všetka Jeho moc a plnosť a bohatstvo a zdroje.

A v tom spočíva aj *apatheia*, aj *bezstarostnosť* a z nich vychádzajúca *uvolnenosť* - práve od strachu, práve od nášho Ja. Nemáme

strach z Boha, je náš Otec a Brat a Rodina, preto sme pred Ním uvoľnení a prostí a v radosť. A nemáme strach ani obavy z ničoho vo svete, ani z ľudí, a preto aj tam sme rovnako uvoľnení, prostí, priami, slobodní.

A rovnako sa to týka všetkého - života, zdravia, času, Večnosti, spásy, všetkého.

Ale stále platí : žiadne Ja. Žiadne Ja, lebo už viac netreba žiadne Ja. *"Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona"* (Lk 6, 38). Takto to odteraz funguje. Ty a Ty.

Ale Boh predsa koná!

"Hľa, bude škripať pod vami ako škripe voz plný snopov. Vtedy ľahký stratí beh, mocný si nezocelí silu a hrdina si nezachráni život. Kušostrelec neobstojí, ľahkonohý neutečie, jazdec si nezachráni život na koni. Najsrdnatejší z hrdinov bude nahý bežať v ten deň" — hovorí Pán." (Am 2, 13-16)

Keď veci nejdú podľa našich predstáv a očakávaní, vtedy často voláme, *Pane, prečo nič nerobíš? Ako to môžeš len tak dopustiť?*

A Pán odpovedá, *ale robím, konám, - len inak, než očakávaš ty. Ale to neznamená, že nekonám alebo že zle konám.*

Chce to kus odvahy a viery a vari aj úsilia prestať byť upätý na svoje predstavy a očakávania a začať sa na vec pozerat' z Božej strany a Jeho perspektívy. Ale keď tak urobíme, zaplaví nás radosť z toho, že Boh je tu a koná v náš prospech a hlboký pokoj uprostred chaosu sveta. Nádej namiesto zúfalstva a vzrušenie namiesto strachu.

Ak odpustenie ľuďom znamená, že sa voči nim zriekame nárokov a očakávaní a prijímame ich takých, akí sú, potom rovnako by sme sa mali zrieknuť akýchkoľvek očakávaní a nárokov čo sa nás a nášho života týka, voči všetkému a voči celému svetu. Máme nakoniec už len jeden nárok (ak sa to tak dá nazvať), v ktorý dúfame a tým je Nebeské Kráľovstvo - a to nám Pán už daroval, takže z milosti adoptované Božie deti si smieme z tej istej milosti Boha nárokovať dedičstvo s Kristom, Synom. A máme tiež už len jedno očakávanie, že Boh nás prevedie týmto životom tak, aby sme sa večného Života naplno a skutočne zmocnili naveky. Všetky ostatné nároky voči celému svetu a všetky ostatné očakávania ohľadom nás a nášho života môžeme teda spokojne pustiť k vode.

A nemusíme si v ničom ani zúfať, ani byť sklamaní či dokonca znechutení čímkoľvek. Veď nekonáme iba my, ale s nami Boh. A ak s nami koná Boh, potom všetko prinesie svoje ovocie v pravom čase, aj keby sme z neho práve teraz nič nebadali. Len musíme naozaj aj my s Bohom konať, naozaj byť v Ňom, byť otvorení Duchu a potom v pokoji robiť, čo je naša časť práce.

A tak náhle sme. Prosto len sme. Tu a teraz. Spolu s Pánom. V pokoji. V klúde. V prostote. Konáme, čo urobiť treba, spolu, obaja. Svet sa dookola kymáca vo svojich krčoch, zhone, chaose, ale tu je pokoj a všetko je, ako má byť, na svojom mieste. Ostrovček Kráľovstva uprostred sveta, Večnosti uprostred času. Ach ako dobre je, ako dobre je byť takto s Pánom!

Adorácia? Keď je všetko na svojom mieste.

Boh je. Ja som. Všetko, ako ma byť. Všetko na svojom mieste. Všetko vo vzájomnom súlade, harmónii, jednote, poriadku, nazvime si ako chceme túto hlbokú skutočnosť. Pokoj. Blaženosť. Zmysel všetkého a vo všetkom prenikajúci všetko v tomto svätom okamihu a stave. Všetko je. Nič viac netreba.

Ide len o to, zotrvať v tomto stave. Srdce aby ostalo, aj keď telo opustí chrám a vojde do sveta. Telom vo svete. Srdcom v Nebi. V adorácii Pána. *"Prichádza hodina, ba už je tu, keď sa praví ctitelia budú klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Lebo sám Otec hľadá takých ctiteľov. Boh je duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa mu klaňať v Duchu a pravde"* (Jn 4, 23-24).

Znamená to, srdcom zotrvať aj v tomto poriadku a harmónii pred Pánom. Vášne, žiadostivosť, nálady, ale aj vír sveta nás môžu strhávať do svojho chaosu. Ale vnútorné mlčanie a pokoj v Pánovi sú mocná opora tohto zakotvenia. A zakotvenie zase nás udržia v adorácii Pána svojim srdcom. O tomto pokojnom zakotvení píše aj Pavol: *"Počúvame, že medzi vami niektorí žijú neporiadne, nič nerobia, iba sa zháňajú za zbytočnosťami. Takýmto prikazujeme a vyzývame ich v Pánu Ježišovi Kristovi, aby pokojne pracovali, a tak jedli svoj chlieb"* (2Sol 3, 11-12).

Tento pokoj, poriadok, jednota je všezahrňujúca, všetko v nej nachádza svoje pravé miesto, nič nie je vylúčené, nič neprekáča druhému. Závisí to len od toho, čo sa k čomu vzťahuje, čo čomu slúži. Ak sa všetko vzťahuje k Bohu a deje sa v Bohu, potom je to všetko jedno *ako koleso, ktoré má svoj stred a v ňom je všetko spojené v jeden celok*. A naopak, ak tento stred chýba

a ak sa časti sami stávajú stredom a dôvodom, potom je to *ako rozbité koleso, kde časti spolu nedržia, narážajú do seba, prekážajú si a celok ako taký nefunguje vôbec.*

V tejto jednote potom vládne skutočná a hlboká sloboda, *kontemplatívna sloboda*, dalo by sa povedať. A tá ani trochu neprekáča žiadnej činnosti, naopak, je zdrojom a prameňom každého konania.

Srdce adoruje v Nebi. Telo koná vo svete. Vo všetkom súlad a pokoj.

Sám byť na svojom mieste

Nemôže byť v našom živote všetko na svojom mieste, ak my sami nie sme na svojom mieste. A našim miestom, útočiskom, je Boh. Doslovne. Nie v zmysle niekoho, kam sa môžem obrátiť s prosbou o pomoc alebo sa ísť vyplakať. Nie. Ako miesto, kde je moje miesto. Kde stojím. Kde žijem. Kde som. Skala.

V skutočnosti naozaj nepotrebujeme nič, okrem pár maličkostí pre telo a k práci, ak aké v Bohu. Ak sme mimo Neho, potrebujeme stále niečo a veľa a stále nám niečo chýba. Ale keď sme v Ňom, už nám nechýba nič. Sme, kde máme byť. A tak Pavol otvorene píše: "*preň som všetko stratil ...*" (Flp 3, 8).

My v Ňom vlastne už sme, už dávno, od okamihu krstu. Len si to uvedomiť. A prestať utekať preč. Prestať hľadať, čo už bolo dávno nájdené, dávno darované.

Keď sme konečne my sami na svojom mieste v Bohu, môže sa aj všetko ostatné v našom živote vrátiť na svoje miesta. Výsledkom je pokoj. Boží pokoj. Ten, ktorý svet dať nevie a nemôže, ktorý je iba v Bohu.

Je v nás pud, reflex, návyk to sveta stále za niečim niekam utekať, naháňať sa. Akoby nám hovoril, *áno, je tu skvelo, v Bohu, ale aj toto časom omrzí ako všetko ostatné, tak vstávaj prv, než to príde, a pokračuj k niečomu inému, ďalšiemu. Pozri, čo nové na nete, skontroluj telefón, pokračuj v hre, chod' dačo robiť... Lebo takto svet funguje*. Boh ale nie je svet. Môžeme v ňom ostať. Naveky. Nikdy sa nevyčerpá. Preto je to Nebo.

Je to zvláštny pocit: prvý raz v živote skutočne nájsť. Doraziť. Nemať, nepotrebovať, nemusieť kam inam ísť. Môcť ostať. A naozaj ostať, lebo sme už dorazili. Už sa len učíme zostávať, ako nás nabáda Ježiš: "*V ten deň spoznáte, že ja som v svojom Otcovi, vy vo mne a ja vo vás. Ostaňte vo mne a ja vo vás*" (Jn 14, 20; 15, 4). Áno. Ostať a už neutekať preč. "*Nech sa vám srdce nevzrušuje*" (Jn 14, 1).

Umy si miskú!

Existuje príbeh o mužovi, ktorý vstúpil do japonského zen-budhistického kláštora. Prišiel za majstrom, že chce začať s výukou zenu a pýtal sa, čo má začať robiť. Majster sa ho pýtal, už si jedol? On odvetil, že hej. A majster na to, tak si umy miskú...

Možno sa niekedy pýtame sami seba, kde začať. Čo robiť. Chceli by sme toľko urobiť pre Pána, pre Cirkev, pre svet, ale sme bezradní. Ako začať? Kde? A odpoveď možno je: *umy si miskú!* Začni jednoducho tým, že ty sám zevanjelizuješ seba, sám privedieš k obráteniu seba. To znamená, usporiadaš

svoj život podľa Pána. Urobíš svoj život svätým - a teda krásnym. Lebo svätosť je krásna rovnako, ako je plná pokoja a radosti. Teš sa z toho, že môžeš Ty sám žiť uprostred sveta život Boha v ľudskom rozmere a v ľudskej veľkosti, na spôsob človeka.

A to je všetko? Spomeň si na Dávida! Sedel na lúke a pásol ovce. Ale pásol ich dokonale! Sám o tom neskôr vraví Saulovi: "*Tvoj sluha bol u svojho otca pastierom oviec. A keď prišiel lev (alebo medved') a uchytil ovcu zo stáda, vykročil som za ním, zrazil som ho a vytrhol som mu z pysku. Ak sa však postavil proti mne, chytil som ho za bradu, zrazil som ho a usmrtil. Aj leva, aj medveďa zrazil tvoj sluha*" (1Sam 17, 34-36). Zdalo sa, že nikto si ho nevšimol. Keď prišiel Samuel, prorok, na návštevu jeho rodiny, jeho jediného nezavolali na hostinu, ale nechali ho pásť ovce. Ale Boh ho zavolať práve v ten deň! A ako porazil medveďa, tak porazil Filištinca. A ako pásol ovce, tak teraz sa stal pastierom národa, kráľom. Ale nebolo by druhé bez prvého!

Uprac si najprv svoj život a sám seba. Potom ti Pán ukáže, ako ďalej. Nakoniec, sám to tak hovorí: "*Pokrytec, vyhod' najprv brvno zo svojho oka! Potom budeš vidieť a budeš môcť vybrať smietku z oka svojho brata*" (Mt 7, 5). Sme horliví vyťahovať smietky všetkých naokolo, len do toho brvna sa nehrnieme. Ale bez prvého nie je druhé. Ako môžeme vyťahovať smietky a pomáhať ľuďom vidieť, kým sami so sebou najprv neurobíme to isté?

A tak služba a apoštolát začínajú sebou, obrátením seba. A nebolo to inak ani u samého Apoštola: "*Keď sa Bohu, ktorý si ma už v lone matky vybral a svojou milosťou povolal, zapáčilo zjaviť vo mne svojho Syna, aby som ho zvestoval medzi pohanmi, už som sa neradil s telom a krvou, ani som nešiel do Jeruzalema za tými, čo boli apoštolmi prv ako ja, ale odišiel som do Arábie a opäť som sa vrátil do Damasku*" (Gal 1, 15-17), hovorí. Najprv ústranie, Arábia. Tam menil seba. A keď sa ukázalo, že ani to nestačilo, tak neskôr "*bratia zaviedli ho do Cézarey a poslali do Tarzu. A Cirkev mala*

pokoj po celej Judei, Galilei a Samárii" (Sk 9, 30-31). Tam, v Tarze, Pavol konečne, na druhý pokus, dozrel. Odtiaľ si ho Pán povolal - najprv cez Barnabáša do Antiochie za učiteľa, potom cez proctvo k misii do celého sveta.

Najprv sa ty sám musíš pevne usadiť v Pánovi a pevne udomáčniť v Božom Živote. Potom budeš pripravený ísť a pomôcť v tom druhým! A vyžaduje to pustiť svoje Ego, svoju pýchu. Lebo Egu sa viac páči byť slávnym apoštolom národov, než sedieť kdesi ako Dávid, keď pásol ovce, nikým nevidený, nikým neoslavovaný... Preto Ježiš hovorí: "*Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva. Kto sa teda poníži ako toto dieťa, ten je najväčší v nebeskom kráľovstve"* (Mt 18, 3-4).

Ži svätosť a buď trpezlivý. Boh na teba nezabudol. Len čaká, kedy dozrieš pre svoj čas!

Čriepky II

Všetko Božie je moje – a preto nič moje nemusí byť moje.

Adorácia je miesto zobúdzania – a svet miesto usínania. Znovu a znovu nás v ňom opantáva jeho oblúznenie a šalby jeho. Strácame seba, len aby sme si to na ďalší deň v mlčaní adorácie pred Tým, ktorý Je, znovu bolestne uvedomili. A pýtame sa, dá sa tomu nejako predísť? Môžeme, dokážeme, nejako, ostať bdeli *stále*?

Ľudia sa stávajú kresťanmi preto, že chcú, že po tom túžia. Nie preto, že ich presvedčíme. Nakoniec, nevie Diabol všetko? Netreba ho presviedčať. A predsa veriaci nie je - lebo nechce. Pavol mohol presviedčať - ale ľudí, Židov či pohanov, ktorí už túžili a preto alebo očakávali alebo hľadali. Ale ak nie je smäd, nemá zmysel ani presviedčať. Preto Ježiš ako prvú podmienku uvádza: "*ak je niekto smädny...*" (Jn 7, 37).

Je to o pochopení toho, že nepotrebujeme nič naše, keď z milosti Boha všetko Kristovo je naše. Tak, ako vraví Pavol, že "*ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení*" (Rim 8, 17).

Eucharistia je Chlieb života, Chlieb z Neba, Chlieb na cestu do Neba. Na omšu sa chodíme najesť, posilniť. Kázeň je druhotná. Prvotná je Eucharistia. To si musíme uvedomiť, navyknúť na to.

Mária nás učí, že svätosť nie je bezchybnosť, ale vášeň pre Božie veci, ako hovorí Písmo: "*Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, zo všetkých svojich síl a z celej svojej mysle a svojho blízneho ako seba samého*" (Lk 10, 27) a ochota učiť sa, ako to robiť čo najlepšie. A touto vášňou a z nej plynúcou ochotou a túžbou učiť sa ako milovať nielen čo najviac, ale aj čo najlepšie, sa pomeriava svätosť.

Aj kázať musíš ako v kuchyni. A zo seba. Kázeň nie je reč. Ani prejav. Je to... niečo iné. Prosté. Osobné. Domáce. Dôverné. Blízke. Čiže plné Ducha, ktorý nepotrebuje slová, ale srdcom sa srdca dotýka.

Je to alebo viera, alebo strach. Na jednej strane je viera a láska a nádej. Na druhej strane strach, beznádej a sebecko. Bez viery žijeme v strachu. Viera vyháňa strach a otvára dvere láske.

V osobnostnom rozvoji dieťaťa je sprvu podstatná matka, potom, od siedmeho roku, sa takým stáva otec, ktorý preberá dieťa od matky a uvádza ho do sveta dospelých.

Nie je to tak aj v Cirkvi? Do siedmich rokov je cirkvou dieťaťa rodina. Aj tu je vari rozhodujúca matka. A potom, po siedmom roku, začína aj tu jeho prechod do dospelosti, do veľkej Cirkvi. A aj tu by mal byť dominantným sprievodcom už otec dieťaťa.

Poháňa nás túžba po dokonalosti

Lebo keď zmizne strach a žiadostivosť, ich miesto zaujme táto nová túžba, pasia, vášeň: *dokonalosť*. Byť dokonalí. Ako vraví Ježiš: "*Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec*" (Mt 5, 48). Vo všetkom, úplne. Preto píše Pavol: "*Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra. Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho. A všetci dokonalí takto zmýšľajte*" (1Kor 9, 26-27; Flp 3, 15).

Nie zo strachu, že by sme boli odsúdení, keby sme neboli dokonalí. Nie z úzkosti ani z donútenia. Ale z poznania, že dokonalosť je blaženosť, ako vyznáva aj Katechizmus: "*Nekonečne dokonalý a [preto] sám v sebe blažený Boh...*" (KKC 1). Spoznali sme a zamilovali sme si túto predstavu. Uverili sme v nádej, že sme od Boha dostali dar a schopnosť takí byť. A tak z viery, nádeje a lásky sa zrodila vášeň. Vášeň pre dokonalosť, čiru dokonalosť, číre dobro vo všetkom nie len v zmysle etiky, ale tak úplne, ako to na Počiatku čítame v Genezis: "*Boh videl všetko, čo urobil, a hľa, bolo to veľmi dobré*" (Gn 1, 31) - čiže dokonalé.

K tejto dokonalosti nás oslobodil Kristus práve tým, že utíšil nás smäd a vyliečil náš strach. Toto je to prvé. "*Vyhod' najprv brvno zo svojho oka*" (Mt 7, 5), hovorí Ježiš. "*Milovaní, budujte sami seba na svojej presvätej viere a modlite sa v Duchu Svätom*" (Júd 1, 20), nabáda jeho apoštol. A nie je vari Cirkev miesto, kde si spoločne pomáhame na ceste k tomuto cieľu, zdieľame medzi sebou túto cestu i jej rozkoš - a súčasne si navzájom umožňujeme dosiahnuť skutočnú dokonalosť a jej završenie v jednote spoločenstva, v jednote dokonalej lásky? "*Človek nie je samotárske bytie, naopak, vo svojej*

prirodenosti je spoločenským tvorom a bez vzťahov s inými nemôže žiť ani rozvíjať svoje vlohy. Mimoriadne výrečným svedectvom je pocit neuspokojenia, ktorý pociťuje človek v raji, dokiaľ jeho jediným spoločníkom je rastlinný a živočíšny svet (porov. Gn 2, 20). Až keď sa objavila žena, to jest bytosť, ktorá je telom z jeho tela a kosťou z jeho kostí (porov. Gn 2, 23) a v ktorej tiež prebýva duch Boha Stvoriteľa, môže uspokojiť svoju potrebu medziosobného dialógu, ktorý má pre ľudskú existenciu taký životný význam," vysvetľuje Kompendium sociálnej náuky Cirkvi.

Našom cieľom je Nebo. Stav dokonalosti, čiže svätosti - celého človeka, ako vraví Písmo: "*Sám Boh pokoja nech vás celých posväti, aby sa zachoval váš duch neporušený a duša i telo bez úhony, keď príde náš Pán Ježiš Kristus*" (1Sol 5, 23). V spoločenstve, preto je Nebo *spoločenstvom svätých*, čiže Cirkvou, "*na ktorej niet škvrny ani vrásky, ani ničoho podobného, ale aby bola svätá a nepoškvrnená*" (Ef 5, 27), čiže dokonalá.

Čo teda? Musíš si to ujasniť. Uveriť tomu. Aj nádeji, že môžeš. Chcieť to. Rozhodnúť sa chcieť to. S celou silou onoho oslepujúceho: Je to krása! Milujem to! Chcem to! Môžem to! Idem na to! Žijem to, vychutnávam si to! Už žiadne otáľanie! Žiadne pochybnosti ani váhanie! Ja chcem - a naozaj môžem! Počujete? Ja môžem! "*Taký príkaz som dostal od môjho Otca, ktorý chce, aby boli všetci ľudia spasení a poznali pravdu*" (Jn 10, 18; 1Tim 2, 4)!

Toto je dominantná túžba, ktorá robí kresťana kresťanom, katolíka katolíkom, ktorá nás naplňa radosťou a vlieva nám do žíl energiu a silu, prostá strachu, prostá skleslosti, prostá stresu, všetko v slobode a voľnosti a ľahkosti a rozkoši Božích detí, "*nie zo žiaľu ani z donútenia*" (2Kor 9, 7), s jasotom v srdci a spevom na perách! Viera s nádejou oslobodzuje pre Nebo a láska vovádza do Neba, domova a prirodzeného stavu bytia synov a dcér Boha, nášho Otca! A keď "*nám srdce nič nevyčíta, máme dôveru k Bohu a dostaneme od neho všetko, o čo len budeme prosiť, lebo zachovávame jeho*

prikázania a robíme, čo sa jemu páči. A tak ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom skrze nášho Pána Ježiša Krista" (1Jn 3, 21-22; Rim 5, 1).

Ježišova smrť a obeta nám priniesla druhú šancu, nový začiatok. Ježišovo zmŕtvychvstanie zase novú budúcnosť, novú nádej. Sme synovia víťazstva, nie porážky! *"Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod" (2 Tim 4, 8).*

Disciplína je znamenie

Je disciplína a disciplína

Jedna je disciplína podriadená zákonu. Tá vládla kedysi cez príkazy, ako vraví Písmo: *"Zachovajte všetky moje prikázania a ustanovenia a konajte podľa nich! Ja som Pán" (Lv 19, 37)!*

A existuje disciplína podriadená cieľu, po ktorom prahneme a za ktorým ideme. O tej hovorí Pavol: *"Neviete, že tí, čo bežia na štadióne, bežia síce všetci, ale iba jeden dosiahne víťaznú cenu? Bežte tak, aby ste sa jej zmocnili. A každý, kto závodí, zdržuje sa všetkého; oni preto, aby dosiahli porušiteľný veniec, my však neporušiteľný. Ja teda tak bežím, nie ako na neisto, tak bojujem, nie akoby som bil do vetra. Ale krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý" (1Kor 9, 24-27).*

A kde sa nachádza táto druhá disciplína, je tá prvá zbytočná. Preto Ježiš Evanjeliom a odhalením cieľa, ktorým je svätosť a skrze ňu zbožštenie, *"zrušil zákon prikázaní, spočívajúci v nariadeniach" (Ef 2, 15).* K čomu sú

ešte potrebné príkazy pre toho, kto sám od seba dychtí po vznešenom ciele a súčasne rozumie a chápe, kadiaľ k nemu vedie cesta a aké sú podmienky jeho získania?

Preto hoci *"ked' prišla viera, už nepodliehame vychovávateľovi. Ved' skrze vieru v Kristovi Ježišovi ste všetci Božími synmi"* (Gal 3, 25-26), tak práve preto potrebujeme ešte hlbšiu a väčšiu a prísnejšiu disciplínu, aby sme dosiahli to, čo sme už dostali a čo sa teraz zo všetkých síl učíme žiť a trénujeme tým byť. Vieme totiž, že ak sa nenaučíme žiť tento Dar synovstva, tak nám bol daný zbytočne a tak, ako sa obával aj Pavol, ostaneme zavrnutí, lebo sme si ho mohli osvojiť, ale neosvojili - kvôli nedostatku disciplíny!

Preto Katechizmus hovorí, že hriech znamená dobrovoľne uprednostniť iné, menšie dobrá pred týmto veľkým Dobrom od Boha. A hovorí, že je to voľba smrteľná. *Lebo ako pre športovca uprednostniť zábavu pred tréningom a bodovanie pred diétou znamená koniec jeho nádeje na víťazstvo*, u nás to platí úplne rovnako! Preto *"ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť"* (Rim 8, 13). Ved' *"priateľstvo s týmto svetom je nepriateľstvom s Bohom"* (Jak 4, 4)! A čo iné je priateľstvo tohto sveta, než že namiesto námahy tréningu a slávy víťazstva si volíme pohodlie sveta aj za cenu hanby porážky a prehry?

Práve táto vnútorná disciplína je meradlom toho, či to naozaj chceme. Či veríme, že to stojí za to, byť synom Boha, viac, než byť človekom sveta. Či naozaj veríme a máme nádej, že je v našich silách zvíťaziť, že skutočne *"už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi v onen deň dá Pán, spravodlivý sudca; a nielen mne, ale aj všetkým, čo milujú jeho príchod"* (2Tim 4, 8). A či to naozaj chceme, či je to naša túžba, naša vášeň, naša láska a záľuba - byť *"dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec"* (Mt 5, 48). Ak áno, potom sa to prejaví práve disciplínou a tréningom, ochotou onoho nálezcu z podobenstva: *"Nebeské kráľovstvo sa podobá pokladu ukrytému v*

poli. Keď ho človek nájde, skryje ho a od radosti z neho ide, predá všetko, čo má, a pole kúpi" (Mt 13, 44).

Verím. Môžem. Chcem. Trénujem. Takto to funguje. Preto viera, ktorá nedospeje až ku skutkom, k tréningu, je mŕtva a nanič. K čomu je dobré veriť, aké skvelé by to bolo, byť synom Boha a žiť Jeho Boží Večný Život, ak by sme to neurobili, iba sedeli a snívali a dumali o tom?

Si pripravený stať sa katolíkom?

A podľa čoho to vlastne poznáme?

Po prvé, tvárou v tvár Evanjeliu poznávam, že som hriešnik. Som vinný - a Pán mi odpustil a vykúpil ma. Ale stále ešte žijem život, ktorý nie je Boží ani nebeský. Som zachránený, ale stále hriešnik. Áno, som hriešnik, podľa slov Písma, že "*niet rozdielu: ved' všetci zhrešili a chyba im Božia sláva*" (Rim 3, 22-23). Už som naozaj spoznal a priznal, že som hriešnik? Nie dobrý a zbožný človek, ale naozaj hriešnik? Plný hriechu, ktorý sa ani tak neprejavuje nejakými zločinmi, že by som niekoho zabil alebo kradol alebo bol bezbožný, ale je hlbokým vnútorným stavom nepodobnosti s Bohom, svetskosti, sebeckta a tak? Stavom, spôsobom myslenia, videnia sveta, reagovania, konania, života, v ktorom som dvadsaťštyri hodín denne, sedem dní v týždni a na ktorý som tak navyknutý, že mi pripadá úplne normálny, samozrejmy a dokonca až donedávna som si myslel, že je to tak správne a že som dobrý a nábožný človek a vlastne ani nemám žiadne také hriechy, ak nejaké vôbec?

Po druhé, potrebujem Krista - ale nie len ako nejakého pomocníka s vecami, s ktorými si sám neviem rady, ale ako Spasiteľa, Záchrancu, Učiteľa, ktorý by ma z tohto stavu, vonkoncom nevhodného a neschopného na život v Nebi zachránil. A tak prichádzam ku Kristovi ako onen mýtnik, ktorý dosiahol milosrdenstva, keď *"neodvážil sa ani oči k nebu zdvihnúť, ale bil sa do prs a hovoril: "Bože, buď milostivý mne hriešnemu!"*" (Lk 18, 13).

Do tretice, viem, že to, čo musím zmeniť a meniť, som ja sám. Nie druhí ľudia, nie svet, nie farnosť, nie všetci naokolo - nikoho z nich ja sám aj tak zmeniť nemôžem -, ja sa musím zmeniť. Vo mne je zlo a koreň všetkých problémov a konfliktov a hriechu, pretože *"zo srdca vychádzajú zlé myšlienky, vraždy, cudzoložstvá, smilstvá, krádeže, krivé svedectvá, rúhanie"* (Mt 15, 19). Preto musím s pomocou Božej milosti zmeniť sám seba, ako mi vraví Písmo, *"že máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy, a obnovovať sa duchovne premenou zmýšľania, obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti"* (Ef 4, 22-24). A nielen, že to už viem, ale túžim po tom, dychtím po tom, chcem to, som rozhodnutý tak urobiť, pripravený vydať sa na túto cestu premeny seba a v každej situácii, keď sa ma niečo dotkne, urazí, zraní, pohorší, sa znova a znova pýtať: aké zlo, sebeckto, hriech vo mne táto situácia odhalila? Ako sa ja sám musím ako reakcia na ňu zmeniť? K čomu má volá Kristus, pohýna Duch, čomu má učiť Evanjelium? Tak, aby *"naš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu. Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu"* (Rim 6, 6-7).

Po štvrté, potrebujem k tomu spoločenstvo, komunitu Cirkvi, pretože túto cestu môžem absolvovať iba v spoločenstve a jeho vzťahy a spoločný život, pre ktorý sa v ňom rozhodujem, sú tými nástrojmi, ktoré jednak odhaľujú hriech v mojom srdci a jednak sú miestom a nástrojom mojej premeny, ako vraví Písmo: *"Ako Boží vyvolenci, svätí a milovaní, oblečte si hlboké*

milosrdenstvo, láskavosť, pokoru, miernosť a trpezlivosť. Znášajte sa navzájom a odpúšťajte si, ak by mal niekto niečo proti druhému. Ako Pán odpustil vám, tak aj vy! Ale nad všetko toto majte lásku, ktorá je zväzkom dokonalosti! A vo vašich srdciach nech vládne Kristov pokoj. Preň ste aj povolani v jednom tele. A buďte vd'ační! Kristovo slovo nech vo vás bohato prebýva. Vo všetkej múdrosti sa navzájom poučajte a napomínajte a pod vplyvom milosti spievajte Bohu vo svojich srdciach žalmy, hymny a duchovné piesne. A všetko, čokoľvek hovoríte alebo konáte, všetko robte v mene Pána Ježiša a skrze neho vzdávajte vd'aky Bohu Otcovi" (Kol 3, 12-17).

Kým v nás tvárou v tvár Kristovi a Evanjeliu ešte nie je toto poznanie, tento postoj a toto rozhodnutie, ešte nie sme pripravení stať sa kresťanmi v jednej, svätej, apoštolskej a katolíckej Cirkvi Ježiša Krista, ktorý "*neprišiel... volať spravodlivých, ale hriešnikov, aby sa kajali*" (Lk 5, 32).

Tak čo, sme pripravení vydať sa na cestu obrátenia, stať sa kresťanmi - katolíkmi, učeníkmi a nasledovníkmi Krista, Spasiteľa a Učiteľa?

Si človek a nefunguje ti život? Otec, matka a nefunguje ti rodina? Manžel, manželka a nefunguje ti manželstvo? Farár a nefunguje ti farnosť? Animátor a nefunguje ti spoločenstvo? Nie tak, ako by mali? Riešenie je vždy jedno a to isté: ty sa musíš zmeniť, ty sa musíš obrátiť - lebo samo obrátenie je trvajúci proces a cesta, ako nám pripomenula aj Synoda, keď nás pozvala na cestu "kontinuálneho obrátenia".

Kristus je to miesto

Všetko na svojom mieste znamená, že všetko, my sami i celý náš život i naše skutky sú v Kristovi. Prúdia a my sami prúdime v Kristovi. Tak, že *"všetko a vo všetkom je Kristus"* (Kol 3, 11).

A ak sme takto v Kristovi, sme slobodní. V Ňom nie je zúfalstvo viny ani strach, ani smäd a biče žiadostivosti, len pokoj, istota, sila a nádej. V Ňom sme doma, už doma, už v Nebi, len doň dorastáme, ale bez toho, aby sme utekali niekam inam či naháňali sa za niečím. Sme v pokoji, v ktorom vzrastá a darí sa každé dobré dielo, lebo v Kristovi už nemá miesto nič, iba čo je krásne, dobré, sväté a dokonalé a čo k tomuto vedie. *"Ved' on je náš pokoj"* (Ef 2, 14)!

Sväté svätým! Je to obojstranné! *"Ako sväto a nábožne musíme žiť"* (porov. 2Pt 3, 11), ak chceme prijať Svätého a žiť v Ňom! A je to zase On, Svätý, kto dáva tomuto nášmu úmyslu a túžbe silu a moc byť v Ňom naplnená!

A tak *"skrze Neho a s Ním a v Ňom"* sa deje náš život a práve vtedy a tak sme na svojom mieste, náš život je na svojom mieste a aj všetko v našom živote a v nás sa vracia na svoje miesto, pretože čas chaosu a nepokoja pominul.

"Ako ste teda prijali Krista Ježiša, Pána, v ňom žíte: 7 v ňom zakorenení a na ňom postavení, upevnení vo viere, ako ste sa naučili, a vynikajte vo vzdávaní vd'aky" (Kol 2, 6-7).

Môže pokoj nahradiť nadšenie?

Myslím, že hej. Nadšenie, city, sú potrebné vtedy ak musíme prekonávať myšlienky plné pochybností, strachu, nedôvery, nerestí pohodlnosti a tak. Ale keď oni zmiznú? A o tom uvoľnenosť, pokoj, je. Potom netreba nič prekonávať. Namiesto nestálych citov prasto iba sme. Sme, čím naozaj od krstu sme. A konáme, čo konáme, čo je nám zrazu normálne a prirodzené. Tu nachádzame radosť, ktorá nie je iba povrchnou emóciou, ale vyjadrením samého nášho bytia.

Ak sa spoliehame na nabudenie, na nadšenie, najskôr zažijeme taký ten duchovný *jo-jo efekt*: po púti, po spovedi sa nám chvíľu darí, ale potom upadneme zase späť, lebo nadšenie vyprchalo. Ba čo viac, skúsenosť neúspechu a pádu nás ešte viac oslabili.

Ale ak sme v onom pokoji, potom jednoducho iba sme a prasto konáme, nie stratení kdesi v myšlienkach, ale tu a teraz, na tomto mieste, tú jednu vec, pretože je prirodzená a normálna a zodpovedá prasto tomu, čím sme, synom, dcéram Boha. A naozaj nič viac netreba. Tu nie je viac miesto pre znechutenie a depresiú rovnako, ako nie je pre snívanie a naivné rojčenie.

Je to ako pri adorácii, kde tiež netreba nič, pretože prasto sme. Boh a ja. Spolu. Sme. To je všetko a v tom naozaj je všetko. Žiadne slová, žiadne výlevy, žiadne emócie, žiadne nálady. Len sme. Sme spolu. Nebo.

V pozadí tohto všetkého je láska. Prostá láska. Ona je životom Boha a prejavuje sa službou milovanému. Tak Boh v Kristovi slúži nám. Tak my s Kristom milujeme bratov a slúžime bratov. Z lásky sa usilujeme sami byť

najlepší, nesebeckí, dokonalí, aby naša služba mohla byť čo najlepšia. A toto je Nebo. Milovať tak a byť takto milovaný. To je kresťanstvo. Slúžiť si ako Kristus, lebo sa milujeme ako Kristus nás a vďaka tomu sme vzájomne tak jedno, že je to dôkaz Krista-Boha, lebo len ľudsky je takáto láska a jednota nemožná. Vyrastá totiž z Božieho Pokoja, do ktorého vstupujeme skrze vieru.

Láska je proaktívna

Nie reaktívna. Nie, nereaguje podobne, ako hnev, sympatia, nesympatia na to, aký ten druhý človek je. Nemilujeme ho preto, aký je on, ale preto, akí sme my. Akí sme sa my rozhodli byť. Preto je nezávislá na všetkom, aj na milovanom - a tak dokáže byť rovnako láskavá ešte aj ku zlým, i k nepriateľom.

Túžba milovať dokonalo ako Boh nás vedie k túžbe opustiť svoje Ego, svoje sebestvo, úplne. Vo svete by to bolo nemožné, ale ak vierou plní Ducha sme už v Kristovi a žijeme istotu Jeho Kráľovstva, do ktorého nás už náš Otec preniesol, môžeme sa vzdať svojho Ega, svojho sebestva, svojej pýchy.

Túžba milovať nás tiež vedie k túžbe po dokonalosti - aby naša služba, pretože milovať znamená slúžiť milovanému, bola čo najdokonalejšia. Zdravie a sila tela, aby sme viac mohli slúžiť, než byť obsluhovaní. Zrelosť duše, ktorá je bez Ega a oslobodená od hriechu. Múdrosť a poznatky a zručnosti, ktoré nám umožňujú ešte lepšie slúžiť dobrú druhých. A čo najväčšia plnosť Duchom, aby sme z Božej moci toto všetko robili a

hovorili. Láska vyžaduje, aby sme ako jej nástroj aj sami boli čo najdokonalejší!

A tak vskutku svätosť nie je nič iné, než dokonalá láska, pretože dokonalá láska v sebe zahŕňa, obsahuje, završuje a dáva zmysel všetkým ostatným dokonalostiam. A jej samej dáva zmysel Boh, Láska. Preto je takáto láska svedectvom o tom, že sme učeníci Krista - a jednota, ktorú tvorí, zase svedectvom o Kristovi, Bohu, ktorý v nás niečo také urobil možným.

A krása. Skutočná láska je sama v sebe krásna a vznešená. A robí krásnym a dokonalým aj všetko ostatné. Veď je životom Neba a vďaka nej je Nebo Nebom - a sláva a nádhera Boha je slávou a nádherou Lásky, ktorou On Je.

Len sa treba úplne ponoriť do Pána. Prestať Mu odporovať, prestať utekať stále kamsi preč. Úplne sa doň prepadať. Byť skutočne v ňom.

Láska je ako výstup na horu

Tajomstvo lásky Boha odhaľuje napríklad aj toto: Boh *"ukázal svoju spravodlivosť: že sám je spravodlivý a že ospravedľňuje [čiže robí spravodlivým] toho, kto verí v Ježiša"* (Rim 3, 26).

Alebo Ježiš tu: *"V dome môjho Otca je mnoho príbytkov. Keby to tak nebolo, bol by som vám povedal, že vám idem pripraviť miesto?! Keď odídem a pripravím vám miesto, zasa prídem a vezmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja"* (Jn 14, 2-3).

Láska znamená deliť sa a pomáhať druhým mať to, čo máme my. Ale ako by to bolo možné, keby sme najprv my sami nemali? Či skôr neboli? Keby Boh nebol Bohom, ako by nás mohol zbožštit? Keby Ježiš nevystúpil do Neba, aký význam či zisk pre nás by mohla byť možnosť byť tam, kde je On?

Láska znamená rásť a pomáhať iným rásť. Bez prvého je prázdna a bezmocná. Bez druhého by nebola láskou ale sebeckvom. Byť svätý a pomáhať iným byť svätými. Jedno bez druhého nejde, lebo svätosť bez lásky nejestvuje, a láska bez svätosti nemá čo ponúknuť. Preto sám Ježiš hovorí: "*Pre nich sa ja sám posväcujem, aby boli aj oni posvätení.*" (Jn 17,19). Alebo ako hovorí apoštolom: "*Zadarmo ste dostali, zadarmo dávajte*" (Mt 10, 8). Bez prvého by však nebolo ani druhé.

Scott Peck hovorí, že podľa neho *láska je úsilie o duchovný rast seba alebo druhého*. Ja by som slovo 'alebo' nahradil slovom 'a'. *Láska je ako keď prvolezec šplhá na horu k vrcholu a potom pomáha ostatným vyšplhať sa k nemu*. Ak sami nerastíme, nemáme ani iným čo ponúknuť. A keby dokonca my sami by sme zavrhlí svätosť a dokonalosť - ale prečo by sme niečo také robili? - ak chceme milovať, potom z lásky k druhým sa meníme a rastíme, aby sme ako onen *prvolezec* boli pred nimi a mohli im byť oporou a pomocou na ceste. Ak by sme to zanedbali, potom by to nebola ani láska.

Láska teda vyžaduje, aby sme sami rástli a pracovali na svojej svätosti a dokonalosti najviac, ako len dokážeme. A je to zase naopak rozkoš svätosti a dokonalosti, ktorá nás plných radosti a triumfu ženie deliť sa s tým s inými a pomáhať im byť tam, kde sme my. Presne takto to robí Boh, ktorého v tomto nasledujeme!

Rastíme a pomáhame rásť. Učíme sa svätosti a delíme sa o svoje poznatky ako svätým byť. Usilujeme o dokonalosť a prijímame za spoločníkov každého, kto chce zažiť jej rozkoš tak, akú ju žijeme a svedčíme o nej pred

celým svetom my. Len silný dokáže posilniť slabého. Len bohatý môže podporiť chudobného. A našim bohatstvom nie sú veci, tie sú vedľajšie, ale samo bytie, sama dokonalosť, sloboda, svätosť! Tak sme Bohu uverili a tak sme sa o tom sami na sebe presvedčili. Sme *lezci* kvôli sebe, *prvolezci* kvôli ostatným. *Spolulezci* zdieľajúci spoločný triumf na Vrchole.

A tak prvým rastieme vo vlastnej dokonalosti, druhým v dokonalosti v láske. Prvé nás robí na obraz Syna, druhé nás vovádza do vzťahu lásky Otca a Syna v Duchu. Preto sa aj v Duchu Oboje deje. Dokonalé osoby žijúce dokonalý vzťah, čiže sväté a milujúce - po vzore Trojjediného.

Byť dokonalým a pomáhať k dokonalosti druhým. To je Boh. To sú svätí a spasení v Nebi. Tomu sa učíme my. Dokonalí a deliaci sa o dokonalosť tým, že k nej pomáhajú druhým - tak ako iní pomohli nám. Tak ako všetkým pomohol ako sám prvý Boh.

Dokonalí sami v sebe, dokonalí vo všetkom, dokonalí pre všetkých. Už nepotrebujeme svet a jeho odreagovanie, úniky, zábavy. Je to *ópium pre stroskotancov a ustrašencov*, ktorí sa krčia v tieňoch a boja sa vydať na cestu. To už je ale za nami. A od tej chvíle láska pre nás znamená toto jedno: kráčať a pomáhať každému, kto je ochotný, urobiť to isté, pridať sa k nám, kráčať spolu s nami.

Ovocím je Jednota. Dokonalá Jednota je možná iba vtedy, ak zdieľame samu dokonalosť v dokonalej láske. Dokonalá láska zdieľa dokonalosť a dokonalosť vedie k deleniu sa s ňou v dokonalej láske - a spolu tvoria dokonalú Jednotu Boha, Neba, Spoločenstvo svätých.

Mestom dokonalosti i lásky i jednoty je prítomnosť. Tu, teraz, v tomto, práve v tomto sa to všetko deje. Preto je znakom i darom a odmenou *prúdenie*. Dokonalé *prúdenie*, pretože je s Bohom, skrze Boha a v Bohu.

Čriepky III

Šťastie je tu a teraz. Preto som tu a teraz šťastný človek. Stačí iba byť. Nič viac.

Dokonalosť sa odohráva, nachádza v prostote. Najväčšia dokonalosť je tak najväčšou prostotou, prirodzenosťou, normálnosťou.

Skláňam sa a kľakám pred Bohom, ktorý sa kvôli mne stal Chlebom. Áno, toto je Boh, ktorý je hodný všetkej úcty a poklony!

Pozeráte na takého Vladimíra Vladimíroviča, snažíte sa pochopiť jeho myslenie, svet v jeho hlave - a objavujete niečo, čo je nám, kresťanom, cudzie ako *mysel' Mart'ana*. Niečo tak úplne *cudzie*, iné, odlišné, že začíname chápať peklo i to, prečo a ako je medzi Ním a Nebom oná neprekonateľná priepasť - že sa tiahne práve mysl'ou.

Človek je plný hnevu na druhých vtedy, keď je nešťastný sám zo seba.

Boh je Krása. Preto krása je cesta k Nemu. Keby sme videli Boha, zomreli by sme na krásu. A ešte stále môžeme. Krása je dokonalá a dokonalosť je krásna. Preto nás chytá za srdce. Krása je jazyk Boha.

Na úspech je potrebná jednoduchosť

Zlo je komplikované. Dobro prosté a jednoduché. Tak to je. Ak chceme uspieť v zápase o Kráľovstvo, tak si musíme uvedomiť, že je to zápas medzi komplikovanosťou a rozpoltenosťou zla a medzi jednoduchosťou dobra. *"Nie silou víťazí človek" (1Sam 2:9), "nie silou a nie mocou, ale mojím duchom! — hovorí Pán zástupov" (Zach 4, 6).*

Preto Ježiš hovorí: *"Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým" (Mt 11, 25), "veru, hovorím vám: Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojдете do nebeského kráľovstva" (Mt 18, 3), "blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha" (Mt 5, 8).*

Je tu prosté pozvanie do Božej Rodiny. Byť si prosto bratmi a sestrami. Prosto tak žiť. Prosto milovať. Prosto z lásky rásť vo svojich schopnostiach a daroch, aby sme mohli milovať ešte lepšie. Prosto tak žiť. Prosto tým byť. Prosto to vykonať. Pretože sme boli adoptovaní do Rodiny Boha, sme si rodní, našim Ocom je Boh a viac už niet po čom ďalšom ani túžiť, ani sa čoho strachovať. Čo je na tom zložité? Čo je na tom ťažké? *"Jeho prikázania nie sú ťažké" (1Jn 5, 3).*

Keď sa vlúdi zlo - žiadostivosť a strach, závisť a lakomstvo, súperenie a porovnávanie sa, - potom veci začnú byť aj ťažké aj komplikované. A už nie sú Božie. Pre neveriacich je Evanjelium neznesiteľné a komplikované bremeno. Pre veriacich ľahkosť a sloboda a rozkoš.

A toto je podstata nášho boja - zápas o zotrvanie v jednoduchosti. Keď už sme spoznali Dobro, tak sa už nevracaj' späť k pochybnosti a strachu, ale jednoducho ho prijaj' (to je viera) a potom prosto žij' a konaj', v onej ľahkosti a radosti dieťaťa.

Tak ako adorácia - tiež je to prosto byť s Ním, ďaleko za, alebo skôr ďaleko *pred* každými slovami a všetkým, čo by túto jednoduchosť zničilo.

Nádherný kameň do stavby

Kto je kresťan?

Syn Boha.

Človek bez žiadostivosti i bez strachu.

Človek idúci za *dokonalosťou*. Prečo? Lebo objavil je rozkoš. Lebo chce osláviť Boha, urobiť Bohu radosť. Lebo vie, že je jedným z kameňov Nového Jeruzalema a chce byť kameňom čo najlepším, najkrajším, najskvelejším, lebo čokoľvek by zanedbal a nerozvinul do plnosti, ostalo by nerozvinuté a Večná Stavba by bola ochudobnená a niečo zo svojej slávy a krásy, ako k nej píše Písmo: "*králi zeme doň prinesú svoju slávu*" (Zjv 21, 24).

Nakoniec, človek, ktorý sa *delí*. V prvom rade s týmto, so svojím životom, s tým, čím je a čo žije. Deliť sa o chlieb či šaty je super, ale my sme povolani k viac, deliť sa s týmto svojim novým životom - hovoríme tomu inak

aj *apoštolát*. A nie, nie je to hovorenie. Je to delenie sa o tento nový Boží Život v nás. Nie sme osamelý kameň. Sme súčasť stavby. A tak delenie sa a spoločenstvo Stavby - Cirkvi je nám prirodzené, vlastné, túžime tak žiť.

Smrt' predchádza znovuzrodenie

Naozaj sa nedá prijať znovuzrodenie inak, než že najprv naozaj zomrieme, sebe, úplne.

Znamená to odobrať sa do kláštora v srdci, do prázdnoty a mlčania, na vnútornú púšť.

Všetko, čo sa zrodilo zo strachu a žiadostivosti musí zomrieť a byť pochované. Aby ostalo len číre a prosté bytie vo všetkej jednoduchosti a pokoji. A v Ňom je Boh, v ňom prichádza k nám Ten, ktorý sám Je. On je náš Pokoj.

A tak všetky tie myšlienky, túžba vo svete niečo mať, či svete niečo znamenať, vo svete po sebe niečo zanechať, sklamanie, keď sa tak náhodou nestane - toto všetko musí zomrieť. My musíme svetu zomrieť. Možno naozaj budeme niečo aj podľa sveta znamenať a niečo aj podľa sveta po sebe zanecháme - a možno nie. Ale to už je pre nás vedľajšie, ak sme svetu zomreli. Ďalej pracujeme vo svete, ba ešte viac a lepšie ako doteraz, lebo už nepracujeme pre svet, ale pre Boha, nášho Otca. A jediné, na čom nám pri tom záleží, je Sláva, ktorú dáva On.

Naozaj sa nedá prijať znovuzrodenie inak, než že najprv naozaj zomrieme, sebe, úplne.

Znamená to odobrať sa do kláštora v srdci, do prázdnoty a mlčania, na vnútornú púšť.

Všetko, čo sa zrodilo zo strachu a žiadostivosti musí zomrieť a byť pochované. Aby ostalo len číre a prosté bytie vo všetkej jednoduchosti a pokoji. A v Ňom je Boh, v ňom prichádza k nám Ten, ktorý sám Je. On je náš Pokoj.

A tak všetky tie myšlienky, túžba vo svete niečo mať, či svete niečo znamenať, vo svete po sebe niečo zanechať, sklamanie, keď sa tak náhodou nestane - toto všetko musí zomrieť. My musíme svetu zomrieť. Možno naozaj budeme niečo aj podľa sveta znamenať a niečo aj podľa sveta po sebe zanecháme - a možno nie. Ale to už je pre nás vedľajšie, ak sme svetu zomreli. Ďalej pracujeme vo svete, ba ešte viac a lepšie ako doteraz, lebo už nepracujeme pre svet, ale pre Boha, nášho Otca. A jediné, na čom nám pri tom záleží, je Sláva, ktorú dáva On.

"U táborového ohně seděli dva staří muži a nahřívali si nad plameny dlaně. Nedaleko se popásala na čerstvé trávě jejich zvířata. Jedno byla obyčejná mula, kdežto druhé zvíře byl nádherný dlouhonohý hřebec šedé barvy - patřil ke stejnému druhu, jaký po staletí chovali merdukové ve východních stepích. Oba muži seděli u ohně beze slova. Ale vtom z večerního šera přijel další jezdec a zastavil nedaleko ohně. Na sobě měl černý plášť a na hlavě stříbrný kruh. Po boku se mu houpal prastarý meč a tvář měl pokrytou jizvami, které jako by vyryly drápy divoké šelmy. Zastavil na hranici světla. Sesedl a když k nim kráčel, viděli, že kulhá na jednu nohu.

“Uviděl jsem vás oheň a napadlo mne, že bych se k vám mohl přidat,” oslovil je, pak se zabalil do pláště a posadil se k plamenům ohně, které tančily ve větru.

“Jsi unavený,” řekl mu jeden ze starců, muž s laskavýma očima, mnišskou tonzurou a šedivým plnovousem.

“Také mám za sebou dlouhou cestu.”

“Tak to bys měl s námi zůstat a okusit, jak chutná klid,” ozval se druhý z mužů, bělovlasý a s tváří merduka.

“To by se mi líbilo.”

Chvilí seděli mlčky a kolem nich nastala noc. Z hor se staly temné obrysy na pozadí hvězdné oblohy. Po chvíli se zjizvený muž pohnul a zamnul si nohu.

“Kdo jsi, pane?” zeptal se tichým hlasem.

“Kdysi mne nazývali Ramusio, když jsem ještě pobýval mezi lidmi. A tady můj přítel se jmenoval šáhr Baraz. Jestli chceš, můžeš tu s námi zůstat.”

“To rád přijmu,” prohlásil muž a vypadal, jako by z něj spadlo těžké břemeno.

“A jak můžeme říkat tobě?” zeptal se šáhr Baraz jemně.

Muž zvedl hlavu a v tom okamžiku vypadal mnohem mladší. Když se podíval na své společníky, náhle mu z tváře zmizely jizvy.

“Jmenuji se Corfe. Kdysi jsem byl králem,” odpověděl.

Jeho společníci přikývli, jako by jim řekl něco, co už dávno věděli, a pak seděli uprostřed letní noci a dívali se do ohně, zatímco se jim nad hlavou

pnula kopule nádherné noční oblohy a pod nohama se tmavé srdce země změnilo na nekonečnou stuhu, táhnoucí se mezi hvězdami."

(Paul Kearney, Lode zo Západu)

Ale naozaj!

Sv. Josemaria Escriva hovoril, že stredom kresťanstva je Božie synovstvo. Naše Božie synovstvo. Tak, ako o ňom píše Ján: "*Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme. Preto nás svet nepozná, že nepoznal jeho*" (1Jn 3, 1).

V tomto synovstve je všetko. Ak naozaj sme synmi a nielen sa tak voláme, potom už ani nepotrebujeme žiadne ďalšie poučenie o tom, čo to znamená byť kresťanom, lebo táto adopcia vysvetľuje a definuje všetko. Kresťan je jednoducho človek, ktorý je synom (dcérou) Boha, žije vo svojej novej Rodine Boha, žije ako syn Boha, Boží Život Božieho syna, a nakoniec aj koná skutky syna Boha a pracuje na dielach Boha, svojho Otca. A od Krista - Učiteľa sa už len učí a necháva si vysvetliť podrobnosti, o čo presne ide, na čom presne Otec pracuje, ako sa môže do tejto práce zapojiť, ako sa v Rodine žije a podobné podrobnosti. Ale v tom hlavnom už nie je žiadna nejasnosť a i samo toto naše učenie sa prichádza prirodzene a úplne samozrejme sa od Ježiša učíme, lebo veď sme boli adoptovaní do Rodiny Boha, tak sa teraz musíme naučiť všetko, čo je s tým spojené, nie? To dá rozum!

Problém nastane vtedy, keď sa Božími deťmi síce voláme, ale skutočne nimi nie sme. Aj Boha Otcom voláme, ale naozaj ním v našom živote nie je. Všetko je len formálne, ale nie skutočné. Potom my sami nechápeme, čo je

to, byť kresťanom, myslíme si, že to znamená chodiť do kostola a modliť sa, a ani ho nežijeme a sme stále starými ľuďmi vo svete. A Evanjelium nám pripadá ťažké a ako bremeno, lebo namiesto radosti z adopcie do Rodiny Boha nám pripadá, *akoby nás niekto nútil ísť robiť nejakú prácu do nejakej inej, cudzej rodiny, a pritom nám samým naša vlastná práca doma stojí a my sami by sme omnoho radšej ostali doma a robili si svoje* - pretože napriek slovám, ktoré hovoríme v kostole alebo v modlitbe, sme stále pozemskí ľudia, nie Nebo ale svet je náš domov a Rodina Boha je pre nás cudzia úplne rovnako.

Práve pre tento formalizmus väčšina pokrstených ľudí nikdy nezažila slobodu, radosť a slávu nového života detí Boha. Kresťanstvo jenom stále ťažkým bremenom, miesto víťazstva padajú, kedykoľvek sa pokúšajú aspoň trochu ho žiť, sú bez chuti a bez života, ako sluhovia a otroci a veľká väčšina, veru, viac než deväť desiatín, pred ním utieklo späť, lebo život co svete im pripadá lepší a krajší ako toto bremeno. A to všetko len preto, že nikdy neverili č Boha ako svojho Otca a neprijali dar synovstva a ostávajú stále neobrátení. A najskôr im ani nikdy nič o tom nebolo zvestované a nikdy neboli k viere a obráteniu pozvaní.

Ale ak uveríme a prijmemo túto novú identitu, stav, postavenie - čiže sa obrátíme - potom je to ohromujúca novosť, výbuch svetla a slobody a radosti a života! Presne podľa slov nášho nového Otca: "*Hľa, všetko robím nové*" (Zjv 21, 5).

Možno takým znakom, že sa tak stalo, je, že zrazu padnú zábrany a my o tom začneme nahlas, otvorene a s radosťou a nadšením, ktoré ide zo srdca, hovoriť, verejne, bez okolkov, pretože to je už niečo, čím sme, čo žijeme a čo z nás urobilo nových ľudí a darovalo nám to život, skutočný život! Tak, ako hovorí Pavol, že "*srdcom veríme na spravodlivosť a ústami vyznávame na spásu*" (Rim 10, 10). Tak, ako hovorí pápež Pavol VI., že znakom obrátenia je to, že sa stávame radostnými a nadšenými hlásateľmi Evanjelia

- a inak to ani byť nemôže! A to, čo ohlasujeme, nie sú nejaké *teórie* či nejaké *články viery*, ale živá a žitá skúsenosť, sám Život! Neschopnosť o tom hovoriť – všimnime si, ako často namiesto „Telo Kristovo“ hovoríme „hostia“, dokonca „oplátka“ a pod., akoby sme sami boli v rozpakoch, zdráhali sa nazvať veci pravým menom – je znakom toho, že naozaj my sami sme ešte neuverili a ešte nedokážeme prijať novú Realitu od Boha ako skutočnú a tak o nej aj tak hovoriť nám pripadá akosi nevhodné, ešte to nezodpovedá našej viere, nášmu skutočnému vnútornému presvedčeniu. Nakoniec, ako inak vysvetliť, že niekto akože verí, že Boh, spása, Nebo, všetko toto sa mu práve ponúka na oltári – a on ostane sedieť v lavici, na prijímanie nejde a vôbec ho to nijako neznepokojuje, je spokojný a pripadá mu to normálne?

A druhým znakom - že sa úplne spontánne a sami od seba a prirodzene stávame žiakmi a náš starší prvorodený Brat Ježiš sa stáva našim Učiteľom a uvádza nás do tohto nového a fascinujúceho života v Rodine Boha, nášho nového Otca.

Len sa treba odvážiť. Odvážiť uveriť. Skutočná viera spôsobuje obrátenie, inak ešte nie je úplná a zrelá a ani úplne skutočná.

Boh sa volá "Všetko" ...

... a ak má naplniť naše srdce, musí Mu v ňom patriť všetko. Podobné sa môže spojiť iba s podobným a dokonalá Láska sa spája iba s dokonalou láskou. Preto *"budeš milovať Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou"* (Dt 6, 5), lebo *"Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom"* (1Jn 4, 16).

Táto láska v nás sa začína vierou, keď *"my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám"* (1Jn 4, 16), že keď *"miloval svojich, čo boli na svete, miloval ich do krajnosti"* (Jn 13, 1). Pristupovali sme m Bohu ako k Pánovi a Stvoriteľovi a k Sudcovi a tým všetkým iste je. Ale je hlavne a v prvom rade Láska. Uvedomiť si a uveriť, že nás naozaj miluje, ale naozaj, úplne, bez vytáčok, bez žiadnych "ale", bez podmienok, do krajnosti, bezvýhradne, bezpodmienečne, naozaj a skutočne - to je skutočný objav! OTRAS v dobrom zmysle slova. Zlom. Konečne si uvedomujeme, konečne nám zapína, že Jeho tituly Otec a Brat nie sú ani náhodou ani symbolické ani nič podobné, ale že tým voči nám naozaj Je a to spôsobom tak hlbokým, vysokým, oddaným a verným, ako žiaden ani ten najlepší otec či súrodenec na svete ani zďaleka nikdy nijako byť nevládze...

Z toho sa potom rodí konečne aj naša vlastná kapitulácia, keď sa vzdávame, vzdávame svoje Ego a konečne začíname aj my milovať, práve tak, ako to opísal Ján, že *"milujeme, pretože on prvý miloval nás"* (1Jn 4, 19).

Tak sa Kristus Boh stáva s Otcom i Synom *"všetko a vo všetkom"* (Kol 3, 11) a toto spoločenstvo, keď všetko naše je Božie a všetko Božie je naše a už viac niet Ega, len Boh v nás a my v Bohu, je podstatou kresťanstva a životom Neba. Neznamená to niečo konať, ale niečím byť. Konanie isto bude, ale hlavné je bytie. Sme plní Boha a teda plní života a Božej energie a sily. Všetko, čo konáme, konáme v Bohu, z lásky a podľa Boha. Všetko sa stáva liturgiou, modlitbou, všetko je sväté, každý skutok, nádych, slovo, podľa slov Písma: *"Keď niekto hovorí, tak len ako Božie slovo; keď niekto slúži, tak len z moci, ktorú uštedruje Boh, aby bol vo všetkom oslávený Boh skrze Ježiša Krista"* (1Pt 4, 11), pretože *"naša schopnosť je z Boha"* (2Kor 3, 5). A naozaj nepotrebujeme nič vlastné, keď všetko Božie sa stáva našim a my v Bohu nachádzame samých seba, svoje pravé Ja.

Ale kým nemilujeme, nie je toto možné. A kým neuveríme v Lásku Boha, nemilujeme. Vždy tu bude strach, neistota, nebudeme si nikdy istí Bohom,

lebo veď viete, čo ak... a ktovie... Ale "v láske niet strachu, a dokonalá láska vyhádza strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske" (1Jn 4, 18). V Božej Rodine, v Božej Domácnosti, domáci Boha... To je to miesto, to je ten spôsob, to je tá podmienka všetkého. Svätý svätým.

Tvoje je konanie, ovocie je vec Otca

Života sa začína, až keď človek v Bohu úplne stratí seba. Vlastne nie seba. V skutočnosti nájde seba - tým, že stratí a opustí svoje Ego, formované žiadostivosťou a strachom a upnuté na seba v sebastrednosti, čiže filautii.

Okolo nás je toľko vecí, na každom kroku, všade je pohyb, rast, vzrušenie. Boh hovorí: "*Hľa, ja robím čosi nové, teraz to kľúči, nebadáte*" (Iz 43, 19)? A my nebadáme - lebo sme zahľadení na seba, do seba, stále riešime seba. Tam preč je detská zvedavosť, kedy sme neriešili seba (lebo veď rodičia sa starajú, tak načo?) a miesto toho sme s doširoka otvorenými očami žasli a žili.

Teraz znovu máme Otca. A my sa musíme znovu naučiť byť deťmi, aby sme mohli objaviť, vidieť krásy a zázraky Božieho sveta, toho skutočného, Božieho Kráľovstva, bez toho, aby boli nahradené umelým svetom, ktorý si v mysli vytváralo naše Ego, svetom pokrúteným strachom, žiadostivosťou a sebastrednosťou. Preto tá výzva: "*Veru, hovorím vám: Ak sa neobrátite a nebudete ako deti, nevojdete do nebeského kráľovstva*" (Mt 18, 3).

"Konaj tak, akoby všetko záviselo iba od Boha," hovorí sv. Ignác z Loyoly - lebo všetko naozaj iba od Neho závisí! Naše je *konanie*, Jeho sú *výsledky*.

Ego koná kvôli výsledkom a práca je mu bremenom, ako to Adamovi predpovedal Boh: "*Nech je prekliata zem pre teba; s námahou sa z nej budeš živiť po všetky dni svojho života. Trnie a bodľacie ti bude rodiť a ty budeš jesť poľné byliny*" (Gn 3, 17-18).

A naopak, Božie dieťa koná pre radosť z konania a nesužuje ho strach a úzkosť o výsledky, lebo tie závisia od jeho Otca a je tak o ne postarané. Vracia sa tak do Raja, hoci uprostred sveta, sám srdcom žije v Raji, kde platilo, že "*vzal Pán, Boh, človeka a umiestnil ho v raji Edenu, aby ho obrábal a strážil*" (Gn 2, 15) a sama táto práca bola radosťou a rozkošou, účasťou na Bohu v Božom svete.

A tak s radosťou konáme, najlepšie ako vieme, lebo v tom je rozkoš konania o dokonalosti. A nie sme ustarostení o výsledky a ovocie, lebo to je starosť nášho Otca, ako pochopil už Apoštol a napísal: "*ja som sadil, Apollo polieval, ale vzrast dal Boh*" (1Kor 3, 6). Veď sme spolupracovníci Boha a Boh, náš Otec, pracuje s nami! Úbohý človek, ktorý pracuje sám a namiesto radosti konania sa musí starať o výsledky a zažíva sklamanie a úzkosti!

Len si to predstavte! Hlásame Evanjelium, slúžime, pracujeme v Cirkvi ale aj doma, aj vo svete - lebo nás to baví! Nie pre výsledky, tie sú príjemný bonus a či ich vidíme alebo nie - lebo niekedy jeden sadi a iný žne - je nám to jedno. Konáme plní radosti zo samého konania, slobodní od všetkého a pre všetko - a výsledky nechávame na Boha, ktorý "*dáva rozsievačovi semeno a chlieb na jedenie, [On] dá a rozmnoží vaše osivo a dá vzrast plodom vašej spravodlivosti*" (2Kor 9, 10).

Úbohé Ego, ustarostené o výsledky! Ten najdôležitejší pôst je *pôst od Ega*.

Prosto láska. To je všetko.

Viera nám otvára bránu ku skúsenosti Božej moci a sily, ako aj Písmo svedčí: *"Tu sa dotkol ich očí a povedal: "Nech sa vám stane, ako ste uverili." A oči sa im otvorili"* (Mt 9, 29-30). Ale zázraky a znamenia ešte nie sú ani spása, ani Boží Život, ani Nebo.

Viera nám ale otvára cestu aj k láske, ako opäť vysvetľuje Písmo, že *"my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám. Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom"* (1Jn 4, 16). A tak *"milujeme, pretože on prvý miloval nás"* (1Jn 4, 19). A ako už bolo povedané, ak milujeme, ostávame v Bohu a Boh v nás. A na tomto skutočne záleží!

Láska je tá, ktorá nás vovádza do Neba a jeho blaženosti! Božiu lásku prijímame len úmerne tomu, ako my sami odpovedáme na túto lásku svojou láskou. Sme nekonečne a do krajnosti milovaní Bohom, ale je to naša láska a veľkosť nádej lásky k Bohu, ktorá určuje, koľko a či vôbec niečo z tejto lásky prijmeme a zakúsime. Láska je brána do Neba. Samo Písmo tak učí, počúvajte:

"Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom. " (1Jn 4, 16)

"A že ostávame v ňom a on v nás, poznávame podľa toho, že nám dal zo svojho Ducha." (1Jn 4, 13)

"A... Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali. " (Rim 5, 5)

"Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal. ... Kto sa narodil z Boha, nepácha hriech, lebo v ňom ostáva jeho semeno; a nemôže hrešiť, pretože sa narodil z Boha" (1Jn 3, 6.9) - pretože nedokáže konať ba čo i len myslieť na niečo či chcieť niečo, čo by zarmútilo Milovaného. Sám už po ničom netúži, veď je plný Boha - ale keby aj, nikdy by nevykonal niečo, čím by Milovaného zarmútil! A tak kvôli sebe nemá dôvod na hriech, kvôli Nemu zase hrešiť už ani nedokáže. Je svätý.

Sú veci, ktoré sa už viac zjednodušiť nedajú. Láska je práve takou. *"Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily" (Mk 12, 30).* Toto je vzorec Neba. Keď takto milujeme, úplne a celí, sme úplne a celí v Nebi. Takto to je. Milovať. Prosto milovať Boha. Milovať Boha, ktorý sa pre nás stal človekom, aby sme Ho mohli takto milovať a On bol naším Ženíchom a my Jeho nevestou, manželkou Baránkovou. Prosto sa do Neho takto zamilovať, hlboko, vášnivo. To je všetko. Toto je kresťanstvo. Toto je tajomstvo vykúpenia.

"Preto ti hovorím: Odpúšťajú sa jej mnohé hriechy, lebo veľmi miluje. Komu sa menej odpúšťa, menej miluje" (Lk 7, 47). Sola caritas.

Tak, ako Boh dáva samého Seba - nie pre zásluhy, nie kvôli spravodlivosti, nie z povinnosti či podľnosti, ale len a jedine z čirej proste Lásky, tak aj my tento Dar prijímame a sme schopní žiť len a jedine z lásky, s láskou a v láske a skrze lásku. Preto je láska všetkým a preto bez lásky nemá cenu ani hodnotu nič, ani viera - veď *"aj diabli veria, a trasú sa" (Jak 2, 19)!*

"Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendžiaci kov a zuniaci cimbal. A keby som mal dar prorocstva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú

vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo. ... A tak teraz ostáva viera, nádej, láska, tieto tri; no najväčšia z nich je láska." (1Kor 13, 1-3.13)

Bez lásky je kresťanstvo bremenom na zatratenia. S láskou a v láske je rozkošou a životom v Nebi už teraz! Bez viery nie je možná láska, a daj bez lásky je viera mŕtva a zbytočná.

Boží Pokoj...

... je pokojom spočinutia. A tým sa líši od pokoja, či skôr len akéhosi uspokojenia, upokojenia vo svete. *"Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam. Ale ja vám nedávam, ako svet dáva. Nech sa vám srdce nevzrušuje a nestrachuje"* (Jn 14, 27).

Je to Pokoj, keď všetko konečne dosadne na svoje miesto, všetky túžby a priania sú naplnenie a všetok strach a obavy preč a niet viac pre ne miesta ani dôvodu a človek konečne nachádza svoj večný a trvalý Domov a ním je sám Boh. *"Je dokonané"* (Jn 19, 30).

Mlčanie, pôst, chudoba čiže jednoduchosť sú znakmi tohto Pokoja. Životom anjelov. Znakom, že všetko je naplnené a uspokojené a nič viac už netreba, iba tá trocha pre telo, nateraz, na chvíľu, kým aj ono nebude pretvorené.

Navykáme si na tento nový stav, osvojujeme si tento nový Pokoj, učíme sa tomu - nie zo slov, ale skúsenosťou, tým že doň v Duchu vstupujeme, ako aj hovorí Písmo, že *"kto vošiel do jeho pokoja, aj on si odpočinul od svojich*

diel ako Boh od svojich. A do pokoja vchádzame my, čo sme uverili" (Hebr 4, 10.3). Preto, ako vraví Ježiš, len Duch nás môže naučiť to podstatné, pretože sa to nedá odovzdať slovami, iba skúsenosťou.

Vďačnosťou, oddanosťou do tohto Pokoja vchádzame. Láskou v ňom zotrávame.

Nie zmätok. Nie chaos.

Boží Pokoj, to je *všetko na svojom mieste*. Preto je to pokoj dokonalosti. Nič nechcem. Nič nepotrebujeme. Všetko je. Všetko mám. Všetko a všetci sú, kde majú byť. Boh, ktorý je Stred a Skala a Základ, Alfa a Omega. On je tá Matrica, v ktorej potom nachádza svoje miesto, zmysel, dokonalosť, krásu všetko ostatné. Vráťane nás samých.

Je to nehybnosť, v ktorej je viac rozkoše ako v pohybe, pretože radosť pohybu a rastu pramení z nádeje na dosiahnutie práve tejto blaženej nehybnosti Božieho Pokoja. Aj sám pohyb v ňom nachádza svoje miesto a Lao-ce by povedal, že je to pohyb, ktorý sa *hýbe nehýbaním*. Bez strachu. Bez žiadostivosti. Prosto plynie. *Prúdi*. V hlbokoj rozkoši samého pohybu *nehýbaním* sa. Všetko je jedno. Všetko splynulo, dosiahlo svoj cieľ, svoju plnosť, svoju dokonalosť. Všetko je na svojom mieste, súčasť Celku.

Nechcem. Nepotrebujem. Mám. Všetko. Práve tu. Práve teraz. Preto som. Iba som. Prosto som. Boží Pokoj. Božia plnosť. Všade. V tom. V ňom. V ňom. A tak všetok pohyb prúdi touto nehybnosťou a nehybnosť preniká každý pohyb. A mlčanie srdca je ich domovom.

"Preto takto hovorí Pán: ... *"Nech sa títo obrátia k tebe, ale ty sa neobracaj k nim!"* (Jer 15, 19)

Navyknúť si zotrvať

"Kto ostáva v ňom, nehreší; kto hreší, ten ho nevidel, ani nepoznal." (1Jn 3, 6)

Toto sa musíme naučiť, toto si musíme navyknúť: Ostávať, zotrvať v Kristovi a skrze Krista v Otcovi. Zostávať a zotrvať v Božom synovstve, ktoré sme v Kristovi a od Otca dostali. Ono nie, že hrešíme, ak z tohto vypadneme. Samo vypadnutie je podstatou a koreňom hriechu.

"A my, čo sme uverili, spoznali sme lásku, akú má Boh k nám. Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom." (1Jn 4, 16)

Ako inak zotrvať v Otcovi skrze Krista a v Kristovi, než láskou, že milujeme Boha? Ako inak zotrvať v Božom synovstve, než že to tiež naozaj milujeme, milujeme byť synmi Otca? Bez lásky to nejde a bez viery v lásku a vyvolenie Otca niet žiadnej lásky. Iba strachu, zjednávania, vykrúcania, výhovoriek. Viera otvára bránu Neba a láska vovádza doň. Láska a identita. Lebo keď niečo milujeme, stávame sa tým. A stať sa môžeme len tým, čo milujeme. Láskou sa stávame synmi Boha.

Kresťanstvo je vo svojej podstate *zvykové*. Lenže inak, než to žijú ľudia, ktorí *zo zvyku* chodia do kostola a tým to u nich končí. Skutočné kresťanstvo je, keď si tak navykneme žiť s Otcom v Kristovi ako synovia a dcéry Boha, že sa to stane doslova našou prirodzenosťou, našou osobnosťou a my sa tak

skutočne týmto staneme, sme skutočne *novým stvorením*, novým človekom. Úplne sme sa s tým stotožnili, stali sme sa tým.

Tu potom nachádzame nový svet Neba, nové motívy konania - potešiť Otca, osláviť Ho pred celým svetom na sebe, prispieť k Jeho Dielu na svete. On sám sa stáva našim motívom, ale aj *vzťahným systémom*, pretože s Nim sa pomeriavame, Jeho názor je pre nás určujúci - "*aby ste čoraz viac rástli v tom, čo ste od nás prijali: ako máte žiť a páčiť sa Bohu*" (1Sol 4, 1).

Alebo prosto pár slovami: Žiť v Rodine. Žiť v rodine Boha. Navyknúť si byť členom tejto Rodiny, do ktorej nás náš Otec krstom adoptoval. Byť v nej, čo vnútri v nej. Áno, byť, žiť vo vnútri tejto Rodiny. Zotrváť, zostať v nej. Neodísť z nej, nevypadnúť z jej lona, vnútra. Sme vo svete, ale už nie zo sveta. Vlastne ani vo svete. Sme uprostred sveta, ale už nie v ňom – lebo už sme, žijeme v inom svete, v inej rodine.

Nebo je domov. Kresťanstvo je, keď sa v Nebi cítite doma, keď v Nebi ste doma, keď s Bohom ste doma, keď je to pre vás prosto niečo domácke. Keď na to všetko hľadíte a hovoríte, cítite, vo vnútri s istotou a samozrejmosťou viete: som doma, tu som doma.

Je to tak jednoduché: byť v Nebi, byť doma. Nič nechciet', lebo nič už nepotrebujeme, všetko máme. A tak ostáva už len láska. Sloboda milovať, radosť milovať. Preto je láska znakom synovstva, znakom prechodu zo smrti do života.

Láska zotiera rozdiely

Milujúci sa v nej znižuje k milovanému - až tak, že Boh sa sám stáva skutočne takým istým človekom, ako milovaný. A milovaného vyzdvihuje - až tak, že človek sa z lásky Boha mocou Boha stáva bohom.

Jedine láska dokáže takto zotrieť každý rozdiel, dokonca aj medzi ľuďmi - *a tak kráľ sa necíti povýšený nad pastierku a rytier nad svoju dámu, naopak! A pastierka sa necíti byť ponížená či poddaná majestátu kráľa, či dáma sile a skvelosti rytiera, ale s láskou ho objíma ako rovného a dáva sa mu akoby mu bola rovná. Ak toto dokáže láska ľudská, čo potom Božia, láska Boha, ktorý má navyše moc tvoriť a premieňať?*

Poviete si možno, *ako môže človek pristupovať k Bohu ako k rovnému? Kde potom bude úcta? A vďačnosť? Poslušnosť? Nenahradí ju trúfalosť a bezočivosť?* Ani náhodou! Žiaden strach z Boha a Jeho veľkosti a majestátu nedokáže v človeku prebudiť takú úctu a zbožňovanie, ako *láska!* A tak láska a len láska je tým pravým uctievaním. A len v láske sa človek poddáva Bohu, ktorý ho miluje a ktorého miluje, spôsobom, ktorý nechutí ako poddanstvo a súčasne je ďaleko a vysoko nad ním - pretože je na obraz Boha, ktorý sa v rovnakej láske takto slobodne a z vlastnej vôle poddal človeku. A tak *"v láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske"* (1Jn 4, 18).

"... a budú dvaja v jednom tele. Toto tajomstvo je veľké; ja hovorím o Kristovi a Cirkvi." (Ef 5, 31-32)

Preto je kresťanstvo tak *osobné*. Vlastne v plnom zmysle slova kresťanstvo vôbec neexistuje. Len tento osobný a dôverný vzťah dôvery, viery a lásky človeka a Boha v Kristovi, Jeho Tele, Rodine, Cirkvi. Nie je to žiaden náboženský systém, ktorý by sa dal zachovávať, dodržiavať, byť jeho

členom, či čokoľvek podobné. Len Boh-Ženích. Človek-nevesta. Cirkev - Rodina, Dom, Domácnosť oboch. Miesto svätého stolovania, Tajomnej Večere Ženícha a nevesty.

Pastierka nerieši, že jej milovaný je veľký kráľ ani to, že ona je len prostá pastierka. Miluje ho a všetky rozdiely sú v ich láske zotreté. S nami a s Bohom je to pravé tak. Láska už nerieši, že On je veľký Boh, ale prosto prijíma s láskou Dar Jeho Lásky. Ani nerieši vlastnú malosť. Len prosto miluje, prosto a celým srdcom. Nehľadá svoj prospech, nehľadá, ako by mohla využiť, že On je sám Všemocný Boh. Nič také ani na um nezíde. Miluje a sama seba dáva Milovanému - nie zištne, nie pre Jeho Veľkosť, ale pretože miluje.

Vskutku, iba v láske a skrze lásku k Bohu sa človek v láske Boha zbožšťuje! "*Boh je láska; a kto ostáva v láske, ostáva v Bohu a Boh ostáva v ňom*" (1Jn 4, 16). Viem, že moja láska sa nijako nerovná Jeho, ale - neriešim to. Láska to nerieši. Láska sa neporovnáva, nehľadá na seba. Láska miluje. Ako vie. Ako dokáže. A v tomto jednom sa rovná Láske Milovaného.

Nedá sa to polovičato

Alebo s Bohom žiješ, alebo nie - a potom nevelmi záleží, či a ako často Ho navštevuješ a či a ako často s Ním hovoríš. Teda, záleží - ale len ako nádej, že raz od toho prejdeš ku skutočnému nasledovaniu. Teda od toho "čiasťočne" k tomu "úplne". Lebo nedá sa byť aj nebyť synom. Nedá sa byť aj nebyť v Nebi. Nedá sa mať dva domovy. "*Nik nemôže slúžiť dvom pánom; pretože buď jedného bude nenávidieť a druhého milovať, alebo jedného sa bude pridržať a druhým bude opovrhovať. Nemôžete slúžiť aj Bohu, aj mamone*" (Mt 6, 24).

"Nebeské kráľovstvo sa podobá pokladu ukrytému v poli. Keď ho človek nájde, skryje ho a od radosti z neho ide, predá všetko, čo má, a pole kúpi." (Mt 13, 44)

"Tak ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom." (Lk 14, 33)

"Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu." (Rim 6, 7)

Prečo si stále myslíme, že by to mohlo byť inak?

Nie je vari celý princíp kresťanstva práve v tomto úplnom prechode od jedného k druhému?

"Čo teda povieme? Budeme zotrvať v hriechu, aby sa rozhojnila milosť? Vonkoncom nie! Ved' sme zomreli hriechu! Ako by sme v ňom ešte mohli žiť? Alebo neviete, že všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrti sme boli pokrstení? Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrti, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom. Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní. Ved' vieme, že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu." (Rim 6, 1-6)

"Preto hovorím a dosvedčujem v Pánovi: Už nežite, ako žijú pohania, v márnosti svojho zmysľania, ... Vy ste sa tak o Kristovi neučili, ak ste vôbec o ňom počuli a v ňom boli vyučení, ako je pravda v Ježišovi, že máte odložiť starého človeka s predošlým spôsobom života, ktorý sa ženie za klamnými žiadosťami do skazy, a obnovovať sa duchovne premenou zmysľania, obliecť si nového človeka, ktorý je stvorený podľa Boha v spravodlivosti a pravej svätosti." (Ef 4, 17.20-24)

Ako nás len mohlo napadnúť, že by to mohlo byť aj inak, bez smrti, bez toho, aby sme sa stali novým stvorením, znovu sa narodili? Ako by nám mohlo napadnúť, že by sme mohli byť v Nebi bez toho, by sme boli v Nebi a stále ostávali vo svete? Ved' *"tí, čo žijú podľa tela, zmyšľajú telesne, ale tí, čo žijú podľa Ducha, zmyšľajú duchovne. A zmyšľat' podľa tela je smrť, kým zmyšľat' podľa Ducha je život a pokoj. Ved' zmyšľat' podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu, lebo sa nepodriaduje Božiemu zákonu — a ani sa nemôže. A tak tí, čo žijú telesne, nemôžu sa páčiť Bohu"* (Rim 8, 5-8).

A predsa, stále si myslíme, že aj keď žijeme *telesne*, sme zaisze dobrí kresťania, isto sa Bohu páčime a isto v Nebi, v ktorom teraz ešte žiť nechceme, raz, potom žiť budeme - keď už nebude na výber a nebudeme môcť ďalej pokračovať v telesnom svetskom živote. Lenže by budeme môcť - a tejto možnosti ďalej ostať svetský a telesný, hovorí sa Peklo...

Podstatou kresťanstva je prechod. Exodus. A pozná, ako každá cesta, len dve možnosti. Áno, alebo nie. Tu, alebo tam. Vnútri, alebo von. Živý, alebo mŕtvy. Nebo, alebo svet. Nič medzi tým. Bud', alebo. Nie navštíviť, ale vojsť a už zostať.

Vojst' a otvorene to žiť. Otvorene tak hovoriť. Otvorene tak konať. Otvorene tým byť. Bez okolkov. Bez ohľadov na súdy a mienky sveta. Bez otáľania. Priamo. Tak. *"Lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov"* (Jak 2, 26).

Malosť je dôkazom veľkosti

Byť synom Boha, - je to veľká vec. Ale máme pokušenie si to zo začiatku predstavovať veľké podľa svetských meradiel.

Lenže oná veľkosť synovstva - dokonca veľkosť Boha! - je taká veľká, že už žiadnu veľkosť nepotrebuje. Je mimo každého porovnania. Ako hovorí Apoštol, *"čo je u Boha bláznivé, je múdrejšie ako ľudia, a čo je u Boha slabé, je silnejšie ako ľudia. Len sa pozrite na svoje povolanie, bratia, že tu niet veľa múdrych podľa tela ani veľa mocných, ani veľa urodzených; ale čo je svetu bláznivé, to si vyvolil Boh, aby zahanbil múdrych, a čo je svetu slabé, vyvolil si Boh, aby zahanbil silných; "čo je svetu neurodzené a čím pohŕda, to si vyvolil Boh, ba aj to, čoho niet, aby zmaril to, čo je"* (1Kor 1, 25-28).

Boh je tak veľký, že je mimo akéhokoľvek porovnávania. Je tak veľký, že vôbec *nepotrebuje* byť veľký. Je tak veľký, že môže niečo, čo nikto iný nemôže, lebo na to nie je dosť veľký: byť malý... *Možno sa to trochu podobá na bohatého tínedžera, ktorý si môže obliecť roztrhané rifle a vyťahané prosté tričko - čo by ale za znak bohatstva nepokladal nikto, kto žije v spoločnosti núdznych trhanov... Tam, naopak, by znakom veľkosti boli nové šaty, šperky, luxus... ktoré ale pre onoho boháča sú tak obyčajné a všedné, že neznamenujú nič a práve jeho na pohľad prostý šat je čímisi výnimočným.* Boh je tak veľký, že môže byť malý. Tak, ako hovorí Ježiš: *"Tí, ktorých pokladajú za vládcov národov, panujú nad nimi a ich veľmoži majú nad nimi moc. ... Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých"* (Mk 10, 42.45).

Sme synmi Boha. Boh nás urobil tak veľkými, že už vôbec nepotrebujeme byť veľkými. Chceš prijať túto ohromnú Veľkosť? "*Kto sa medzi vami bude chcieť stať veľkým, bude vašim služobníkom. A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude vašim sluhom*" (Mt 20, 26-27). To nie je rozkaz. To je konštatovanie. Nie je to obeta, zapretie sa. Je to... vydýchnutie. Uvoľnenie sa. Uvoľnenie krčú, v ktorom sme doteraz žili. Vykročenie konečne za hranicu veľkosti a malosti - tam, kde už žiadna veľkosť nie je potrebná, pretože nastala Veľkosť. Tá od Boha. Božia. Znakom skutočne Veľkého je, že je úplne prostý a malý a uvoľnený. Ako človek, ktorý zomrel. A on naozaj zomrel - svetu, lebo už náleží Bohu a svet je už za ním. Skončil.

Kto ešte túži po veľkosti, nič nepochopil a nič nemá. Kto ešte cíti potrebu porovnávať sa či súdiť, kto ešte môže byť ponížený, koho ešte môže niečo zraniť - ešte nič nepochopil. Ešte nikde nie je. Ešte je stále malý medzi malými, trhan medzi trhanmi, kráľovský syn bijúci sa o kus chleba so žobrákmi...

Je to ako v Tolkienovi: *Najmenší zo všetkých, Sauron, stavia obludnú vežu. Saruman, nakoniec tiež malý, stavia svoju vlastnú vežu a pevnosť. Ale skutočne veľký medzi nimi, Gandalf, žiadnu vežu nemá a chodí v prostom šedom šate a má v oblube malých hobitov, ktorých zabáva ohňostrojmi a oni ani netušia o jeho skutočnej veľkosti, ktorá je tak veľká, že môže byť prsto prostý a malý a obyčajný. Alebo ako Eddingsov čarodej Belgarat, nesmrteľný, najväčší na svete, ale prosí ľudia o ňom ani nevedia - že ten potulný obchodník s vrzgajúcim vozom a v otrhaných prostých šatách je sám on, Prastarý, uctievaný, vysoko nad všetkými kráľmi!*

Len skutočne veľký dokáže byť *služobníkom všetkých*. Preto hlavným hrdinom Tolkienovho *Pána prsteňov* je, slovami samého autora, práve *Sam*.

Boží svet - tak neuveriteľne odlišný...

... od sveta nášho.

Je to svet, kde veci ako majetok, postavenie, veľkosť, malosť, moc, sláva už nič neznamujú. Naozaj nič neznamujú. Sú... vlastne nie sú. Neexistujú. Strácajú zmysel tam, kde všetko predchádzajúce je absolútne a teda nemôže byť ani väčšie ani menšie. Jediné čo ostáva, je láska. Láska ako služba. Láska ako darovanie sa. Už nie ako obeta. Dokonca vlastne ani ako radosť. Viac. Ako spôsob bytia. Božská podstata. Ako samo Bytie. Niečo, čím Boh - a Jeho synovia s Ním - prosto sú.

Je to naozaj iný svet. Všetko je... prosto je. Viac niet rozdielu medzi darcom a obdarovaným. Všetko je jedným. Všetko je jedno. Nie, zlo a dobro nespływajú ako v *zene*. Toto je dobro. A opak - delenie, porovnávanie, zápas,... - to je zlo. To je hriech v samej svojej podstate. Hriech, svet - opak toho Božieho. Nie, nedá sa to dosť dobre opísať. Možno zazrieť. Ochutnať - nevýslovné.

Človek, ktorý tak žije, je doma všade a nikde. Je sebou všade a vo všetkom a nič pozemské už na tom nijako a nič nemení. Nesúdi a nie je súdený. Teda - je, svetom, ale na tom už nijako nezáleží. Pre neho to už neexistuje. Je to za ním a on je za tým.

Láska a dobro sa stávajú prirodzenými. Jedinými prirodzenými. Jedinými normálnymi. Nič iné už nedáva žiaden zmysel. Už neexistuje žiaden zákon, žiadne prikázania, nemajú viac zmysel ani význam. Všetko dosiahlo svoju

plnosť, človek miluje to, čo miluje Boh, je tým, čím je Boh. Je zbožštený. Je dokonané.

Ak ešte niekde existujú pojmy ako menší, väčší, lepší, horší a tak - tam ešte láska nie je dokonalá. Vo vzťahu k Bohu potom to, že človek ešte nie je schopný porozumieť, pochopiť takejto Láске Boha a svätých, tobôž tak vidieť, myslieť, chápať, žiť.

Najdokonalejšia forma klaňania sa Bohu je takáto všetko ostatné zotierajúca jednota lásky s Bohom.

Neuveriteľný Boží svet!

Len si to predstavme! Svet, kde neexistuje závišť. Kde neexistuje nedôvera. Kde neexistuje súdenie ani porovnávanie sa, boj ani súperenie. Svet bez urážania sa, bez hnevu, bez pocitu krivdy. Svet, kde nikto nemôže byť nijako ani povýšený, ani ponížený, lebo každý vie, kto je. Svet, v ktorom si nepotrebuje nikto nič dokazovať sebe ani iným, v ktorom sa nepotrebuje predvádzať, snažiť vyniknúť nad iných či ponížiť iných. Žiadna odmena ani žiaden trest - veď už *"má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života"* (Jn 5, 24). Svet Boha. Svet Božích synov a dcér.

Svet, v ktorom existuje už len láska. Spoločenstvo lásky. Jednota lásky. Kde láska je väčším a silnejším motívom darovania sa a zdieľania a služby, než kedy pýcha a sebecko boli motívmi boja a zápasu vo svete!

Svet, ktorý z milosti Ducha teraz ohromene a s ťažkosťou *"vidíme len nejasne, akoby v zrkadle"* (1Kor 13, 12), tak nový, omračujúci a súčasne

cudzí nám sprvu je! Zápasíme s tým vôbec ho nejako uchopiť, pretože sme až doteraz vo svete nikdy nič ani len podobné nevideli ani nezažili.

Začíname chápať, že naozaj nie je možné v Božom svete žiť inak, než zbožštení. "*Účasťou v Bohu sa človek stáva milosťou tým, čím je Kristus svojou prirodzenosťou,*" vraví sv. Ján Damascénsky. Až natoľko, že ani fakt, že Boh všetko dal a človek všetko iba nezaslúžene prijal, už nemá žiaden význam ani zmysel, pretože v láske jestvuje len jednota milujúcich a samotné dávanie a prijímanie už dávno ostalo kdesi vzadu a zabudnuté. Len Boh a Božia láska dokáže veci zariadiť tak, že samotný Dar je daný tak, že z daru prestáva byť darom a stáva sa dedičstvom (Rim 8, 17) a my sa naozaj stávame aj v tomto podobní nikým neobdarovanému Bohu! Boží Dar je tak dokonale Darom, že nám dáva dar s Bohom žiť a jednať ako *rovní s rovným* - len počujme, čo hovorí: "*Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Nazval som vás priateľmi*" (Jn 15, 15). A inde: "*Chod' k mojim bratom a povedz im: Vystupujem k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi...*" (Jn 20, 17). A ešte predtým: "*Každý, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach, je môj brat i sestra i matka*" (Mt 12, 50)! Byť bratom Boha. Byť matkou Boha! Len Božia láska dokáže niečo tak neslýchané!

A tak sa v tejto jednote lásky človek vskutku stáva bohom a môže tak žiť tento život, kde už niet väčšieho ani menšieho, len táto jednota a rovnosť lásky! Preto bez lásky zbožštenie nie je možné, preto "*kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska [a] ostáva v smrti*" (1Jn 4, 8; 3, 14).

"*Vieme, že človek nie je ospravedlnený zo skutkov podľa zákona, ale iba skrze vieru v Ježiša Krista. Aj my sme uverili v Krista Ježiša, aby sme boli ospravedlnení z viery v Krista, a nie zo skutkov podľa zákona, lebo zo skutkov podľa zákona nebude ospravedlnený nijaký človek*" (Gal 2, 16). Veď sluhovi podľa zákona by pripadalo (a aj pripadá) toto spoločenstvo človeka a Boha ako desivé rúhanie! Hľa, sami to Kristovi povedali: "*Nekameňujeme ťa za dobrý skutok, ale za rúhanie, preto, že hoci si človek, robíš sa*

Bohom" (Jn 10, 33)! Pavol sám o tom hovorí, že je to "pre Židov pohoršenie, pre pohanov bláznovstvo" (1Kor 1, 23).

A naozaj, kresťanstvo, čiže zbožštenie človeka v spoločenstve lásky s Bohom, kde všetko ostatné mizne a niet rozdielu, všetko je jedno v Bohu a s Bohom, je pre neveriacich, ktorí v Duchu do tohto sveta nevstúpili, bláznovstvo alebo trúfalosť a rúhanie! Skutočný syn Boha by naozaj mohol na slabých pôsobiť ako bezbožník! Sám Pavol o tom píše hoci aj tu: "*Nenič Božie dielo pre jedlo! Ono je všetko čisté, ale zlé je pre človeka, ktorý jedením pohoršuje. Dobré je nejесť mäso a nepiť víno ani nič, čo pohoršuje tvojho brata. Tú vieru, ktorú máš, maj sám pre seba pred Bohom. Blahoslavený, kto nesúdi seba samého za to, čo uznáva za dobré. Ale kto je, hoci má pochybnosti, je odsúdený, lebo to nebolo z viery; a všetko, čo nie je z viery, je hriech*" (Rim 14, 20-23). Tak, ako to povedal stručne a prosto Ježiš, keď "*uvidel niekoho, ako pracuje v sobotu. Povedal mu: Človeče, ak vieš, čo robíš, si blahoslavený. Ale ak to nevieš, si prekliaty a priestupník Zákona!*"

Existuje len jedno skutočné uctievanie Boha a tým je láska. Existuje len jedna skutočná oslava Boha a to je stať sa bohom, zbožštiť sa v Bohu. Existuje len jeden skutočný postoj voči Bohu a to je postoj syna, brata (sestry), dokonca, ako vraví Ježiš, matky. Kto môže, nech pochopí.

Bratstvo Boha a ľudí

Keď sa Boh stane bratom a priateľom človeka a človek sa stane bratom a priateľom Boha, vtedy láska sa stáva skutočným a vrcholným uctievaním a klaňaním sa Bohu. A všetko ostatné, všetky ostatné postoje voči Bohu nahradí tento jeden: *oddanosť lásky.*

Je to vernosť a oddanosť priateľov. Ved' sám Boh je takto verný a oddaný človeku ako svojmu priateľovi a bratovi. A keď je človek v tej istej láske takisto oddaný Bohu, svojmu druhovi, bratovi, priateľovi, potom medzi človekom a Bohom vzniká puto skutočnej rodiny, Božej Rodiny, pretože práve táto oddanosť lásky je to, čo robí rodinu skutočnou rodinou!

Rodina sú predsa ti, ktorí spojení krvou stoja jeden pri druhom a podporujú sa navzájom až do krajnosti. Velením a v Kristovej Krvi vzniklo to isté puto vernej oddanosti medzi nami a Bohom, preto Boh hovorí, že kto chce patriť k Nemu, nech *"vezme svoj kríž a nasleduje ma. ... Kto sa bude hanbiť za mňa a za moje slová pred týmto cudzoložným a hriešnym pokolením, za toho sa bude hanbiť aj Syn človeka, keď príde v sláve svojho Otca so svätými anjelmi"* (Mk 8, 34.38). To iste puto jednej krvi, Božej Krvi, potom viaže aj nás navzájom v Cirkvi, našej novej Rodine, kde medzi nami vládne tá istá verná oddanosť lásky, v ktorej *"sme povinní dávať život za bratov"* (1Jn 3, 16) - nie z donútenia, ale z lásky a pre túto našu vzájomnú blízkosť v Kristovi!

Sme priatelia. Sme bratia. Sme súrodenci. Sme rodina. S Bohom a v Bohu i navzájom. Všetci spolu vedľa seba a jeden druhému oddaní a verní druhovia. Cirkev. Nebo. Verná a oddaná láska je všetkým. Všetko ostatné je vedľajšie. Všetko ostatné sú len *akcidenty*, ale oddanosť vernej bratskej lásky v tomto bratstve Boha a ľudí je cieľ a *podstata*.

Toto slávime v Eucharistii, sviatosti Krvi, ktorá nás spája, a Tela, ktorým sa stávame, jedným Telom s Bohom, jedným Telom navzájom, takže o každom môžeme povedať a aj hovoríme: *"Toto je teraz kosť z mojich kostí a mäso z môjho mäsa"* (Gn 2, 23). A z toho sa rodí, v tom plynie oná hlboká spriaznenosť, hlboká jednota, ono bratstvo a sesterstvo klanu, rodiny, preniknuté vôňou a slávou Božieho Klanu - Trojice.

Verná a oddaná láska. Vernosť a oddanosť lásky. To je všetko. Nič viac nie je. Toto je cieľ. Z moci a milosti Boha, ktorý sám sa pre nás stal človekom a bratom, bezhraničná rovnosť všetkých vo všetkom, Boha, ktorý sa stal človekom s ľuďmi, ktorých urobil bohmi.

Už nie zákon. Už nie prikázania. Už nie strach. Už nič podobné. Hľa, Boh sa stal bratom človeka. "*Hľa, ja robím čosi nové, teraz to kľúči, nebadáte*" (Iz 43, 19)? Rodinu, bratstvo, klan Boha a ľudí. A v ňom je už len jeden zákon, jedno pravidlo, ba viac - už len jeden život: verná a oddaná láska, vernosť a oddanosť lásky, všetkých voči všetkým, každého voči každému. Boha i ľudí. A všetko ostatné, veľkosť, malosť, bohatstvo, chudoba, dávanie, prijímanie, všetko toto v tom stráca zmysel a je týmto úplne prekonané.

Čriepky IV

Pozemské životy a osudy málo znamenajú v porovnaní s Večným Životom, na ktorý nás pripravujú a vlastne, okrem tohto jedného, na nich naozaj nezáleží.

Znamením tohto bratstva a z milosti Boha rovnosti Boha a svätých je Eucharistia. Z našej strany kúsok chleba a trocha vína s vodou. Z Božej strany Duch Svätý. A výsledkom je jedno Telo Boha. Jedno. Nerozdelené. Chlieb neprestal byť chlebom a stal sa Bohom a je súčasne chlebom i Bohom a niet rozdielu, lebo oboje je jedno. Chlieb je Bohom. Boh je chlebom. Oboje je jedným.

Čo nás k Bohu prit'ahuje?

Sprvu všeličo, núdzou v ktorej sme počnúc a bázňou a strachom končiac. A medzitým ešte možno túžba po daroch a ktovie, čo všetko. Nič z toho ale v nás nevzbudzuje lásku, lebo sú to túžby naskrz sebecké a v strede sme stále my sami.

A na konci? Je to láska Boha, prijatie z Jeho strany, to, ako sa kvôli nám stáva ako my, ako nás súčasne pozdvihuje, aby sme my boli ako On, aby tak sme mohli s Ním žiť a byť ako rovný s rovným - kto kedy počul o niečom podobnom, že *by kráľ vyhl'adal trhana v kanáloch predmestia a stal sa trhanom ako on iba preto, aby ho urobil sebe rovným a mohli tak byť obaja skutoční priatelia v dokonalej rovnosti skutočného priateľstva?* A predsa Boh toto urobil. Robí. Práve teraz.

Tu sa dá iba alebo plní vzdoru a pýchy utiecť - a to je Peklo - alebo sa zlomiť a zamilovať sa, zamilovať sa do Boha, ktorý nás premohol svojou láskou a konečne premohol aj všetok náš cynizmus, nedôveru, strach, podozrievanie, skepsu a všetko to, čo človek cíti voči niečomu tak neuveriteľnému. Premožení láskou milujeme. Premožení priateľstvom Boha sami sa priateľmi Boha stávame.

Toto Priateľstvo, bratstvo s Bohom, sa stáva naším svetom - a Ego, ktoré je jeho opakom, so svojou pýchou a sebeckom, žiadostivosťou a strachom, zomiera von, že jeho bránami, zabudnuté, opustené, nepotrebné.

Láska stiera rozdiely a priateľstvo vyrovnáva priepasti a tak Boh sa skutočne stáva človekom a človek sa skutočne stáva bohom v jednote Neba. Toto je

zázrak, skutočný Boží zázrak, zázrak hodný Boha. Lebo nejaké to uzdravenie či hocičo iné - čo je to pre niekoho, kto stvoril a udržiava Vesmír? Nič. Niečo tak malé, že sa to ani nedá k ničomu dosť dobre prirovnať. Ale táto láska... Vtelenie a zbožštenie... Tento vzťah a jednota bratstva a priateľstva s človekom - to je niečo, čo presahuje všetky naše predstavy a chápanosť a dá sa na to len s úžasom hľadieť a potom - vojsť. Prijat'. Prijat' a vojsť.

A to je Nebo. To je Spása. Tu konečne chápeme aj Kríž úplne po novom - ako skutok Boha, priateľa a brata, ktorý, ako skutočný brat a priateľ, prišiel zachrániť aj za cenu Krvi svojich bratov a priateľov. A zrazu začíname rozumieť, že inak to ani byť nemohlo. Nie u Boha. Pretože je náš brat a priateľ - a na tom nič nezmenil ani fakt, že "*Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici, ... keď sme boli nepriateľmi*" (Rim 5, 8.10). Ako Otec nás vychováva tak, aby sme dorástli do Jeho veľkosti a boli ako On. A ako Brat k nám ako k takým pristupuje - aj keď to znamenalo najprv zostúpiť. Stal sa nám rovným v našom ľudstve, aby máš urobil rovnými Sebe v Jeho Božstve.

Kvôli tomuto s radosťou opúšťame a zanechávame všetko a ani nebadáme, že by sme niečo zanechávali či strácali.

Nádej

Veľa hovoríme o viere. Aj o láske. Menej o nádeji. Lenže ako by sme mohli žiť synovstvo a byť súčasťou Božieho bratstva, keby sme nemali nádej? Nádej, že naozaj môžeme? Nádej, že naozaj nebudeme opustení, sklamaní, podrazení, zradení Bohom, našim Otcom i Bratom? Že všetky tie prísľuby do budúca sa naozaj naplnia?

"Ak sme neverní, on ostáva verný, lebo seba samého zaprieť nemôže." (2Tim 2, 13)

"Lebo Božie dary a povolanie sú neodvolateľné." (Rim 11, 29)

"Každý dobrý údel, každý dokonalý dar je zhora, zostupuje od Otca svetiel, u ktorého niet premeny ani tieňa zmeny." (Jak 1, 17)

"Ježiš Kristus je ten istý včera i dnes a naveky!" (Hebr 13, 8)

Všetko toto hovorí o nádeji. O viere v to, že čo dnes u Boha vidíme, sa nezmení. Že to, na čo sa dnes podujímame, aj završíme v Sláve, lebo Boha to neomrzí, neopustí nás, nezmení svoje zámery, ktoré nám dnes odhaľuje. Preto nádej, pevná a istá, že môžeme, že dokážeme, že smieme dúfať v dobrý výsledok, že uspejeme.

Kdesi v hĺbke srdca, poznáme to, nám znie ono: *ved' hej, ja tomu všetkému verím, ale... ale nie som si istý, či sa to týka aj mňa, či aj na mne sa to splní, či aj ja to naozaj môžem - a tak sa zdráham urobiť túto radikálnu premenu života, ako ju urobili apoštoli, keď "opustili všetko a išli za ním" (Lk 5, 11)*. Nádej je tá, ktorá odstraňuje toto "ale". Bez nádeje je viera neosobná a teoretická. Nádej ju robí osobnou a skutočnou. Nádej, že sa to týka aj mňa. Nádej, že aj ja môžem. Nádej, že *"to prisľúbenie patrí vám a vašim deťom i všetkým, čo sú d'aleko, všetkým, ktorých si povolá Pán, náš Boh" (Sk 2, 39)*! Nádej znamená uveriť a odvážiť sa dúfať - pevné, isto, s náhlou radosťou uzdraveného, prebudeného človeka, ktorý precitol z nočnej chmúry do iskrivého rána: *Áno, ja naozaj môžem!*

Viera bez nádeje je mŕtva a akademická. Nádej ju robí živou a skutočnou. A nádej je bránou k láske, tej svätej vášni, v ktorej sa prisľúbenie stáva skutočným a v ktorej sme spasení, pretože *"kto nemiluje, ostáva v smrti"* (1Jn 3, 14).

Viera je múdrosť. Nádej je odvaha. Láska je sila.

Ochota zanechať ostatné

"Ježiš mu vravel: "Ak chceš byť dokonalý, chod', predaj, čo máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!" Keď mladík počul toto slovo, odišiel smutný, lebo mal veľký majetok." (Mt 19, 21-22)

Tak ako onen mladík, aj my, možno, niektorí, skutočne túžime po Nebi. Mnohí na Nebo hľadajú iba ako na nejakú formu *domova dôchodcov*, kam raz budeme musieť každý ísť, ale nech je to čo najneskôr! Ale niektorí po Nebi naozaj túžime. Chceme!

A ako onen mladík zažívame, že síce áno, hej, chceme, ale... ale akosi sa nevieme rozlúčiť s vecami sveta, na ktoré sme si doteraz navykli. Chceme ísť do Neba, ale nechceme odísť zo sveta. Chceme nový život, ale nechce sa nám, zdráhame sa opustiť ten doterajší. A tak nevstupujeme do Neba nie preto, že by sme nechceli, ale preto, že sa nevieme odhodlať odložiť to ostatné za sebou a vydať sa za touto jednou vecou, Nebom.

Platí to aj inde, množstvo ľudí aj vo svete má veľké túžby a chceli by veľké veci, ale nie sú ochotní obetovať to všetko ostatné, čo by kvôli úspechu obetovať museli. Ako to raz ktosi povedal o kulturistoch, *dôvod, prečo len málo tých, ktorí chodia cvičiť, dosiahne úspechy aj na súťaži je, že síce trénujú bezmála rovnako tvrdo, ako tí súťažníci, ale nikdy nedokázali dodržať diétu. A tak pre jednu neochotu niečoho sa vzdať prichádzajú bezmála o všetko.*

Ježiš hovorí: "*Tak ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojím učeníkom*" (Lk 14, 33). Asi preto, že odsťahovať a presťahovať sa do niekam sa dá alebo úplne, alebo vôbec. Nebo nie je výnimka. Skutočne niekým byť sa dá tiež iba úplne - a ak to tak nie je, potom je to len póza, pretváрка, pokrytectvo, ako tomu hovorí Písmo. A Božie synovstvo tiež nie je výnimka.

Odvaha zanechať staré je rovnako dôležitá, ako túžba osvojiť si nové. Bez nového nemá zmysel zanechávať staré. Bez zanechania starého nie je možné osvojiť si nové. Jedno bez druhého nemôže byť. Koľkí ľudia sa zatratia nie preto, že by odmietali Boha a Nebo, naopak, - ale preto, že nakoniec sa nikdy neodhodlajú opustiť istotu a pohodlie sveta a starého života? Ako vraví Ježiš: "*Lahšie je ťave prejsť cez ucho ihly, ako boháčovi vojsť do Božieho kráľovstva.*" Oni sa ešte viac čudovali a hovorili si: "*Kto potom môže byť spasený?*" (Mk 10, 25-26) - pretože každý, kto sa drží toho starého, pozemského, je presne takýto boháč... "*a pred Bohom nie je bohatý*" (Lk 12, 21)!

"*Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.*" (Mt 5, 8)

Čo znamená vziať svoj kríž?

Ježiš hovorí: "*Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma*" (Lk 9, 23). Myslím, že to bol Tomáš Akvinský, kto na margo toho povedal, že *byť kresťanom znamená zvoliť si všetko to, čo si zvolil Ježiš na kríži - a opustiť všetko to, čo zavrhol Ježiš na kríži.*

Bolo by ľahké usúdiť, že Ježiš si zvolil chudobu, utrpenie, bolesť a smrť a zriekol sa bohatstva, pohodlia, moci, slávy, života. A že teda o tom je kresťanstvo. Ale to by bola chyba a veľký omyl!

Ježiš o svojom kríži hovorí: *"Syn človeka neprišiel, aby sa dal obsluhovať, ale aby slúžil a položil svoj život ako výkupné za mnohých"* (Mk 10:45). Prečo? Vysvetľuje sa to inde: *"Ježiš [...] pretože miloval svojich, čo boli na svete, miloval ich do krajnosti"* (Jn 13, 1) a sám hovorí: *"Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Nazval som vás priateľmi, pretože som vám oznámil všetko, čo som počul od svojho Otca"* (Jn 15:15).

Ježišov kríž je len dôsledkom toho, že Ježiš, Boh, si aj vo vzťahu s nami volí *priateľstvo a bratstvo*. Slúži svojim priateľom, lebo ich miluje a priatelia si to tak navzájom robia - na rozdiel od vládcov a pánov, o ktorých Ježiš hovorí, že *"vládcovia národov panujú nad nimi a mocnári im dávajú cítiť svoju moc. Medzi vami to tak nebude. Ale kto sa medzi vami bude chcieť stať veľkým, bude vašim služobníkom"* (Mt 20:25-26) - práve preto, že žiť v Nebi, v Kráľovstve, znamená žiť to isté Božie *bratstvo a priateľstvo* už aj medzi sebou navzájom!

A ak treba, priateľ dá za priateľa aj život, aj trpieť bude pre neho, čokoľvek, lebo mu je priateľom - na rozdiel od seba, ktorý radšej si zachráni svoj život a priateľa nechá napospas. Preto Ježiš varuje, že kto sa správa ako sebec a *"sa bude usilovať zachrániť si život, stratí ho, a kto ho stratí, získa ho"* (Lk 17, 33) - lebo sa správa ako skutočný priateľ. A samozrejme, aj voči Bohu – ktorého láska k nám ako k Jeho priateľom *"je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy"* (1 Jn 4, 10). On prvý nám slúžil. On prvý vzal kríž a dal za nás svoj život. Preto aj vo vzťahu k Nemu a voči Nemu platí to isté: *"Kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho. Ved' čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal, a svojej duši by uškodil!"* (Mt 16, 25-26)?! Máme na výber: prijať túto ponuku priateľstva s Bohom a stať sa Mu

rovnakým priateľom, ako On nám, alebo si „zachrániť svoj život“ na zemi a zrieknuť sa tohto priateľstva s Bohom a s ním aj Neba...

A tak nasledovať Krista a brať na plecía križ jednoducho znamená voliť si Nebo, voliť si bratstvo, voliť si priateľstvo, voliť si vzájomnú službu a ochotu dať aj život priateľ za priateľa - tak, ako píše Ján: *"Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov"* (1Jn 3, 16).

Prijat', užívať a žiť

"Ježiš urobil pred očami svojich učeníkov ešte mnoho iných znamení, ktoré nie sú zapísané v tejto knihe. Ale toto je napísané, aby ste verili, že Ježiš je Mesiáš, Boží Syn, a aby ste vierou mali život v jeho mene." (Jn 20, 30-31)

"Preto vám hovorím: Verte, že všetko, o čo v modlitbe prosíte, ste už dostali, a budete to mať." (Mk 11, 24)

Viera znamená pochopiť, že všetko, o čo Otca prosíme, sme už od Neho dávno dostali, prv, než sme sa začali modliť. A myslím teraz to najdôležitejšie a tým je sám Večný Život, Nebo, Kráľovstvo.

Keď to pochopíme, tak zistíme, že namiesto toho, aby sme prosili a modlili sa za to, aby nás Pán raz prijal do svojho Kráľovstva, je potrebné doň jednoducho vojsť a začať ho a v ňom žiť, pretože On nás do neho dávno pozval i prijal, to len my stále meškáme. Preto aj Ježiš nehovorí: *Verte, že všetko, o čo v modlitbe prosíte, ste už dostali, a dostanete to, ale: budete to mať* - lebo dané to bolo už dávno, už je to tu, už o to netreba ešte len žiadať

- akurát teraz si to konečne aj zoberiete a tak to konečne budete aj naozaj mať.

Už *sme* deťmi Otca a bratmi a sestrami Boha. Už *sme* členmi Jeho Rodiny, už *sme dostali* Kráľovstvo, už *dedíme* po Bohu. Už nám *bol* ponúknutý a darovaný Večný Život. Viera znamená uveriť, že *sme to už naozaj všetko už dostali*, že všetko toto je už naozaj *naše*. Je to presne ten pocit, *ako keď dieťa dostane pod stromček hŕbu darčiekov a plné úžasu hovorí: Naozaj je to moje? Naozaj je toto všetko moje? A potom, plné radosti, si začne všetky tieto darčeky s radosťou užívať*. Aj pre nás, namiesto toho, aby sme stále len sedeli a dookola prosili o to, čo už máme, viera znamená uvedomiť si, že všetky tieto dary nám Otec už daroval, prijať ich a začať ich žiť a vzdávať Otcovi vďaku a chválu za to, že nám to všetko ako svojim deťom dal!

Viera je teda pochopenie, že od Boha *sme už všetko dostali* a stačí to prijať a začať žiť.

Kresťanstvo je potom vojdenie do Kráľovstva a radostný život detí a dedičov Boha v Jeho Rodine, v slobode a sláve, ktorou nás obdaril a zahrnul.

Ako vtedy pri Večeri

"Už vás nenazývam sluhami, lebo sluha nevie, čo robí jeho pán. Nazval som vás priateľmi, pretože som vám oznámil všetko, čo som počul od svojho Otca." (Jn 15, 15)

Neprihádza k nám ako nejaký Pán, Sudca, aby sme Ho uctievali - ale ako Otec, ba viac, ako brat, ako priateľ, ako rovný k rovným, aby s nami bol jednou rodinou, jedným spoločenstvom, jedným bratstvom, skutočným.

"Bolo pred veľkonočnými sviatkami. Ježiš vedel, že nadišla jeho hodina odísť z tohoto sveta k Otcovi. A pretože miloval svojich, čo boli na svete, miloval ich do krajnosti. ... vstal od stola, zoblíkol si odev, vzal plátennú zásteru a prepásal sa. Potom nalial vody do umývadla a začal umývať učeníkom nohy a utierať zásterou, ktorou bol prepásaný." (Jn 13, 1.4-5)

Toto bol len symbol. Dnes Ježiš prichádza a berie do rúk našu vlastnú dušu, jemne ju otiera, umýva, hojí a uzdravuje a stiera z nej každú špinu, každý hriech, každú bolesť, každý smútok, každé zranenie, až kým nie je znova úplne čistá, zdravá a živá.

"Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb, vzdával vďaky, lámal ho a povedal: "Toto je moje telo, ktoré je pre vás; toto robte na moju pamiatku. " Podobne po večeri vzal kalich a hovoril: "Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi. Toto robte, kedykoľvek ho budete piť, na moju pamiatku." (1Kor 11, 23-25)

Usádza nás za stôl, aby nás sám obsluhoval a aby nám dával jesť to najvzácnejšie - svoje Telo, čiže svoje božstvo. Piť Jeho Krv, čiže Jeho vlastný Boží Život. Tak nás, očistených, zbožšťuje svojou slávou, ktorú nám takto dáva podľa svojho vlastného slova.

"A slávu, ktorú si dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno — ... Otče, chceme, aby aj tí, ktorých si mi dal, boli so mnou tam, kde som ja, aby videli moju slávu, ktorú si mi dal, lebo si ma miloval pred stvorením sveta." (Jn 17, 22.24)

Tak sa stávame účastníkmi Jeho Slávy a súčasťou Jeho Kráľovstva, čiže Jeho Rodiny, ako z milosti Boha rovni Bohu, už nie sluhovia a poddaní, ale tí, ktorí s Ním sedia na Jeho Tróne a s Ním kralujú.

Páčiť sa Bohu

"Napokon vás teda, bratia, prosíme a napomíname v Pánu Ježišovi, aby ste čoraz viac rástli v tom, čo ste od nás prijali: ako máte žiť a páčiť sa Bohu, ako aj žijete." (1Sol 4, 1)

Páčiť sa Bohu. Nie z vypočítavosti. Z lásky. A aj z rozkoše jednoty, ktorú s Ním žijeme. A aj kvôli daru. *Je to ako keď niekto dostane nové šaty, oblečie si ich a potom sa predvedie darcovi a ukáže sa, ako skvelo v nich vyzerá. Aj my sa odievame slobodou a slávou detí Boha, aby sme sa takto odetí do Božieho Daru predvedli a ukázali Bohu, na Jeho radosť a potešenie tak, ako aj na naše vlastné.*

"Kto sa chváli, nech sa chváli v Pánovi" (2Kor 10, 17). Svetská chvála je, keď sa predvádzame pred inými, aby sme seba vyvýšili. Ale chvála synov a dcér Boha je, keď sa chvália pred Bohom Božími vecami na Božiu radosť a potešenie, plní vd'ačnosti a plní radosti z darov.

A je im jedno, či ich svet pri tom vidí. Ak nie a deje sa tak v skrytosti - čo na tom záleží? Chvália sa predsa Božím Bohu na radosť Boha. A ak to svet vidí? Tak je to Boh, ktorý je pred tvárou sveta oslávený a vyvýšený podľa slov Petra: *"Čo sa tomu divíte a prečo hľadáte na nás, akoby sme boli vlastnou mocou alebo nábožnosťou [toto] urobili?" (Sk 3, 12).* Ak to svet chváli - čo na tom záleží? Netúžime po sláve! K čomu by nám bola, deťom Boha? A ak to svet nenávidí - čo na tom záleží? Iné radosti a iná pochvala a sláva od Iného hýbu našim životom!

A tak naozaj, znakom kresťana je, že s radosťou a pasiou žije nový život od Boha, ku ktorému ho Boh oslobodil a ktorým ho obdaroval. A vo všetkom túži sa páčiť už len Bohu, páčiť sa Mu čo najviac, čo najlepšie, byť Mu na radosť najviac, ako dokáže, lebo Ho miluje, lebo nemá iný spôsob, ako Mu

vyjadriť svoju vďačnosť a svoju lásku než ten, že naplno žije a užíva Jeho Dar. A tak sa radujú obaja, človek z toho, že už teraz žije nový Boží Život, a Boh z toho, že takto žijeme, ako aj Písmo vraví, že *"nemám väčšej radosti, ako keď počujem, že moje deti žijú v pravde"* (3Jn 1, 4)

Uveriť, prijať, vojsť a páčiť sa Bohu. Byť dokonalý, kvôli sebe i Bohu, otec radosť svoju i Božiu. Niet viac rozdielu ani rozporu. Božie záujmy sú aj našimi záujmami, jeden jen zdroj Božej i našej radosti, páčiť sa Bohu a užívať si plný Život naplno sú synonymá. A táto rozkoš je rozkoš ou rastu a dokonalosti. Cesta k tomu môže byť drina a bolesť - a predsa je rozkošou, skutočnou rozkošou, lebo je rastom a vedie k dokonalosti a je na radosť Milovanému, ku ktorému nás stále viac približuje a pripodobňuje.

"Trénovali jsme až za hranici bolesti, abychom svalstvo zešokovali. Tehdy jsem si uvědomil, že bolest může být celkem příjemná a jaksi instinktivně jsem se na tréninkovou bolest začal těšit. Prorážel jsem bariéru bolesti a šokoval svalstvo. Mohutnění z bolesti, to byl pro mne nový zážitek. Já jsem proměnil bolest na něco příjemného, ale ne pro nic za nic - nýbrž proto, že znamenala pokrok, růst, vývoj mých svalů!" (Arnold Schwarzenegger)

"A nielen to: chválime sa aj súženiami, ved' vieme, že súženie prináša trpezlivosť, trpezlivosť osvedčenú čnosť a osvedčená čnosť zasa nádej. A nádej nezahanbuje, lebo Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali" (Rim 5, 3-5)

Kresťanstvo je naozaj takto jednoduché

Je to bratstvo Boha a ľudí, pre ktorých Boh pripravil večný dom u seba, v Nebi.

To je všetko.

Nielen Boha a mňa, aby si niekto nemyslel, že sa môže dostať do Neba iba modlitbou a osobnou pobožnosťou, súkromne, bez spoločenstva.

A nielen ľudí, aby si zase niekto nemyslel, že je to len nejaký spolok ľudí, ktorí sa niekde stretnú.

Skutočné bratstvo, kde Boh zostúpil na našu úroveň, aby sa nám stal rovný a aby sme Ho ako rovného a podobného nám mohli skutočne prijať a milovať a žiť s Ním a On uprostred nás.

A naozaj Neho, aby sme pochopili, že rovnako Boh, náš Brat, nás zase povyšuje k sebe, robí podobnými sebe v Jeho Božstve, aby sme zase my mohli žiť u Neho ako Jemu podobní, nechcem povedať rovní - s tým jediným rozdielom, že čo Boh má sám zo seba, my sme dostali od Neho.

Pozemský život je o tom, aby sme sa naučili žiť toto bratstvo ako ľudia vzájomne i s Bohom, ktorý sa stal človekom a našim bratom - aby sme potom to isté bratstvo v tej istej jednote bratskej lásky žili v sláve ako bohovia s naším Bratom, ktorý nás zbožštil a priviedol do Domu svojho a nášho Otca. Iný zmysel náš život na zemi nemá. Preto je nám svet cudzinou a Nebo domovom a spoločenstvo Boha, bratov a sestier rodinou.

A aby sme už teraz zažívali a ochutnávali niečo z toho budúceho, pozýva nás denne k stolu priateľstva a bratstva, aby nás vo svojom Tele a Krvi spájal do jedného Tela Cirkvi, ktorá týmto bratstvom je a aby nám v sebe dával ochutnávať Nebo.

No a toto je kresťanstvo. To veľké a tak prosté tajomstvo: "*Vy všetci ste bratia*" (Mt 23, 8)! Boh a vy, vy a Boh, všetci ste bratia, pretože sám Boh povedal: "*Kto plní Božiu vôľu, je môj brat i moja sestra, i matka*" (Mk 3, 35). A Božia vôľa je práve toto bratstvo a v ňom "*zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi*" (Ef 1, 10).

Toto žime a budeme žiť. Takto a len takto "*sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti*" (1Jn 3, 14). Niet žiadnej inej cesty, iba táto.

A keby sme nič viac o kresťanstve nevedeli, všetko potrebné pre život a spásu by sme sa naučili a žili ako prirodzený dôsledok tohto, pretože všetko z tohto vyplýva: *Boh sa stal človekom, aby ľudí urobil bohmi, stal sa bratom človeka, aby sa ľudia stali bratmi a sestrami Boha a v ňom i navzájom*. Nás samých toto poznanie mení, úplne samozrejme, len ak sme tomu uverili - a robí nás plnými radosti a slobodnými od všetkého, plnými vďačnosti a lásky. "*A ak niečo chápate ináč, aj to vám Boh zjaví*" (Flp 3, 15).

"*Tu im Ježiš povedal: "Nebojte sa! Chod'te, oznámte mojim bratom: Vy všetci ste bratia"* (Mt 28, 10; 23, 8)!

A toto všetko už je, toto všetko sme už dostali, od krstu toto vlastníme, od krstu sme toho súčasťou a sem patríme. Už len vojsť do tejto skutočnosti a začať ju naplno žiť. To znamená byť kresťanom.

Porozumieť Bohu i obráteniu

Boh je tak veľký, že nepotrebuje byť veľký a veľkosť a malosť u Neho a pre Neho nemajú žiaden zmysel. Boh je Ten, ktorý Je. Ani veľký, ani malý, prosto Je, mimo akéhokoľvek porovnávania a z neho plynúcich kategórii.

Sme to my, ľudia, ktorí takto uvažujeme. Preto keď píšeme a hovoríme o Bohu, často o Ňom hovoríme v týchto kategóriách. Nám, ľudom, sa Vtelenie javí ako poníženie a zdá sa nám, akoby Boh konal niečo napriek tomu, čím a kým je. V skutočnosti však Boh stále všetko koná práve preto, že Je, Čím Je.

Dobre to vidieť, keď Ježiš hovorí: "*Viete, že vládcovia národov panujú nad nimi a mocári im dávajú cítiť svoju moc*" (Mt 20, 25) - lebo ľudia takto uvažujú, porovnávajú sa, stále riešia, kto je väčší a kto je menší a kto koho ovláda. Ale Boh takto ani neuvažuje, ani nekoná. Preto Boh Ježiš Kristus vysvetľuje, že "*neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých*" (Mt 20, 28). Prišiel toto urobiť nie napriek tomu, kým je, ale práve preto, kým je, pretože "*Boh je láska*" (1Jn 4, 16) a láska sa prejavuje práve takto.

Potom sa Ježiš obracia na učeníkov a hovorí, že ani "*medzi vami to tak nebude. Ale kto sa medzi vami bude chcieť stať veľkým, bude vašim služobníkom. A kto bude chcieť byť medzi vami prvý, bude vašim sluhom*" (Mt 20, 26-27). Je pokušením uvažovať o tom z ľudského hľadiska a vnímať to ako nejakú obeť, skúšku, niečo, čo musíme podstúpiť a zaprieť sa v tom, aby, keď to zvládneme, sme od Boha dostali odmenu v Nebi, kde už nič také robiť nebudeme musieť. Ale to by bola školácka chyba!

Zmyslom obrátenia totiž je prijať identitu syna (dcéry) Boha a jeho pohľad, myslenie, všetko. "*Oblečte si Pána Ježiša Krista, zmyšľajte tak ako Kristus Ježiš, [obnovte] sa duchovne premenou zmyšľania*" (Rim 13, 14; Flp 2, 5; Ef 4, 23), vysvetľuje Písmo. Cieľom tejto premeny je, aby takéto konanie pre nás nebolo obetou, zapretím sa, ale aby nám bolo prirodzené, aby sme to robili a takto žili úplne samozrejme, sami od seba a určite s radosťou, "*nie zo žiaľu ani z donútenia, lebo veselého darcu Boh miluje*" (2Kor 9, 7). A Boh miluje takéhoto človeka práve preto, že v ňom spoznáva Sebe podobného, svojho syna, dcéru a tak môže nad ním s úľubou povedať: "*Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie*" (Mk 1, 11).

Porozumieť Bohu je jedna z hlavných úloh nášho učeníctva. Písmo prikazuje, "*napodobňujte Boha ako milované deti*" (Ef 5, 1) - a ako by to bolo možné, keby sme najprv Bohu a tomu, *prečo* Je, *aký* Je, neporozumeli? Preto nám Písmo praje a súčasne nás nabáda "*rásť v poznaní Boha*" (Kol 1, 10).

Porozumieť obráteniu je potom tiež rovnako potrebné - že nejde o vonkajšiu zákonnícku premenu správania sa a konania, pri ktorej sa musíme neustále ovládať, premáhať a kontrolovať, ale o vnútornú premenu, ovocím ktorej je, že nám svätosť, láska, Božie konanie pripadajú samozrejme, prirodzené, bavia nás a žijeme a konáme tak radi a máme z toho radosť.

A o tom hlavne učeníctvo je: stále viac a hlbšie rozumieť Bohu a stále viac a hlbšie si osvojovať Jeho postoje a myslenie, lebo sme sa stali, On nás urobil takými ako On. "*Boh predsa nie je žobrák, on aj teba urobil bohom na svoj obraz*" (sv. Hipolyt). Ako vraví aj Písmo, "*ste bohmi, všetci ste synmi Najvyššieho*" (Ž 82, 6). Už tým sme. Už nás tým, všetkých a každého, Boh v Kristovi urobil. Len to v krste prijať. A potom v učeníctve sa to naučiť, naozaj sa stať tým, čím už sme a čo sme od Boha už prijali. No a v Eucharistii a z nej žijúcom spoločenstve Tela Cirkvi to s radosťou a pasiou žiť.

Poprehadzuje nám to úplne všetko v našom živote, pretože v Bohu objavujeme úplne nový svet, nový Vesmír, takpovediac "novú fyziku", nové prírodné a životné zákony a princípy. Všetko je tak nové a tak iné a svetu tak odlišné a cudzie, že naozaj platí ono "*kto teda chce byť priateľom tohto sveta, stáva sa nepriateľom Boha*" (Jak 4, 4). Ani to nevieme slovami popísať, túto omračujúcu novosť. Len cítime, vnímame, že je to niečo úplne nové a že sme vytrhávaní to sveta, mimo svet a nad svet a nachádzame nové ambície a túžby a ciele a nový zmysel a poriadok všetkého a ten svetský sa zrazu stáva úplne cudzí a prekonaný.

Uvedomenie + konanie = obrátenie

Viera je identita, porozumenie, istota - ale živou sa stáva, keď sa stane uvedomením. Tým *heuréka* okamihom, keď si konečne uvedomíme: Áno, áno, naozaj je to tak, naozaj! Ja naozaj som synom Boha, Boh naozaj je mojím Otcom. Dovtedy je to stále viac menej názor, mienka. Až uvedomením sa viera stáva vierou - oným hlbokým uvedomením si a presvedčením, že všetko to, čo Boh sľubuje, už naozaj *mám*, už som to *dostal*, už mi to patrí a ja sám som *vnútri*, patrí tam - sem!, - do Božieho sveta, do Božej Reality, lebo v krste som to všetko už nezvratne a neodolateľne *dostal*. Už *mám*. Už *som*. Už som *vo vnútri*. Za vodou - *krstného Jordánu*.

A potom musí prísť konanie. Viera znamená konať podľa toho, čomu sme uverili. Ak by sme nekonali, k čomu by bola? A pretože by sa nemohla uskutočniť ani potvrdiť, časom by aj sama zanikla. Ale to je takmer

nemožné, pretože ak sme naozaj takto uverili srdcom, čiže celým bytím, ako píše Písmo, potom by nám nekonanie spôsobovalo utrpenie, depresiu. "*My nemôžeme nehovoriť o tom, čo sme videli a počuli*" (Sk 4, 20), hovoria apoštoli vo Veľrade. Rovnako ani my nemôžeme nehovoriť a nekonať to, čomu sme takto uverili. "*Lebo ako telo bez ducha je mŕtve, tak je mŕtva aj viera bez skutkov*" (Jak 2, 26) - lebo to v skutočnosti ešte ani viera nie je, len akoby jej ešte stále iba mŕtva schránka.

A oboje, *uvedomenie* aj *konanie* hlboko súvisia, pretože konaním sa aj samo uvedomenie završuje, stáva skutočným a potvrdzuje sa. Konanie je ten zlom, kedy prekračujeme akúsi čiaru, hranicu, keď končia pochybnosti a nerozhodnosť a my sa naplno ponárame, vrháme do tej novej a krásnej reality, ktorú nám viera odkryla. Bez konania ani uvedomenie nie je úplné rovnako, ako bez uvedomenia zase konanie bude vždy iba polovičaté, zákonnické, povrchné a neochotné, lebo nebude vychádzať zo srdca, nebude pasiou nového života.

Aj sama modlitba, adorácia sa stávajú takýmto konaním, keď už nie sú len niečo, čo si "odbavíme", vykonáme, ale niečo, čo robíme naplno, náplno v tom sme, úplne celí, pretože sú to skutky Nového Sveta, toho Božieho, do ktorého sme práve vierou vošli a tak sa aj sama modlitba či adorácia stávajú skutočnými. Roztržitosť? Obávam sa, že už ote ňu veľmi nie je miesta - úplne rovnako, ako len ťažko bude roztržité *dievča na rande so svojím chlapcom*, či *poľovník uprostred lovu*.

Uvedomením sa kresťanstvo stáva skutočným životom a skutočným konaním, ozajstným, kedy sme celí v tom, čo konáme a celí konáme a žijeme to, čomu sme uverili, v radosti, pasii, pokoji všetkého na svojom mieste. A naopak, konaním sa aj viera stáva konečne skutočnou, úplnou, živou, dokonalou. A dohromady to dáva *bdelosť*, prebudenosť, kedy náš život plynie v onej omamnej omračujúcej úplnosti *prúdenia*, lebo aj samo naše bytie je konečne *jedno*, spojené, zjednotené. Už žiadne ohľady, už nás

neovláda nič svetské. Prekonali sme strach z jeho súdov, slobodne, otvorene a naplno žijeme to nové. Sme slobodní, sme zo sveta vyňatí a prenesení do Kráľovstva. Sme *Pánovi svätí*.

A už ani nezáleží na tom, čo robíme - ak to môžeme takto naplno a zobudene konať s Ním a pre Neho a v Jeho Kráľovstve ako súčasť Nového Života!

V adorácii zažívame...

... niečo z blaženého pokoja Budúceho veku. Jednoducho sme, s Tým, koho milujeme, milovaní a milujúci. Všetko máme, nič nám nechýba, všetko je.

Toto si potom odnášame aj do života a konania vo svete, aby tak všetko, čo vo svete konáme, sme mohli žiť a konať v tomto nebeskom Pokoji *"ktorý prevyšuje každú chápanosť, uchráni vaše srdcia a vaše mysle v Kristovi Ježišovi"* (Flp 4, 7).

Celým srdcom totiž túžime po tom, čo tu nachádzame: po spoločenstve, v ktorom dvaja sú jeden, kde niet falše, pretvácky, ale ani žiadnej hranice ani obmedzenia, kde darovanie a zdieľanie je úplne a kde spoločenstvo a vzťah sú priame a pravdivé, číre a čisté, bez pretvácky.

Tu jasne chápeme, že ak chceme toto žiť, musíme aj my rovnako. Tento vzťah sa dá prijímať len tak, že doň vstúpime, v tej istej oddanej láske, čistej a prostej každého sebeckva, vypočítavosti a pýchy. A žiť iba natoľko, nakoľko sa takými stávame. Preto tá výzva: *"Ako sväto a nábožne musíte žiť vy, čo očakávate túžobne príchod Božieho dňa"* (2Pt 3, 11-12)! A preto tá podmienka aj príslub, že tí *"čistého srdca... uvidia Boha"* (Mt 5, 8). A už chápeme, že svätosť ani nábožnosť nie sú nič bigotné ani umelé a už vôbec

nie niečo neživotné, ale práve tento vzťah - a plnosť skutočného uzdraveného a oslobodeného života, ktorý je ako jeho podmienkou, tak ovocím.

Čo svete nie sme na nič podobné zvyknutí. Naše podvedomie stále čaká, kedy príde nejaký podraz, zrada, hranica, odmietnutie, sklamanie - lebo vo svete by to tak bolo. Preto potrebujeme vieru a nádej, aby sme vopred v predtuche sklamaní sami neušli.

Prepuknúť navonok

Viera je uvedomením. Je to Duch, ktorý nám na počiatku i potom toto uvedomenie dáva, tak, ako to vysvetľuje Pavol, že *"sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti"* (Rim 8, 16). Naš duch poznáva a súhlasí. Ale Duch k tomu pridáva práve ono potvrdenie, uvedomenie.

Uvedomenie je potom ako tlak, mohutný tlak v našom vnútri, ktorý sa uvoľňuje a akoby vybuchuje z nášho vnútra navonok práve v konaní a hovorení. V nich dosahuje uvedomenie svoje naplnenie a stáva sa skutočným. To je dôvod, prečo *"viera bez skutkov je neúčinná [a] mŕtva"* (Jak 2, 20.26). Tak, ako niet viery bez uvedomenia, tak niet uvedomenia bez toho, aby sa stalo vonkajším, aby vyústilo, ba prepuklo do hovorenia a konania.

Myslím, že presne túto skúsenosť uvedomenia dal Cirkvi na samom počiatku Duch. Najprv boli zatvorení vo Večeradle, uzatvorení do seba a do modlitby. A potom prišiel Duch. A s Ním toto uvedomenie. A keď sa tak stalo, čo apoštolí, Mária a ostatní urobili? *"Každý z nás [ich] počuje ... hovoriť o veľkých Božích skutkoch."* ... Tu vystúpil Peter s Jedenástimi a

zvýšeným hlasom im povedal: "Mužovia judejski a všetci, čo bývate v Jeruzaleme, aby vám toto bolo známe, počúvajte moje slová" (Sk 2, 8.11.14). Vyšli von, hovorili a konali. Uvedomenie sa musí nutne vyjadriť navonok, hovorením a konaním!

Evanjelium nám totiž hovorí, kto sme a kam patríme. Viera je potom uvedomenie si toho a odvaha, rozhodnutie začať tým skutočne byť, skutočne, čiže navonok, nielen myšlienkami, ale aj slovami a skutkami - a tomu sa hovorí obrátenie. Viera nie je kresťanská, ak nevedie k obráteniu. A obrátenie nie je skutočné, ak sa neprejavuje slovami a skutkami. Preto "*Videl som mŕtvych, veľkých i malých; stáli pred trónom a otvorili sa knihy. Otvorila sa aj iná kniha, kniha života. A mŕtvi boli súdení z toho, čo bolo zapísané v knihách podľa ich skutkov. More vydalo mŕtvych, čo boli v ňom, aj smrť, aj podsvetie vydali mŕtvych, čo boli v nich, a každý bol súdený podľa svojich skutkov*" (Zjv 20, 12-13).

Kresťanstvo je nová a skutočná Pascha, *prechod* - a práve konaním, hovorením, navonok, nie umelým ale plynúcim z uvedomenia viery, prechádzame cez onú čiaru, duchovný Jordán, do Zaslúbenej Zeme Kráľovstva. Tu konečne sme, tu sa konečne stávame. Spása je identita, ako hovorí aj Písmo, že "*ani obriezka nie je nič, ani neobriezka, ale nové stvorenie*" (Gal 6, 15). Evanjelium je zvesť o tejto novej identite. A viera s obrátením je prijatie a žitie tejto novej identity. Preto spása je z viery, čiže zo skutkov. "*Lebo kým sme boli v tele, pôsobili v našich údoch hriechne vášne, podnecované zákonom, a prinášali ovocie smrti. Ale teraz sme oslobodení [...] aby sme tak slúžili po novom, v Duchu*" (Rim 7, 5-6).

A tak sa všetko stáva radosťou a pasiou, pretože je to vyjadrením našej novej identity a podstaty. Dokonca pôst a jemu podobné veci sa stávajú radosťou, lebo už nie sú zapieraním sa ani odriekaním si starého, ale sú vyjadrením nového, vyjadrením a prejavom života, vstania z mŕtvych.

Ak alebo kým by sa tak nestalo, najprv by sme pociťovali onen vnútorný pocit, o ktorom hovorí Ježiš: "*ako mi je úzko, kým sa to nestane*" (Lk 12, 50). A keby konanie a hovorenie a vyjadrenie navonok aj tak neprišlo, po čase by uvedomenie vyhaslo, Duch vyprchal a boli by sme znovu mŕtvi... Preto Písmo nalieha: "*Ducha neuháčajte*" (1 Sol 5, 19)!

Pozeranie a vojdenie

Viera je ako *pozera*nie sa na niečo. Vidíme to, poznávame, prijímame, súhlasíme, dokonca zvestujeme iným, pretože "*čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám*" (1Jn 1, 3).

Obrátenie ale znamená *vojst'* do toho, čomu sme uverili. Vojst'. Dvnútra. Začať žiť vnútri toho. Tento obrat, toto prirovnanie sa mi páči. Myslím, že dobre vyjadruje podstatu. Viera verí v Božie synovstvo a Božie Kráľovstvo. Ale obrátenie do toho vchádza, *oblieka* si synovstvo, ako hovorí Pavol ktorý to zjavne vnímal podobne. Oblieka si ho, aby človek odteraz synom bol, aby sa tým stal. Aby žil vnútri a z vnútra Božieho synovstva.

Alebo taká modlitba. Dá sa hovoriť, recitovať. Dá sa hovoriť dokonca vrúčne. Ale čosi úplne iné je, keď sa ju ako synovia modlíme *zvnútra*, keď sa stávame súčasťou modlitby a ona sa stáva vyjadrením nás. Navonok sa môže zdať, že už ju neprednášame tak pekne a tak precítene, pretože ju už vyslovujeme normálne, ako naše skutočne vlastné slová, slová syna Otcovi, brata Bratovi, tela Duchu. Stali sa naozaj a skutočne našimi.

Viera hľadá. Obrátenie vchádza. Viera je ešte len zvonka, majú ju aj zástupy. Obrátenie nás vedie dvnútra, do *vnútorného kruhu* učeníkov, ktorí už do

Božieho sveta vošli, stali sa jeho súčasťou, žijú v ňom, vnútri neho a sami vošli do synovstva, dovnútra, obliekli si ho.

Obrátený kresťan žije vnútri a z vnútra hovorí i koná. A každý jeho skutok, každé jeho slovo, jedno čo a aké, takto z vnútra vychádzajú, nielen z jeho vnútra, ale z vnútra Božieho sveta, vnútri ktorého sa on sám v každom okamihu úplne prirodzene nachádza, lebo doň vošiel a začal v ňom žiť, navykol si v ňom žiť, naučil a učí sa v ňom žiť, usadil sa v ňom ako vo svojom domove a žije v ňom. On sám vnútri Božieho sveta žije a tak u neho všetko z toho istého vnútra Božieho sveta aj vychádza.

Vo vnútri. Vo vnútri Božej Reality. Vo vnútri Božieho sveta. Tak. Vo vnútri. Vojst' a žiť vnútri, nielen zvonku hľadieť a pritakávať.

Viera je uvedomenie. Obrátenie je vojdenie, život vnútri toho, čomu sme uverili a konanie i hovorenie zvnútra toho, čomu sme uverili a do čoho sme vošli: do Božieho sveta, do Kráľovstva, do Božej Rodiny, do Božieho synovstva. A je to konanie zvnútra a hovorenie zvnútra, ktoré toto vojdenie spečatujú: *"Hovorte a konajte ako tí, čo majú byť súdení podľa zákona slobody"* (Jak 2, 12)!

Čriepky V

Synmi sme iba vo vzťahu s Otcem. Bratmi iba v spojení s Bratom, v rodine Cirkvi. Uctievačom môže byť človek aj sám, môžem si uctievať svoj idol a ten o tom nemusí ani vedieť (tak, ako to je, keď ľudia majú za svoj idol herca či športovca). Aj zákonníkom môže byť človek sám, aj teológom. No nie kresťanom. To sa nedá. Iba v Bohu a s Bohom a v Jeho Rodine, iba vo

vzťahu. Nikdy nie sám, nikdy osamotene v štýle zákonníckeho "ved' si všetko plním, všetko dodržiavam," pretože to by už kresťanstvom nebolo.

Keď si uvedomíme, že Boh neponúka človeku nič, než bratstvo a priateľstvo v hlbokoj jednote oboch, pochopíme tiež, že sa na to nedá odpovedať inak než priateľstvom, bratstvom, hlbokou jednotou s Bohom.

Svet je miesto, kde ľudia jeden druhého súdia. Kráľovstvo je miesto, kde si navzájom slúžia. A to je ovocie odpustenia, kedy na seba berieme "dlh" toho druhého a namiesto odsúdenia sa pýtame; Čo môžem urobiť, aby som mu pomohol stať sa lepším, uzdraviť sa, zmeniť sa?

Cesta je viac ako cieľ, návyk cnosti viac ako výsledok. Sme "*stúpeni tejto Cesty*" (porov. Sk 9, 2)

Čo je za kontempláciou?

Konanie. Spoločné konanie. Tak, ako v Trojici, o ktorej Ježiš hovorí: "*Veru, veru, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn*" (Jn 5, 19). Najprv je videnie, kontemplácia Otca Synom v Duchu. Ale z neho sa rodí spoločne konanie: stvorenie sveta, vykúpenie a posvätenie človeka.

Aj u nás, ak je kontemplácia pravá, ústi do činnosti, do konania, spoločného konania s Bohom. A tak v modlitbe sa do mlčania a spočívania po čase znovu vracajú slová, v ktorých sa s Bohom zhovárame o tom, čo má byť vykonané - tak, ako u Ježiša v Jeho modlitbe, keď "*hovorili o jeho odchode, ktorý sa mal uskutočniť v Jeruzaleme*" (Lk 9, 31). A prihovárame sa za ostatných, za ľudí, za stvorenstvo, za celý svet.

Ak k tomuto konaniu, ktoré je hlavne ovocím obrátenia, "vojdenia", modlitba nevedie, potom je len snívaním a nie je skutočná. A ak aj je, je nám nanič, lebo práve o tom Ježiš hovorí, že "*čo ma oslovujete: "Pane, Pane," keď nerobíte, čo hovorím?"*" (Lk 6, 46). A inde: "*Ak mi niekto slúži, nech ma nasleduje! A kde som ja, tam bude aj môj služobník. Kto bude mne slúžiť, toho poctí Otec*" (Jn 12, 26).

Lebo toto je normálny život, normálny kresťanský život, toto je znamenie a znak spásy: žiť s Kristom, konať s Kristom, hovoriť s Kristom, všetko s Kristom a v Kristovi. Veď ako by mohol niekto byť spasený bez Krista? A ako by mohol byť v Kristovi, keby s Kristom nežil jeden Kristov život, nekonal jedno Kristovo dielo a nehovoril Kristove slová? Veď toto je Nebo, toto je Spása!

Viera bez skutkov, modlitba bez skutkov, adorácia bez skutkov, kontemplácia bez skutkov nemajú žiaden zmysel. "Vnútro je na povrchu".

Konanie aj hovorenie

Hovorenie, čiže delenie sa. Ohlasovanie. Apoštolát. Nie je možné uveriť, čiže uvedomiť si, a obrátiť sa a začať konať - a pritom mlčať, nedeliť sa alebo aspoň nezmierať túžbou podeliť sa. Pravdu má Pavol VI., keď hovorí, že toto je spoľahlivá známka obrátenia!

A teda aj túžba po spoločenstve, po ľuďoch, ktorí žijú to isté a s ktorými sa môžeme o toto bohatstvo deliť! Z tejto túžby Otec plodí Syn v Trojici. Z tejto túžby, slovami Apoštola, aj my plodíme svojich druhov, bratov a sestry skrze Evanjelium.

Viera je uvedomenie. Vedie k obráteniu, keď začneme konať to, čomu sme uverili. A k hovoreniu, keď túžime hovoriť a deliť sa o to, čo sme našli, objavili. A z toho nakoniec vzniká spoločenstvo Cirkvi, v ktorom zdieľame to, čo žijeme, pretože inak si to ani nevieme predstaviť, jednoducho to zdieľať túžime a čím viac takto môžeme medzi sebou zdieľať tento svoj nový život, tým sme šťastnejší.

Toto zdieľanie vlastne ani neznamená, že musíme byť fyzicky stále spolu. Znamená viac, že totiž žijeme to isté, kráčame tou istou cestou za tým istým cieľom, ktorý nás rovnako uchvátil - a či na diaľku, či pri stretnutí, aj keby medzi nami nepadlo jediné slovo, sme hlboko spojení, spriaznení, sme vzájomne jeden v tomto Jednom. Sme bratia. Sme rodina. Sme klan. Sme jeden ľud. Sme Cirkev. Kristus.

Viera. Obrátenie, čiže konanie. Hovorenie, čiže delenie sa, ohlasovanie. Zdieľanie, čiže jednota Cirkvi. A to je Nebo. Život na spôsob Trojice v Trojici.

Vojst' znamená vymeniť...

... staré za nové. To, na čo sme zvyknutí za nádej na niečo, čo ešte v danej chvíli nemáme. Alebo - máme, ale ešte to nežijeme a ani nevieme žiť, nedorástli sme do toho ešte.

Znamená to vymeniť starú istotu za istotu novú, založenú nie na nás a na starom svete, ale na Bohu a novom svete v Ňom.

Zdráhame sa opustiť staré, má ktoré sme zvyknutí. Zdráhame sa vložiť svoju istotu do niečoho, čo nemáme ani najmenej pod kontrolou - do Boha. Preto je obrátenie vždy krokom viery. Dôvery. Nádeje.

Svet je o vydeľovaní sa

Byť iný. Odlišný. Výnimočný - v porovnaní s druhými. Súperenie. Porovnávanie sa. Posudzovanie a súdenie. Pýcha. Hnev. Nepriateľstvo a nenávisť. Nesympatia. Ohováranie. Zlomyselnosť. Snaha o moc, o slávu, o uznanie inými. Ale aj nezáujem, ľahostajnosť, bezcitnosť. Násilné presadzovanie seba. Všetko toto má jedno spoločné: Rozdelenie. Delenie sveta na "ja" a "oni". Nie nadarmo sa diabol volá v preklade "rozdeľovač" a nie nadarmo Gamaliel hovorí, že rozdelenie a rozpad je znakom jeho kráľovstva.

Božie Kráľovstvo je naopak o jednote. Spoločenstve. Bratstve. O odpustení, ktoré prijíma druhého aký je, bez súdenia. O milosrdenstve, v ktorom verne stojíme jeden pri druhom a milujeme jeden druhého bez rozdelenia ako samého seba - ani nie "rovnako silno ako seba", ako skôr "ako súčasť seba". Je to jednota založená na vzájomnom bezvýhradnom a bezpodmienečnom prijímaní jeden druhého, bez súdenia, než porovnávaní sa, bez súperenia.

Cesta obrátenia je o tomto: odvykať si od mentality delenia, sebeckta, individualizmu sveta a učenie sa novej mentalite spoločenstva po vzore Trojice, "spiritualite spoločenstva", ako ju nazval sv. Ján Pavol II.

A základom pre ňu je práve viera - poznanie, že som syn Boha, v Kristovi už všetko mám, o nič už viac nemusím zápasieť, po ničom žiadostivo túžiť, z ničoho byť ustarostený, ničoho sa báť, som uzdravený, voľný, slobodný a preto môžem, dokážem takto myslieť a takto žiť. A tým už teraz vchádzať do Kráľovstva a už teraz v ňom, Cirkvi, žiť.

"Tým, ktorí ho prijali, dal moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno, čo sa nenarodili ani z krvi, ani z vôle tela, ani z vôle muža, ale z Boha. " (Jn 1, 12-13)

Takto žije a koná sám Boh:

"Ak niekto počúva moje slová a nezachováva ich, ja ho nesúdim, lebo som neprišiel svet súdiť, ale svet spasiť. Kto mnou pohŕda a neprijíma moje slová, má svojho sudcu: slovo, ktoré som hovoril, bude ho súdiť v posledný deň. Lebo Boh neposlal Syna na svet, aby svet odsúdil, ale aby sa skrze neho svet spasil. Kto v neho verí, nie je súdený. Ale kto neverí, už je odsúdený, pretože neuveril v meno Jednorodného Božieho Syna. A súd je v tomto: Svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali tmu viac ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé." (Jn 12, 47-48; 3, 17-19)

Kto vydeľuje seba od iných, ostáva aj sám vydeľeným a samým faktom, že iných súdi, sám seba z toho usvedčuje a sám seba tak odsudzuje vydeľeným aj ostat' - leda by sa obrátil. Preto platí: "*Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám. Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám.*" (Lk 6, 37-38)

Nebo, súd a kresťanstvo v skratke

Väčší a menší, lepší a horší, bohatý a chudobný, silný a slabý, úspešný a neúspešný, užitočný a zbytočný, prijatý a odmietnutý, priateľ a nepriateľ, vlastný a cudzí, blízky a vzdialený, dôležitý a ľahostajný, vládnuci a ovládaný, využívajúci a využívaný, obsluhovaný a slúžiaci, oslavovaný a oslavujúci ho, sudca a súdený, ja a môj súper, milý a nemilý, spojenec a protivník, všetky tieto a podobné delenia sú vlastné svetu. Delenie, triedenie a súdenie je podstatou sveta, podstatou hriechu, dušou Ega a jeho pýchy a sebeckta, ktorými chce "byť „ako Boh“, avšak „bez Boha a pred Bohom, nie podľa Boha“. (Sv. Maxím Vyznávač)" (KKC 398).

Ti, ktorí sa takto oddeľujú, ostanú na Konci oddelení a ponechaní svojej voľbe. V tom je Súd: "*Svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali tmu viac ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé*" (Jn 3, 19)

Cesta do Neba je cesta jednoty a bratstva v odpustení, ktoré prijíma druhého aký je, bez súdenia, bezvýhradne a bezpodmienečne; a v milosrdenstve, ktoré je vernou a oddanou láskou, skutočným priateľstvom, skutočnou

oporou jeden druhému a úsilím o rast milovaného, bez sebeckta, bez strachu, v pokoji Kristovom.

Taký je Otcov zámer, plán i pozvanie pre nás ľudí: "*zjednotiť v Kristovi ako v hlave všetko, čo je na nebi aj čo je na zemi*" (Ef 1, 10).

Preto Ježiš dáva tento jednoduchý návod: "*Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec! Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení! Odpúšťajte a odpustí sa vám. Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám*" (Lk 6, 36-38), lebo "*vy všetci ste bratia*" (Mt 23, 8), ba nielen my medzi sebou, ale aj On s nami, lebo každý "*kto plní Božiu vôľu, je môj brat i moja sestra, i matka*" (Mk 3, 35) - a tak je sám Boh "*prvorodený medzi mnohými bratmi*" (Rim 8, 29).

Tí, ktorí po tejto jednote, po tomto bratstve s Bohom a ľuďmi v Bohu túžia a žijú ho a učia sa mu, "*majú večný život a nepôjdu na súd, ale prešli zo smrti do života*" (porov. Jn 5, 24), už sú v Nebi a ostanú v tejto Jednote Neba už naveky.

Tak, ako to v jedinej skratke povedal Ján: "*My vieme, že sme prešli zo smrti do života, lebo milujeme bratov. Kto nemiluje, ostáva v smrti*" (1Jn 3, 14).

Všetko toto sa uskutočňuje v Cirkvi. V jej spoločenstve žijeme bratstvo navzájom. V Eucharistii sa stávame jedno s Bohom a v Duchu tak žijeme toto bratstvo aj s Ním. A tak sa nakoniec v Ňom znovu stretáme aj navzájom - a zase Jeho nachádzame v bratoch a sestrách - aby sme tak všetci, Boh aj ľudia, boli jedným Božím Telom a žili jediné bratstvo Božej Rodiny Boha a ľudí, kde my sme Bohu brat, sestra i matka a Boh nám je Otec, Brat i Život.

Človek je najsilnejší, keď sa vzdá

Vážne.

Lebo ak sme závislí na nadšení, ak opadne, padneme aj my.

Ak sme závislí na výsledkoch, ak sa nedostavia, sme sklamaní, demotivovaní a zase padáme.

A ak sa niečoho obávame, strach, nedôvera nás môžu pripraviť o nádej, ochromiť a znova padáme.

Ale keď v pokoji spočinieme v Pánovi, keď sa nebojíme ľudí a ich súdov, keď nie sme žiadostiví nejakého časného ovocia (a čo sa večného týka, "*ved' ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu*" (Kol 3, 3)), keď nepotrebujeme ničím nabuďiť ani nás nemá čo znechutiť - sme slobodní. Slobodní a schopní urobiť čokoľvek, čo je práve správne, dobré a užitočné a má byť urobené. "*Kto sa od tohto očistí, bude nádobou na vznešené ciele, posvätenou, užitočnou Pánovi, pripravenou na každé dobré dielo*" (2Tim 2, 21).

Bez túžby, bez strachu, iba preto, že sme a čo sme a kto sme v Bohu. Tak, *ako slnko svieti a vietor fúka a zem sa otáča nie z túžby, ani nie zo strachu, ani nie pre nejaký cieľ, ale preto, že tým sú, že to je vyjadrenie ich podstaty*. Podobne dokonalosť prichádza vtedy, ak naše konanie nevychádza z iného, len z našej novej podstaty synov a dcér Boha, ktorými prosto iba v každej chvíli sme a navonok "*sa má ukázať v dokonalých skutkoch, aby ste boli dokonalí a neporušení a v ničom nezaostávali*" (Jak 1, 4).

Slobodné sú deti Boha, neženie ich žiadostivosť ani strach, netúžia po tom ani po onom, nehľadajú na to ani na tamto, len v pokoji a uvoľnenosti v každej chvíli prasto sú, naplno sú, pravdivo sú, čím sú - po vzore Otca, ktorý sám Je Ten, Ktorý Je.

Zobudiť sa, vojst' a zostať

Prvé je naozaj zastaviť sa. Ako v onom podobenstve: "*Potom si poviem: Duša, máš veľké zásoby na mnohé roky. Odpočívaj, jedz, pi a veselo hoduj!*" Ale Boh mu povedal: "*Blázon! Ešte tejto noci požiadajú od teba tvoj život a čo si si nahonobil, čie bude?*" (Lk 12, 19-20). Zastaviť sa a prebrať sa z toku myšlienok a plánov a túžob a obáv. Ako človek, ktorý sa prebudí zo sna uprostred noci, všade je ticho a pokoj a on si náhle uvedomuje seba takého, aký je.

"Tma! Zbrucoval ho temný vnútorný hlas. Čajky predsa v tme nelietajú! Jonathan však na hlas nedbal. Aké je pekné, pomyslel si. Mesiac a svetlá sa trblietajú vo vode, do noci vysielajú drobné svetelné stopy, všade samý pokoj a ticho..." (Richard Bach, *Čajka Jonathan Livingstone*)

V tomto okamihu ticha a pravdy si sami sebe náhle pripadáme ako nejakí šašovia, ako *námesační ľudia, ktorí zo sna robia bláznivé veci*, úplne pomätené, bez zmyslu, doslova na smiech a na poľutovanie.

V tomto tichu skutočného prichádza Ženích, Boh, Brat a Priateľ a Druh. On je Nebo. Byť v Ňom znamená byť v Nebi, tak, ako v Ňom neustále bol

Kristus, ktorý o tom hovorí: "*Ja som v Otcovi a Otec vo mne*" (Jn 14, 11). Tak, ako sme k tomu pozvaní aj my: "*Boh, bohatý na milosrdenstvo, pre svoju nesmiernu lásku, ktorou nás miluje, hoci sme boli pre hriechy mŕtvi, oživil nás s Kristom — milosťou ste spasení — a s ním nás vzkriesil a daroval nám miesto v nebi v Kristovi Ježišovi. A my sme v tom Pravom, v... Ježišovi Kristovi. On je ten Pravý, Boh a večný život.*" (Ef 2, 4-6; 1Jn 5, 20).

A to je všetko. Byť v Kristovi, v Bohu, v Nebi. Vojst' do Krista, Boha, čiže Neba. "*Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne*" (Jn 15, 4). A "*kto ostáva v ňom, nehreší*" (1Jn 3, 6), lebo už to nemá zapotreby, lebo už je v Nebi, v Bohu.

A tak "*už niet odsúdenia pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi*" (Rim 8, 1), taký človek už "*má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života*" (Jn 5, 24). Tak Boh "*vyslobodil tých, ktorých celý život zotročoval strach pred smrťou*" (Hebr 2, 15), lebo pre nich smrť už nie je odchod do neznáma. Vlastne už vôbec nie je odchod, len prechod od menej dokonalého k dokonalejšiemu zotrúvaniu v Nebi, kde už sú.

Ak sa nepridá telo...

... potom ani naše kresťanstvo nie je skutočne.

Pavol najprv želá: "*Sám Boh pokoja nech vás celých posväti,*" a potom takto aj nabáda, "*aby sa zachoval váš duch neporušený a duša i telo bez úhony, keď príde náš Pán Ježiš Kristus.*" (1Sol 5, 23). A hneď aj sám osebe hovorí: "*Krotím svoje telo a podrobujem si ho, aby som azda, kým iným kážem, sám nebol zavrhnutý*" (1Kor 9, 27). A nemyslím, že by tu myslel

starého telesného človeka, lebo o tom píše, že má byť pochovaný a vyzlečený, nie podrobený duchu a zachovaný neporušený.

Dokonalosť, ku ktorej sme pozvaní, zahŕňa celého človeka, nielen jeho časť. A teda je to duch, samo Božie synovstvo. Ale potom aj duša a jej schopnosti ako sú vedomosti, poznanie, múdrosť. A tiež telo, zdravie a sila a schopnosť konať lásku ducha pod usmernením duše. Lebo duch, to je naša identita synov Boha, tu spočíva naša sloboda i túžba milovať ako Boh. Duša potom pridáva múdrosť, poznanie a hľadá najlepší spôsob. Ale telo to je, ktoré nakoniec koná a slúži. A teda aj sme nastúpili cestu dokonalosti, musí sa týkať všetkého. Sám Pavol nakoniec by bez zdravého, silného a odolného tela len ťažko urobil všetko to, čo vykonal!

V kláštorech bola manuálna práca povinnou súčasťou mníšskej regule. Dnes, keď mnohí pracujeme v kancelárii, by sme mohli povedať, že fitko, šport je tiež pre mnohých nutnou súčasťou spirituality. "*Aby bol Boží človek dokonalý a pripravený na každé dobré dielo*" (2Tim 3, 17), musí byť duch svätý, duša múdra a vzdelaná a telo silné a zdravé.

A tak čím je modlitba a kontemplácia pre ducha, čím je štúdium a bádanie pre dušu, tým je rozumný fyzický tréning a životospráva pre telo - forma modlitby, časť spirituality, ktorá sa ho týka. Aby na konci, modlitbou, štúdiom i tréningom bol celý človek pripravený konať Božie diela.

Zaujímavý pohľad, učenie sa a štúdium ako modlitba duše. A cvičenie, tréning ako modlitba tela. Ale prečo nie? Tak, ako duch synovstva rastie modlitbou, rastie myseľ syna učením sa a telo syna cvičením. Všetko pre jednu a tú istú lásku, jednu a tú istú službu, jednu a tú istú dokonalosť celého človeka. Aby nakoniec bolo všetko posvätené a zbožštené vo sviatostiach, obzvlášť sviatosti Tela Pána.

Božími synmi môžeme byť iba celí, úplne, nie iba časť osoby. Musíme to preto chcieť, rozhodnúť sa byť nimi úplne, nielen duchom, ale aj dušou a telom.

Zákon je zložitý, kresťanstvo jednoduché

Zákon je zložitý. Židia spočítali, že obsahuje 613 príkazov a zákazov. A je zložitá a ťažké ho žiť, človek sa musí stále ovládať, stále mať na mysli, čo smie a čo nie. Veru nie nadarmo ho Peter označuje ako *"jarmo, ktoré nevládali niest' ani naši otcovia, ani my"* (Sk 15, 10). A prečo to tak je? Lebo Zákon nás núti žiť a správať sa, akoby sme boli niekto iný. Neprirodzene. *Je to, ako keď si herec musí prácne naštudovať nejakú postavu a potom vynaložiť všetko svoje umenie, aby ju správne zahral.*

Kresťanstvo naopak znamená *niekým byť*. Skutočne sa niekým stať. Byť skrze Ducha v Kristovi novým človekom, novým stvorením. Preto nie poslušnosť, ale viera je v strede. Viera, ktorou prijímame, že už sme nové stvorenie. A ak tým sme - tak potom tým stačí byť. Prosto tým iba byť. Nič viac. To je všetko. Som synom / dcérou Boha. S pasiou objavujem, čo to znamená, s radosťou si užívam, žijem a konám, čo mi to prináša. Všetko je zrazu iné - ale tak prirodzene sa táto zmena deje, *ako keď človeku oznámia, že vyhral konkurz na riaditeľa podniku a on zrazu úplne samozrejme začne týmto riaditeľom byť, myslieť tak, konať, hovoriť, správať sa tak, plánovať veci vo svojom živote...*

Preto je na rozdiel od Zákona kresťanstvo prosté, jednoduché a krásne. A ľahké. Ak neveríme, mení sa na formu zákona a stáva sa hrozne ťažkým bremenom. Ale ak veríme, potom je to tá najprirodzenejšia a najľahšia vec na svete. Ako hovorí Ján, že Ježišove *"prikázania nie sú ťažké. Ved' všetko, čo sa narodilo z Boha, premáha svet. A tým víťazstvom, ktoré premohlo svet, je naša viera"* (1Jn 5, 3-4).

Potrebné je iba uveriť, že naozaj deti Boha sme a Boh náš Otec naozaj a skutočne je a Cirkev je naozaj a skutočne našou novou Rodinou a ľudia v nej naozaj a skutočne sú naši noví súrodenci - bez nejakých obmedzení, podmienok, háčikov, bez akýchkoľvek "ale", prosto to tak je a prosto tým sme.

Vlastne jedna z podmienok kresťanskej viery je uveriť, že to všetko tak prosto, jednoducho a úplne a do dôsledkov naozaj je. Prosto tým sme, prosto to tak je. Bodka. Nie je v tom nič symbolické, nič obrazné, nič iba naoko, všetko je presne tak ako to je povedané!

Normálny život nenormálnym spôsobom

Presne toto je svätosť. Chápal to už autor Listu Diognétovi - že kresťania sa nelíšia od zvyšku sveta nejakým zvláštnym spôsobom života, ale zvláštnym spôsobom, akým tento život žijú.

Tým, že ich srdcia už žijú v Nebi, čiže v Kristovi, sú oslobodení od žiadostivosti aj strachu. Pýcha im viac nič nehovorí a ani sebeckto. Pojmy

ako veľkosť a malosť im už tiež nehovoria nič, už sú za nimi. Sú synmi Boha a nadto nič väčšie niet a všetky ostatné podoby nejakej svetskej veľkosti či malosti už stratili akýkoľvek význam. Sú sami v sebe v Bohu tak veľkí, že môžu opustiť každú inú veľkosť a byť úplne malí, pretože sú skutočne veľkí - a ani toto už neriešia, pretože svetská veľkosť či malosť, súperenie a porovnávanie sa im už nič nehovoria, sú za nimi.

Takto oslobodení radostne žijú bratstvo Boha a ľudí, do ktorého ich Kristus, Boh, "*prvorodený medzi mnohými bratmi*" (Rim 8, 29) povolal a uviedol. Žijú medzi sebou ako bratia, ako rodina, lebo presne tým sú a sám Boh je v tejto Rodine ich Otcom, Bratom i Manželom súčasne. Nepotrebnú žiadne komplikované prikázania ani žiadne špeciálne pravidlá či rituály ani nič podobné, lebo žiť spoločne ako rodina je niečo úplne prirodzené pre tých, ktorí naozaj uverili, že sú súrodenci s Bohom i navzájom.

A ako píše Pavol, "*vyzývame ich v Pánu Ježišovi Kristovi, aby pokojne pracovali, a tak jedli svoj chlieb*" (2Sol 3, 12). Nelíšia sa ani *prácou*, ani *chlebom*. Ako povedal pápež František, sú to svätí, ktorí chodia do kina, športujú, jedia pizzu, chodia do zamestnania, žijú ako všetci ostatní ľudia, avšak spôsobom úplne iným, ako všetci ostatní ľudia, takým, akým niekto žiť nijako nedokáže, ak nie je už sám v Bohu. A tento ich spôsob života charakterizujú tieto dve kľúčové veci, schopnosti, postoje, ktoré Ježiš opakovanne hovorí napríklad tu: "*Vy sa nedávajte volať Rabbi, lebo len jeden je váš Učiteľ, vy všetci ste bratia. Ani Otcom nevolajte nikoho na zemi, lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský*" (Mt 23, 8-9). Žiadne Ego, ktoré by nás vydeľovalo od ostatných a nad ostatných podľa meradiel sveta. Miesto toho skutočné bratstvo žité medzi sebou podľa jediného príkazu Krista, "*aby ste sa milovali navzájom, ako som ja miloval vás*" (Jn 15, 12).

Žiadne Ego a miesto toho (a práve preto a vďaka tomu) skutočné bratstvo všetkých navzájom v Cirkvi, Rodine Boha, kde sám Boh sa stal v Kristovi jedným z nás, našim Bratom. V tomto sa úplne a dokonale líšime od sveta

tak, že naozaj nie sme zo sveta. Vo všetkom ostatnom sme ale ešte stále vo svete a ničím zásadným sa od sveta nelíšime, iba tým, že ako hovorí Pavol, "*všetko smiem.*" *Ale nie všetko osoží. "Všetko smiem." Ale ja sa ničím nedám zotročiť*" (1Kor 6, 12). Neslúžime svetu, svet slúži nám, používame veci sveta, aby slúžili nám a cez nás našim bratom a sestrám v tomto vzájomnom bratstve, ako znova vraví Písmo: "*svet, život i smrť, prítomnosť aj budúcnosť — všetko je vaše, ale vy ste Kristovi a Kristus Boží*" (1Kor 3, 22-23).

Žiadne Ego, pretože sme Kristom oslobodení od žiadostivosti aj strachu. Hlboké bratstvo - vzájomná "*spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť*" (Mt 23, 23) - žité medzi sebou v hlbokej a oddanej láske, lebo sme prijali od Boha Dar Neba, to jest pozvanie a privilégium byť s Ním a v ňom navzájom bratia a sestry, jedna jediná Rodina Boha spojená v láske.

A to je všetko. *Modlitba ako rozhovor s Bohom, Eucharistia ako zdieľanie nebeského Života s Bohom a miesto, kde sa z Boha a nás navzájom stáva jedno Telo Boha, malé spoločenstvá, učeníctvo, askéza ako oslobodzovanie sa od závislostí, ktoré nám ako následky minulého hriechu ešte bránia v plnej slobode detí Boha, toto všetko sú už len nástroje tohto hlavného a podstatného: Bratstvo namiesto Ega.*

Uvoľnenosť

Pretože všetko nebeské už v Kristovi má a nič pozemské nechce, nie je o nič pozemské ustarostený ani sa ničoho pozemského nebojí. Žije naplno, pretože nemá túžbu byť inde alebo inak alebo iné a tak je vždy naplno prítomný v tom, čo práve je a v čom on sám celý a naplno je. Sám krásny žije a vidí krásu v každom okamihu, každej sekunde, každej veci, lebo bdie

a je slobodný - *"ako chudobní, a mnohých obohacujeme, akoby sme nič nemali, a pritom nám všetko patrí"* (2Kor 6, 10).

Takýto človek pochopil, že Nebo, to je sám Boh. Ten *"Boh a Otec všetkých, ktorý je nad všetkými, preniká všetkých a je vo všetkých"* (Ef 4, 6) - a teda aj samo Nebo, samo Kráľovstvo, ako aj On sám svedčí, že *"Božie kráľovstvo je medzi vami"* (Lk 17, 21). Nebo je tu a teraz a súčasne iba tu a teraz a vždy práve a len tu a teraz - pre každého, kto bol vykúpený, pre každého, kto vidí, pre každého, kto bdie, pre každého, kto bol Kristom k životu v ňom takto oslobodený. A on už pochopil, že netreba nikam utekať, za ničím sa naháňať, lebo Meno je vždy tu a práve teraz a vždy práve v tom, čo práve je, nech je to čokoľvek. Čas plynie, veci a udalosti prichádzajú a odchádzajú, ale Nebo ostáva. Stačí vojsť a ho žiť.

A tak, slobodní, tu a teraz ho nachádzame. Dokonalosťou doň vchádzame. A láskou a zdieľaním v Rodine Boha, v tomto Bratstve dokonalých s Dokonalým v ňom žijeme - ako aj Pavol píše: *"všetci dokonalí takto zmýšľajme"* (Flp 3, 15)!

Toto je uvoľnenosť slobody. Uvoľnenosť a sloboda byť, uvoľnenosť a sloboda žiť, uvoľnenosť a sloboda byť dokonalý, uvoľnenosť a sloboda milovať a tvoriť jednotu, spoločenstvo, bratstvo, Rodinu s Bohom a s ľuďmi. Nie namáhavé vzopätie sa, nie namáhavé premáhanie sa, ale ľahkosť uvoľnenia v dôvere, vo Vykúpení, uvoľnenosť synov a dcér Boha, ako aj sám Prvorodený hovorí: *"Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké"* (Mt 11, 30). A tak *"pritiahli lode k brehu, opustili všetko a išli za ním"* (Lk 5, 11). V tomto je uvoľnenosť! Z lode na jazere sa nedá nasledovať Krista. A nasledovať Krista a vliecť za sebou loď, to je hrozná drina a utrpenie. Ale vykúpení od lode zanechali lode a s ľahkosťou a radosťou išli s Ním.

Múdrosť sveta

Stále znova a znova nám dnes svet podsúva ten istý mýtus, tú istú báj, v ktorej tu bol starovek a pohanské náboženstvá a pohanské národy, dávne, múdre, ušľachtilé, ktoré sledovali hviezdy, načúvali stromom a prírode, mali hlbokú múdrosť a poznanie, hlbokú a čistú morálku, boli veľkí, vynaliezaví, odvážni, vznešení, hrdinskí. Potom prišlo kresťanstvo, hlúpe, tupé, neznalé, primitívne, nevzdelané, kruté, krvilačné, bažiacie po zlate, moci a krvi uvrhlo svet na tisíc rokov do temnoty, nastal vek útlaku, fanatizmu, hranice horeli, všade vládla povera, hlúposť, bieda, choroby a zmar, múdrosť sa vytratila, česť bola nahradená pokrytectvom, morálka bigotnosťou, myslenie bolo prenasledované, vlastný názor trestaný, ľudstvo bolo uvrhnuté o celé stáročia dozadu. No a potom konečne prišla Reformácia, Renesancia, osvietenstvo, ľudstvo konečne strhalo zo seba reťaze a nastal konečne vek rozumu, svetla, v ktorom objavujeme aj onú starú múdrosť a vznešenosť a krásu a hĺbku našich pohanských koreňov, ktoré kresťanstvo na čas zadupalo svojou slepou fanatickou poverou...

Je to mýtus, báj, ale znova a znova ju svet opakuje, znova a znova ju vyznáva, nájdeme ju v knihách a filmoch rovnako, ako vo vyhláseniach politikov a aktivistov či diskusiách na internete. Prečo?

Pavol píše už vo svojej dobe: "*Medzi dokonalými hovoríme aj múdrosť — no nie múdrosť tohoto veku ani múdrosť kniežat tohoto veku, ktoré spejú k záhube, ale hovoríme tajomnú Božiu múdrosť, ktorá bola skrytá a ktorú Boh pred vekmi určil nám na slávu. Nik z kniežat tohoto veku ju nepoznal. Ved' keby ju boli poznali, nikdy by neboli ukrižovali Pána slávy*" (1Kor 2, 6-8), "*lebo múdrosť tohoto sveta je pred Bohom bláznovstvom*" (1Kor 3,19). A Jakub k tomu dodáva: "*To nie je múdrosť, ktorá zostupuje zhora, ale*

pozemská, telesná, diabolská. Lebo kde je žiarlivosť a sváry, tam je nepokoj a každé možné zlo" (Jak 3, 15-16).

Lenže práve preto sa táto pohanská múdrosť svetu páči! Je svetská - plná ľudského sebeckva a ľudskej žiadostivosti, pomsty a vášne, násilia a pýchy, nehanbí sa za to, neskrýva to, oslavuje to, otvorene a bez rozpakov, jej hrdinstvo zvoní čepelami mečov a sekier a hrdinovia sa rodia z ohňa a krvi. To je svetu blízke! Sebeckvo, tvrdosť, boj - a to všetko bez hanby, bez rozpakov, bez okov nejakej pre nich slabošskej morálky ustrašených kresťanov, hrdo a pyšne... Tomu svet rozumie! Žiadne *slabošské odpúšťanie, nastavenie druhého líca* - iba tvrdá spravodlivosť, pomsta, sila, vôľa k moci! Môžem, lebo chcem! Moja vôľa je zákonom - toto je poslanstvo tejto romantickej mýtickej podoby pohanských mýtov rovnako, ako mnohých iniciatív politikov a aktivistov na Západe.

A tak "*slovo kríža je bláznovstvom pre tých, čo idú do záhuby*" (1Kor 1, 18) - lebo je mimo ich pochop. Ich pohľad na kríž je *pohľadom človeka doby kamennej, ktorý hodnotí počítač podľa kritérií kamennej sekery, s ktorou ho porovnáva a nevyhnutne dochádza k záveru, že sekera je omnoho lepšia, než krehký, slabý, mäkký počítač*. Kresťanstvo im pripadá slabé a hlúpe a zbabelé, pretože forma a povaha jeho sily a múdrosti i jeho hrdinstva a jeho boja je ďaleko za hranicami ich chápania rovnako, ako je ďaleko za hranicami ich úzkeho rozhl'adu šíry a vzrušujúci *skutočný svet*, v ktorom kresťanstvo a tí, ktorí mu porozumeli, žijú. "*Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohoto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach*" (Ef 6, 12) - ale o tom svet nemá vo svojej obmedzenosti ani poňatia.

A tak, plní opovrhnutia, snažia sa sami pred sebou poprieť, že by svet, v ktorom žijú, mohol povstať z niečoho pre nich tak nízkeho, ako je kresťanstvo. A ak hej, tak sa to snažia čo najrýchlejšie zničiť - ako dnes hovorí istá aktivistka z hnutia *Cancel Culture*: Nemusíme sa starať, čo príde

po súčasnej kultúre, ktorú chceme zničiť, pretože čokoľvek, čo príde, môže byť už len lepšie, než kresťanstvo a ním sformovaný Západ, vrchol všetkého zla a úpadku! Znova objavujú (a vymýšľajú) mýty, ktoré by im dali iné korene. Bez ochoty vidieť, bez schopnosti porozumieť, oslavujú svoju *kamennú sekeru* a opájajú sa jej drsnou vystatovačnosťou v úzkom a tesnom svete svojej *jaskyne*.

Ľahostajná ignorancia

... je niečo, s čím si ani Boh veľmi neporadí. Naozaj. Ak počúvate prorokov SZ, celé je to o tom: Boh hovorí, apeluje, vyzýva, volá, hrozí,... - a ľud prsto nepočúva. Nezaujíma sa. A sám žije v ignorancii, v nevedomosti: "*Nuž kradnúť, vraždiť, cudzoložiť, krivo prisahať, okiadať Bála a vláčiť sa za cudzími bohmi, ktorých ani nepoznáte? Potom prídete a postavíte sa predomňa v tomto dome, ktorý sa volá mojím menom, a hovoríte: "Sme v bezpečí," len aby ste mohli páchať všetky tieto ohavnosti?"* (Jer 7, 9-10), hovorí Boh. Ako môžu veriť v niečo tak hlúpe? Koľkí aj dnes: *verím v Krista, som už spasený človek, nezáleží na to skutkoch, na živote, uveril som, mám Nebo isté...* A predsa. Veria tomu. Pretože sú nevedomí. A nevedomí ostávajú, lebo sú ľahostajní, nemajú záujem vidieť, poznať, učiť sa.

Ježiš varuje: "*Keď niekto počúva slovo o kráľovstve a nechápe ho, prichádza Zlý a uchytiť, čo bolo zasiaté do jeho srdca. To je ten, u koho bolo zasiaté na kraji cesty*" (Mt 13, 19). Hovorí preto: "*Hľadajte a nájdete! Klopte a otvoria vám!"* (Lk 11, 9). Vynaložte úsilie, ak to naozaj chcete. Pýtajte sa. Skúmajte. Pátrajte. Učte sa. Aby ste boli tými, "*u koho bolo zasiaté do dobrej zeme, to je ten, kto počúva slovo a chápe ho a ono prináša úrodu: jedno stonásobnú, druhé šesťdesiatnásobnú a iné tridsaťnásobnú*" (Mt 13, 23).

Môže to byť začarovaný kruh: som ľahostajný, lebo o tom nič neviem, leda ak poverý a fámy. A som nevedomý, lebo kvôli ľahostajnosti sa nesnažím poznať to. Preto znamenia a zázraky, aby vzbudili prvotný záujem, zvedavosť. Je to ako reklamný trik, cirkusové číslo, ktoré púta pozornosť, aby potom zvedavosť prešla do hľadania a hľadanie, keď začne nachádzať, do túžby. Ale ani toto vždy nefunguje. "*Beda ti, Korozain! Beda ti, Betsaida! Lebo keby sa v Týre a Sidone boli stali zázraky, ktoré sa stali u vás, dávno by boli v kajúcom rúchu sedeli v popole a kajali sa*" (Lk 10:13), konštatuje Ježiš. Pre mnohých kresťanov, dokonca denominácie, sú zázraky a uzdravenia všetko, po čom prahnú a keď ich zažijú a vidia, stačí im to - ako kedysi zástupom. Ako Korozainu. Ako Betsaide.

Všetko je zle

Vo svete všetko. Len postupne si uvedomujeme, ako hlboko v nás siaha hriech, čiže pýcha, sebecko, lakomstvo a všetko ostatné. Lebo dokonca aj keď robíme dobré veci, toto všetko spôsobuje, že ich robíme zle. Niekedy aj navonok, robíme ich spôsobom, ktorý síce prinesie nejaké dobro, ale zase je alebo posilní aj zlo. A inokedy navonok je všetko v poriadku, ale vnútri stále pretrváva toto zlo.

Práve na vnútre záleží. Ved' naša spása nie je niečo, čo si zasluhujeme vonkajšími skutkami. Je to dar, zadarmo. Ale je to naša schopnosť prijať a žiť tento dar, ktorá vyžaduje svätosť, dokonalosť, čistotu srdca. Ako inak by sa dalo žiť Nebo a Večný Život Boha, než vo svätosti a dokonalosti, bez kazu, choroby, bremena, kliatby akéhokolvek zla a nedokonalosti? A toto sa deje vnútri a vyžaduje vnútornú premenu. Iste, tá sa prejaví skutkami navonok, nutne a neoddeliteľne - preto "*more vydalo mŕtvych, čo boli v ňom, aj smrť, aj podsvetie vydali mŕtvych, čo boli v nich, a každý bol súdený podľa*

svojich skutkov" (Zjv 20, 13) - ale to, o čo ide, je táto vnútorná premena. Preto pokrytectvo, čiže vonkajšie dobré skutky bez vnútornej premeny, nič neosoží.

Preto musíme zomrieť. Nie telo. Ale zastaviť sa, úplne sa vnútri zastaviť, akoby sme naozaj umreli a boli uložení do hrobu a toto sa s našim vnútrom, myslou, srdcom musí stať. Aby z tohto vnútorného mlčania a vyprázdnenie sme mohli vstať z mŕtvych, ale už s Kristom, po novom, k novému životu a začať sa pomaly učiť a postupne úplne odznova budovať nového človeka s novým myslením, novým srdcom od Pána. Lebo život, ktorému sa učíme, je tam dokonalo odlišný, tak iný, nový, svetu a aj nášmu starému ja cudzí, že si to sprvu ani nevieme predstaviť.

Modlitba a adorácia sú miesta takéhoto zomierania a vstávania. V ich mlčaní a nehybnosti zomierame, aby sme cez hľadanie na Ženícha prijímali do seba Jeho Svetlo a s ním povstávali k Životu. Tam spoznávame, že v skutočnom Živote pohnútky, videnie, reakcie, postoje, myslenie, všetko je úplne inak - a úplne správne, krásne, nádherne! A naopak, väčšina toho svetského, na čom ľudom vo svete tak záleží, tu úplne stráca zmysel a význam. Cítíme sa ako *opice vo vesmírnom stredisku*, tak primitívne a nepatrične. A vieme, že sa musíme mnoho učiť, ale ešte viac! Vieme, že musíme naozaj zomrieť a úplne odznova sa narodiť. V krste sme dar ten dostali. Teraz je čas onen poukaz na znovuzrodenie použiť a cestou tou prejsť.

Určite tomu pomáha aj pôst. Nie ako zapretie sa, ale ako postoj... zmlknutia tela. A nielen jedla, ale aj ostatného, pôst v slovách, pýche, skutkoch, obliekaní, prosto postoj opustenia svetského spôsobu života, pôst od všetkého toho starého, čoho sa zriekame, zanechávame to, zomierame tomu.

Slobodný

"Celý život ho presvecovalo poznanie, ktoré v tejto chvíli prerástlo v pochopenie. Majú pravdu. Môže vyletieť vyššie a je načase vrátiť sa domov. Ešte raz sa dlho zahľadel na oblohu, na nádhernú striebristú krajinu, kde sa toho toľko naučil. „Som pripravený,“ povedal nakoniec. A tak Jonathan Livingstone Čajka spolu s dvomi hviezdными čajkami vzlietli a zmizli uprostred čiernej oblohy." (Richard Bach, Čajka Jonathan Livingstone)

"Nemilujte svet, ani to, čo je vo svete. Ak niekto miluje svet, nie je v ňom Otcova láska." (1Jn 2:15)

Veď je to práve Otcova láska, láska k veciam nebeským, ktorá nás odtrháva od všetkého ostatného, áno, aj od toho dobrého, čo sme. Vo svete našli alebo čo sa nám ako dobré a krásne javí - lebo sme zamilovaní do väčšieho, krajšieho, láska nás tiahne opustiť to a vydať sa na cestu, ďalej, vyššie, vpred. Ak by v nás nebola táto túžba a rozhodnutie, potom ako by v nás mohla byť nebeská láska k nebeským veciam?

Ako u Jonathana z úryvku: *Pozemská obloha, pod ktorou trénoval a rástol bola isto dobrá a skvelá, ale v okamihu, keď by mu naviazanosť na ňu zabránila letieť ďalej a vyššie, stala by sa zlom, bola by mu pascou a väzením. Tak definuje Cirkev hriech: ako uprednostnenie nižšieho dobra pred vyšším, pred Bohom, ako zrieknutie sa lepšieho kvôli dobrému.*

Táto láska - a toto zanechanie - nás robí slobodnými pre Nebo. Bez žiadostivosti po čomkoľvek pozemskom, bez strachu z čohokoľvek pozemského a o čokoľvek pozemské, bez smútku za čímkoľvek pozemským, s ľahkým srdcom prijímame všetko, čo na nás cestou čaká, dokonca aj samu smrť, bez rozpakov a zdráhania sa, bez prekvapenia, aj keby prišla náhle tu a teraz - pretože vo vnútri už dávno sme svetu mŕtvi, vo

vnútri sme už tento svet opustili, vo vnútri, srdcom, už dávno žijeme a trénujeme v Nebi.

Ako by sme mohli ísť ďalej, žiť radosť Božích detí a vzrastať v Živote Neba, keby sme najprv nemali túto slobodu Božích detí? Slobodu ísť, nechať svet za sebou a vzlietnuť do Neba, žiť v Nebi, už teraz, než smútku, bez zdráhania? *"Ved' ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu. ... Umrťvujte teda svoje pozemské údy: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlé žiadostivosť a lakomstvo, čo je modloslužba"* (Kol 3, 3.5).

Kým sme žili na zemi, vládol nám Zákon a učil nás byť dobrými a zbožnými ľuďmi a sluhami Boha. *"A tak bol zákon našim vychovávateľom pre Krista, aby sme boli ospravedlnení z viery. Ale keď prišla viera, už nepodliehame vychovávateľovi"* (Gal 3,24-25). Stávame sa v Kristovi skrze Evanjelium synmi a dcérami Boha, otvára sa nám brána Neba a my sme pozvaní opustiť svet pozemský, aby sme mohli vystúpiť do sveta nebeského a žiť v ňom.

A tu zažívame tú druhú skúsenosť, keď Boh za z Pána stáva Otcom, zo Sudcu Učiteľom a Trénerom, stáva sa bratom a priateľom a druhom na tejto ceste, spoločníkom i vodcom a my zažívame skutočné spoločenstvo, bratstvo, družentstvo, *komunitu* s Bohom - v hlbokej láske, dôvere, blízkosti, dôvernosti, zdieľaní cesty, života, všetkého. Ved' preto sa stal človekom Ježišom, aby s nami mohol zdieľať a my s ním i samotnú túto cestu, tento rast. Ale toto je dar a privilégium iba tých, ktorí sa už na túto cestu vydali, ktorí opustili *pozemskú oblohu*, aby sa držiac Boha za ruku vzniesli k oblohe nebeskej a vošli do Neba.

Ale bez vyjdenia niet vojdenia. Bez vyjdenia niet cesty. Bez vyjdenia niet slobody ani tohto spoločenstva na ceste.

Bez Boha, alebo s Bohom?

Spiritualita konania - tak si sám pre seba hovorím tomu, keď si nachádzame veci, navonok bežné, svetské, profánne ako sú jazdenie na motorkách, grilovanie, turistika, filmy, čokoľvek - a robíme ich ani kvôli nim samotným, ale aby sme s ich pomocou boli spolu, konali spolu, žili spolu, stavali sa stále lepším spoločenstvom, viac sa poznali, viac sa milovali. Tým sa líšime od iných. Oni sa dávajú dokopy, aby sa venovali svojej záľube. My, naopak, robíme veci, ktoré nás bavia - ale v zásade je nám vcelku jedno, čo to je - pretože chceme byť spolu, záleží nám na vzťahoch, na spoločenstve. Samozrejme, ak vec, ktorú spolu robíme, je - hlavne pre nás mužov - akčná, dobrodružná, vzrušujúca a zábavná, tak je to veľké plus. Ale podstatné je, že s pomocou toho, čo spoločne robíme, sa zároveň učíme byť skutočnou rodinou.

A teraz - spoločenstvo s Bohom. Môže to fungovať rovnako? A prečo vlastne nie? Samozrejme vieme, že také tie "zbožné" veci ako sú modlitba, adorácia, samozrejme liturgia, rozjímanie,... - že toto sú veci, okamihy určené na to, aby bolo strávené s Bohom a budovali spoločenstvo s Ním. Ale čo profánne veci? Práca, záľuby,...? Môžu aj tie byť rovnako nástrojom budovania spoločenstva s Bohom? Mnohí to vnímajú opačne, žijú akoby v dvoch svetoch. S Bohom, keď sa modlia a sú v kostole, a potom vo svete a prakticky bez Boha, keď robíš a žijú všetko ostatné.

Isto, mnohí hovoria, že všetko robia s Bohom. Často tým ale myslia to, že ho prosia pri práci o pomoc, aby ich dielo požehnal, alebo si uvedomujú, že aj teraz je Boh s nimi.

Ale čo tak *naozaj* tieto veci konať s Bohom? Naozaj ich konať spoločne? Ako spoločné dielo? Naozaj *naozaj*? Napríklad spolu s Bohom tlačiť činku v posilovni, s Bohom ako koautorom spoločne písať román či poviedku, spolu s Bohom aranžovať kvietky v záhrade, spolu s Bohom kráčať, spolu s Bohom pracovať... Nehovorí Ježiš: "*Ostaňte vo mne a ja vo vás. Ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak neostane na viniči, tak ani vy, ak neostanete vo mne*" (Jn 15, 4)? A tým ovocím je predsa v prvom rade spoločenstvo, jednota s Bohom, čo je Večný Život. A inde Písmo vraví: "*Keď niekto hovorí, tak len ako Božie slovo; keď niekto slúži, tak len z moci, ktorú uštedruje Boh*" (1Pt 4, 11) - neznie nám aj tu to isté, že v živote kresťana ideál je, aby všetko, celý náš život, všetko naše konanie a slová boli *tímovým dielom* Boha a nás, Krista v nás a nás v Kristovi? Nakoniec, nie je o tom aj Eucharistia – sviatosť, v ktorej sa my vteľujeme do Boha a Boh sa vteľuje do nás?

Toto je význam tohto slova a pozvania: byť v Bohu a Boh v nás. Toto je spôsob, ako žiť pozvanie "*Bez prestania sa modlite*" (1Sol 5, 17). Nie tak, že budeme stále niečo hovoriť. Alebo začneme trénovať mníšky *hesychazmus*, ktorý Pavol aj tak nepoznal, lebo ešte neexistoval a teda ho ani nemohol mať na mysli. Ak nemáme zvláštne povolanie od Boha (ako napríklad kartuziáni), nie je to príkaz opustiť svet, niekde sa zavrieť a už iba recitovať modlitby! Nie. Je to výzva skutočne, naozaj, opravdivo a reálne robiť s Bohom úplne všetko, čo robíme.

Ak sa to nehodí, aby sme niečo s Bohom robili, potom to nerobiť vôbec a opustiť to. Zlo a hriech naozaj nemajú miesto v tomto vzťahu! A všetko ostatné naozaj s Bohom robiť - ako členovia Božej domácnosti a Boh ako tiež člen tejto domácnosti, ako náš brat i sestra, ako vraví Ježiš, ako priateľ, druh, spoločník. Nie pomocník. To by bolo málo. Druh a spoločník. Nie je to nejaký *navoňaný pandrlák kdesi na tróne*. Je to náš spoludomáci a my jeho. Od krájaní cibule až po počítanie kvantových stavov exotických

časťic, nič mu nie je cudzie, vzdialene, nič nie je také, že by sa to nehodilo konať spoločne s Ním - naopak! A práve takto sa to všetkého stáva modlitba a všetko sa stáva nástrojom rastu vo vzťahu a v jednote a všetko sa stáva mystikou pre nás a nástrojom apoštolátu pre naše okolie - už samým faktom, že cez nás je Boh takto prítomný tam, kde sme, skutočne!

Bežný katolík, jedno či kňaz alebo laik, je pozvaný k tomu, aby v jeho živote sa takto všetko svetské stalo duchovným, aby bol svetsky duchovný a duchovne svetský, aby v ňom už neexistoval rozpor medzi týmito dvomi, pretože Kristus Boh v ňom "z oboch urobil jedno a vo svojom tele zbúral medzi nimi múr rozdelenia, nepriateľstvo" (Ef 2, 14), aby oboje sa stalo jedným, aby všetko svetské v ňom bolo duchovné a mystické a naopak, aby jeho duchovnosť a mystika boli zemité, žité vo svete, svetsky - ale už nie podľa sveta, ale podľa Boha a hlavne, naozaj a skutočne v Bohu a s Bohom.

"Hľadaj radosť v Pánovi a dá ti, za čím túži tvoje srdce." (Ž 37, 4)

"Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to" (Jn 15, 7) - pretože o to ide, byť v Bohu a Boh v nás a kým toto sme, potom je úplne jedno, čo konkrétne s Kristom a v Kristovi konáme, ak to naozaj s Kristom a v Kristovi konáme. Čokoľvek je dobré a Pán je štedrý a rád si s nami užije dobré a skvelé veci...! *"Veru, hovorím vám: Niet nikoho, kto by pre mňa a pre evanjelium opustil dom alebo bratov a sestry alebo matku a otca alebo deti, alebo polia, aby nedostal stonásobne viac; teraz, v tomto čase, domy, bratov, sestry, matky, deti i polia, hoci s prenasledovaním, a v budúcom veku večný život"* (Mk 10, 29-30). Predtým, kým tieto veci u neho súperili s Bohom, boli mu na skazu. Musel ich preto kvôli Nemu zanechať. Ale teraz, keď všetko žije v Bohu a keď všetko sa stáva nástrojom *spirituality konania* vo vzťahu s Bohom a spoločenstva jednoty s Bohom, môže mať tieto veci všetky späť, môže ich mať pokojne aj stonásobne viac ako vtedy, už neprekážajú, už všetko slúži spoločenstvu s bohom, všetko je žité a konané s Bohom, všetko je v Bohu. Hoci, po mnohých z nich už ani

netúži. Nechýbajú mu. Už mu nejde o veci, ale o Boha, s ktorým ich koná a užíva.

Pokoj je nástrojom

... aj apoštolátu a svedectva. Lebo v pokoji a pokojne sa žije Boží Život, bez strachu a žiadostivosti, v slobode a uvoľnenosti, v radosti, ktorá nie je hlučná ani povrchná, ale hlboká a prenikavá, nie vo veľkých gestách, ale v zemitej realite, v ničom neprirodzenom, ale v blaženej rutine všetkého na svojom mieste.

Viac, než niečo hovoriť a konať je v prvom rade byť. Preto Ježiš hovorí: *"Hľa, ja na vás zošlem, čo môj Otec prisľúbil. Preto zostaňte v meste, kým nebudete vystrojení mocou z výsosti!"* (Lk 24, 49). Duch z nich však najprv urobil nových ľudí, najprv sa niečím a niekym stali, keď dostali *"Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče"* (Rim 8, 15). A potom, ako synovia, mohli začať aj používať Jeho Moc tak, ako pred nimi Ježiš: *"Čo mám, to ti dám: V mene Ježiša Krista Nazaretského vstaň a chod"* (Sk 3, 6), vraví Peter.

Ale sama moc by nestačila. Veď keby bola iba ona, ľudia by prišli, dali sa uzdraviť a potom odišli, nemali by dôvod pridávať sa a apoštolov nasledovať. To, čo ich pritiahlo, bol sám život: *"ľud ich velebil a čím ďalej, tým viac pribúdalo veriacich Pánovi; veľké množstvo mužov a žien"* (Sk 5, 13-14). Ako povedal jeden psychológ ohľadom výchovy detí: *Netreba veľa vychovávať, stačí pekne žiť a deti sa pridajú.* Aj tu, netreba robiť veľké kampane a podujatia. Stačí v pokoji božo Boží Život žiť, a ľudia sa pridajú, *"všetci, čo boli vopred určení pre večný život"* (Sk 13, 48). Tam, kde Cirkvi ešte niet, sú potrebné kampane a slová a zázraky. Ale tam, kde je, je už k

dispozícii lepší a mocnejší nástroj: sama Cirkev, sám Boží Život v Božom Pokoji a Božej Radosti žitý. Toto treba žiť a tamto nezanedbávať, ale hlavne toto žiť. Ako by sme mohli svedčiť o živote, ktorý nežijeme, vovádzat' iných tam, kde sami ešte nežijeme?

Prosto krásny život žiť. Bez potreby čokoľvek komukoľvek vrátane seba si dokazovať, lebo to už nie je potrebné, pretože "*sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti*" (Rim 8, 16). A ostatní sa pridajú, ak budú vidieť, že sú v našom živote vítaní.

Čriepky VI

Viera musí byť oboje konaná aj hovorená. Inak nie je skutočná. Slovo a čin.

Nesmie to byť povrchné nadšenie. Musí to byť skutočné *vojdenie*, pokojné, uvoľnené a naozaj skutočné. Nadšenie je dobré, ak ešte vojdení nie sme a chceme robiť niečo viac či menej ešte stále neprirodzené. Vojdením sa to ale stáva prirodzeným, pretože už takými sme.

Radosť Evanjelia bola v praxi nahradená cukríkovým kresťanstvom.

Cukríkový Kresťania si myslia, že musíme mať stále na pamäti Boží súd, lebo inak by sme sa opovážlivo spoliehali, že však sa do Neba dostaneme, aj keď nebudeme žiť podľa Evanjelia. Lenže Nebo, to je život podľa Evanjelia! Ak túžime po Nebi, túžime po živote podľa Evanjelia.

Nepotrebuje žiadnu hrozbu súdu, žiaden strach, pretože sami od seba túžime takto žiť.

Uvoľnený? Len ten, kto nemá čo získať, nemá čo stratiť, všetko má. Len ten dokáže prosto byť a poznáva, že samo bytie je dôvod blaženosti - a to Božie blaženosti nebeskej.

Kresťanstvo skutočne je boj. Ale nevedie sa premáhaním sa, ale premenou myslenia, obliekaním si novej osobnosti, ako nám pripomína Písmo: *"Bratia, pre Božie milosrdenstvo vás prosím, aby ste svoje telá prinášali ako živú, svätú, Bohu milú obeť, ako svoju duchovnú bohoslužbu. A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je dobré, milé a dokonalé"* (Rim 12, 1-2).

Pyšný hlupák hovorí a poučuje. Skromný a múdry sa pýta. Veľa pýta. Smädí po poznaní a je slobodný od toho, aby sa pred inými predvádzal a hral na múdreho.

Človek nemôže byť samým sebou, kým sa najprv nezastavil, kým najprv neopustí svet a všetko to staré, aby sa mohol vydať na novú cestu, Božiu cestu uskutočňovania svojho pravého ja.

Je to ako paradox... je to paradox: Staň sa a buď ničím, aby si tak mohol byť všetkým, celým sebou.

Kresťanstvo so sebou nesie dokonalý vyvážený život. Je tak riešením všetkých problémov sveta a života, rodinou počnúc cez obmedzenosť a hlúposť, ekológiu či konzum až po vojny a nepriateľstvo. Keby všade vládlo kresťanstvo a jeho duch, svet by bol rajom a možno by sme dnes už mali kolónie na Marse, ktovie? A to vážne.

Slovníček a vysvetlivky

telo – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je hmatateľné a hmotné, ale na označenie toho, čo je stvorené, smrteľné, závislé, krehké a následkom hriechu dokonca porušené, zranené, slabé a smerujúce k smrti. Synonymami sú *vonkajší človek, starý človek, telesný človek,...*

duch – ak nie je uvedené alebo zjavné inak, používam ho v jeho biblickom zmysle slova: nie na označenie toho, čo je nehmatateľné, neviditeľné a nehmotné, ale na označenie toho, čo je božské, večné, nestvorené, plné Boha a slávy, zbožštené, dokonalé, nesmrteľné. v prvom rade Boh je Duch. Odvodene potom aj zbožšťovaný človek sa stáva božským, čiže duchovným. Synonymami v prípade človek sú *vnútorný človek, nový človek, nové stvorenie, duchovný človek,...*

Ego – označujem ním práve tohto vonkajšieho človeka, ktorého sme si stvorili sami zo svojich myšlienok a ilúzií vo svete bez Boha, ktorý je ovocím hriechu. Jeho opakom je vnútorný človeka, naše pravé Ja, stvorené Bohom a od Boha, avšak hlboko pochované a takmer umŕtvené pod nánosom hriechu v nás, obalené ako nejaká múmia nespočetnými „vrstvami“ vonkajšieho človeka. Kristus prišiel oživiť a vzkriesiť nášho vnútorného človeka, naše pravé Ja a oslobodiť ho od hriechu, vonkajšieho človeka, čiže Ega.

Filautia – doslova znamená *milovať seba*. Postoj, ktorým starovekí cirkevní otcovia opisovali povahu hriechu: sebastrednosť, čiže inak aj pýcha. Postoj, kedy dávame do stredu seba a všetko sa točí okolo našich záujmov, toho, čo sa nám páči, čo chceme,... Vráťane náboženstva, keď sa aj modlíme za svoje

záujmy a chceme, aby Boh slúžil našim túžbam a záujmom a plnil naše priania.

svet – je používané v tom význame, ktorý mu dáva Písmo. Označuje zvyčajne ľudskú spoločnosť, ovládanú hriechom, ktorej vládcom je Diabol, „boh tohto sveta“ – možno ešte prípadne jej neblahé vplyvy a efekty na stvorený svet.

zem – označuje stvorenú objektívnu hmotnú realitu, hmotný svet, v ktorom žijeme, stvorenstvo, ktorá je na rozdiel od sveta *dobrá*, stvorená a chcená Bohom, aj keď viac či menej trpiaca a zasiahnutá zlom a hriechom človeka.

prúdiť, prúdenie – autorom pojmu je Mihály Csíkszentmihályi, univerzitný profesor psychológie maďarského pôvodu žijúci v Chicagu, člen Americkej a Maďarskej akadémie vied. Prúdenie – angl. *flow* – je podľa neho taký stav, keď sa človek úplne ponorí do tej činnosti, ktorú robí. Jeho vlastná definícia tohto stavu znie: „*Prúdenie je základom dokonalého zážitku, čiže jav, keď sa pri činnosti tak uvoľníme a rozviažeme, že všetko ostatné popri tom stráca význam, zážitok si naplno užijeme a v aktivite, ktorú robíme, chceme za každú cenu pokračovať výlučne iba pre samotnú aktivitu.*“

dumanie – týmto termínom označujem to, čo sa v angličtine povie *overthinking*. Priveľa myslenia. Nie v zmysle, že sme géniovia a neustále nad niečím veľmi užitočne uvažujeme. *Overthinking* je, keď nad všetkým priveľa špekulujete, neustále sa tým dookola zaoberáte, až natoľko, že vás to oberá o silu, zasieva do vás strach, obavy, neistotu, až vás to nakoniec pritlačí k zemi ako bremeno nad vaše sily – miesto toho, aby ste jednoducho išli a proste urobili to, o čom vám rozum hovorí, že to urobiť treba a že sa to urobiť dá. Alebo slovami internetovaj definície: „...*keď priveľa uvažujete namiesto toho, aby ste išli a urobili čo treba. Je to spôsob myslenia, ktorý*

zbytočne plytvá vašim časom a energiou a bráni vám konať a napredovať vo vašom živote.“

apatheia – termín, používaný stoikmi i v kresťanstve. Možno ho nepoužívam v úplne ortodoxnom zmysle slova, ale pre mňa je apatheia toto: Keď človek žije v Kristovi a nachádza v Ňom také naplnenie svojho života, že už mu nič viac nechýba, po ničom inom netúži ani nedychtí, je naplnený a spokojný a motívom jeho konania a života už nie je *smäd* a *nedostatok* ako predtým, ale *radosť* a *rozkoš* z toho, že môže žiť tú plnosť života, ktorou ho Boh naplnil, ako vraví aj Písmo: *"Ježiš im povedal: Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť"* (Jn 6,35) a *"Všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista."* (Flp 3,8)

hesychia – *„Hesychie (hesychía) - pokoj srdce, stav, v němž mysl není znepokojována ničím vnitřním ani vnějším. Je to osvobození srdce od špatných myšlenek, od vášní a od působení okolního světa. Je to stav přebývání u Boha a v Bohu. Hesychie je jediným způsobem, jak může člověk dosáhnout zbožštění. Hesychie těla je prostředkem k tomu, aby člověk dosáhl hesychie mysli.“* (Michal Dvořáček)

oikos – Pojem používaný obzvlášť v systéme farských evanjelizačných buniek. Označuje sa ním naše najbližšie okolie, tých 10 – 12 ľudí spomedzi *rodiny, susedov, kolegov a priateľov*, ktorí sú nám najbližší a s ktorými zvyčajne aj trávime najviac času.

srdce – na rozdiel od našej kultúry, kde srdce vnímame ako synonymum a sídlo citov, pre Bibliu a kresťanstvo je srdce stredom ľudského bytia, jeho najhlbším ja, samým bytostným stredom, miestom, kde skutočne a najplnšie sme, odkiaľ vychádza všetko ostatné naše konanie. Vnímať niečo srdcom

v kresťanstve neznamená pociťovať niečo ani sa toho „dotýkať“ citovo, ale bytostne.

Farské evanjelizačné bunky (FEB) – Jeden zo spôsobov, ako štrukturovať farnosť do podoby spoločenstva spoločenstiev. Autorom koncepcie je taliansky kňaz Piergiorgio Perini. V súčasnosti je tento spôsob pastorácie oficiálne uznaný a odporúčaný Cirkvou a má svoje stredisko v rámci Pontifikálnej rady pre laikov. Podstatou sú malé skupinky farníkov, ktoré sa raz týždenne schádzajú, sú zo strany kňaza formované, podieľajú sa na živote farnosti a sústredujú sa na jej hlavné poslanie, ktorým je apoštolát hlavne svojho okolia (oikosu) a uvádzanie ľudí do života s Bohom.

skutky – V Písme takto prekladáme dva pojmy: *praxis*, to sú bežné všedné skutky, to čo robíme a konáme bežne, keď sa nevenujeme mimoriadnym veciam, ako je napríklad účasť na bohoslužbách a podobne, jednoducho bežný všedný život; *ergata* sú potom naše *diela*, v zásade to, na čom pracujeme, o čo usilujeme, do čoho investujeme svoje peniaze, čas a sily, to, na čom nám záleží. Významovo by sme sem mohli priradiť ešte *lógiá*, slová, to, o čom sa bežne a radi zhovárame, lebo je to náš život, žijeme tým, záleží nám na tom, dokonca to milujeme: „*Ludia sa budú v deň súdu zodpovedať z každého daromného slova, ktoré vyslovia. Lebo podľa svojich slov budeš ospravedlnený a podľa svojich slov budeš odsúdený.*“ (Mt 12,36-37)

MTD – Moralisticko-terapeutický deizmus. „*V roku 2005 sociológovia Christian Smith a Melinda Lundquist Dentonová skúmali náboženský a duchovný život amerických tínedžerov pochádzajúcich zo širokej škály prostredí. Zistili, že vo väčšine prípadov sa tínedžeri pridržali nejasného pseudonáboženstva, ktoré označili ako moralisticko-terapeutický deizmus (MTD). MTD má päť základných princípov: - Existuje Boh, ktorý stvoril a riadi svet a dozerá na život človeka na Zemi. - Boh chce, aby ľudia boli navzájom k sebe dobrí, milí a féroví, tak ako to učí Biblia a väčšina svetových náboženstiev. - Ústredným cieľom života je byť šťastný a mať zo*

seba dobrý pocit. - Boh nemusí byť v živote človeka zvlášť prítomný, okrem prípadov, keď je potrebný pre vyriešenie nejakého problému. - Dobrí ľudia po smrti idú do neba. Zistili, že takéto krédo je obzvlášť prevládajúce medzi tínedžermi patriacimi ku katolicizmu a hlavnej línii protestantizmu.“ (Rod Dreher, Benediktova voľba)

komunita – pojem, ktorým označujeme stav vzájomných vzťahov medzi ľuďmi (a teda nie nejakú konkrétnu skupinu ľudí). Rôzni psychológovia ho definujú takto: „*Je to stav bytia, hlbokej jednoty s druhými, stav otvorenosti, v ktorom osoby rezonujú navzájom napriek ich rozdielnostiam.*“ (Francis Varela) „*Komunita je skupina dvoch alebo viacerých ľudí, ktorí sú bez ohľadu na ich pôvod, minulosť, ideológiu, vek, rasu, pohlavie, sexualitu alebo politickú príslušnosť schopní akceptovať, transcendovať a oslavovať ich rozdielnosti, odlišnosti čo ich uschopňuje komunikovať efektívne a otvorene, spolupracovať na dosiahnutí cieľov, ktoré boli vytýčené pre spoločné dobro.*“ (Júlia Halamová); „*Ako dôsledok mnohí členovia skupiny budujúcej komunitu prežívajú pocit svojej jedinečnosti a hlbokej spoločnej jednoty, ktorý veľmi zriedkavo alebo vôbec necítili v iných skupinách. ... Komunita je spôsob ako byť spolu, zachovajúc si individuálnu autenticitu aj interpersonálnu harmóniu tak, aby ľudia boli schopní využívať kolektívnu energiu mnohonásobne väčšiu ako je jednoduchý súčet ich individuálnych energií.*“ (M. Scott Peck) Ide teda o „stav“, vzťahy, vyznačujúce sa: na jednej strane slobodou a samostatnosťou jednotlivcov bez toho, aby to narušovalo ich vzájomnú jednotu; a súčasne hlbokou jednotou, ktorú spoločne vytvárajú bez toho, aby kvôli tomu strácali svoju slobodu, samostatnosť a jedinečnosť. Cirkvi vo svojej podstate je a má byť dokonalou komunitou po vzore Dokonalej Komunity, *Trojice*.

pseudokomunita-chaos-prázdnota-komunita: Štyri etapy na ceste k stavu komunity, ako ich popisuje M. Scott Peck (porov. knihu *V jiném rytmu*): Predstierané spoločenstvo (pseudokomunita); zmätok (chaos) vzájomný boj

a zápas jej členov o dominanciu; zmierenie, vyprázdnenie (prázdnota) a nakoniec prijatie, spoločenstvo (skutočná komunita). „*Fenomén komunity - spoločenstva umožňuje vytvoriť a zažiť nehierarchické, veľmi hlboké medziľudské väzby, ťažko realizovateľné v súčasnom sociálnom prostredí.*“ (wikipedia)

spiritualita konania – taký môj koncept, ktorý hovorí, že budovať Božie Kráľovstvo – a teda zjednocovať ľudí okolo Krista – sa dá len tak, že spolu žijeme. Spolu žiť ale znamená spoločne niečo konať. Dnes, keď v podstate zanikol spoločný život a spoločná práca na dedine a každý žije inde a pracuje inde, je potrebné zvoliť si inú vhodnú činnosť, často sú to šport alebo záľuby – a tú potom robiť takým spôsobom, aby viedla k priateľstvu, k spoločnému životu, ku Kristovi a ku Kráľovstvu. Jezuiti, Saleziáni, ale mimoriadne úspešne napríklad Skautské hnutie, môžu byť príkladmi presne takejto *spirituality konania*.

Ikigai – „*V japončine znamená ikigai „dôvod existencie“ a je to „dôvod ráno vstať“.* Je to vaša cesta k seberealizácii, ktorá je pre všetkých vo všetkých ohľadoch jedinečná. Ikigai každej osoby je iný, založený na rôznych presvedčeniach a hodnotách a často sa skladá zo štyroch základných faktorov: Čo milujete? V čom ste dobrí? Čo svet potrebuje? Za čo môžete dostať zaplatené? Nájdenie priesečníka medzi týmito vecami vám môže pomôcť žiť šťastným, zmysluplným a naplňujúcim životom.“ (Oliver Olejník a goalcast.com)

Rebríček dominancie: „*Hierarchia dominancie, hoci sa môže zdať, že ide o kultúrny či spoločenský fenomén, funguje už takmer 500 miliónov rokov. Bojovali sme o postavenie skôr, než sme mali kožu, ruky, pľúca či kosti. Len málo vecí je prirodzenejších než kultúra. Hierarchie dominancie sú staršie než stromy. Časť mozgu, ktorá sleduje naše postavenie v hierarchii dominancie, je preto výnimočne stará a dôležitá. Predstavuje hlavný riadiaci systém regulujúci naše vnímanie, hodnoty, pocity, myšlienky a činy.*“

Hlboko v našom vnútri, v samom základe nášho mozgu, pod myšlienkami a pocitmi, funguje neskutočne staré počítadlo. Presne monitoruje naše postavenie v spoločnosti - pre potreby tejto diskusie na škále od jednej do desať. Ak ste číslo jeden, čo predstavuje najvyššie možné postavenie, ste neuveriteľne úspešní. Ak sa, naopak, nachádzate na spodnej, desiatej priečke, bez ohľadu na to, či ste muž alebo žena, nemáte kde bývať (alebo nejde o žiadne lukratívne miesto). Ak práve nehľadáte, konzumujete otravné jedlo. Ste v biednom fyzickom a psychickom stave. Prapôvodná časť vášho mozgu, ktorá sa zameriava na hodnotenie dominancie, si všíma, ako s vami ostatní zaobchádzajú. Na základe toho určí vašu hodnotu a priradí vám nejaké postavenie.“ (Jordan Peterson, 12 pravidiel pre život)

Etapy duchovného rastu podľa M. Scotta Pecka:

PRVÉ štádium nazýva chaoticko-asociálnym. Do tejto etapy sme sa narodili. Vyznačuje sa tým, že jediným hybným motorom nášho konania je naše vlastné chcenie. Poznáte to: *malé dieťa niečo chce a v tomto smere koná bezohľadne a sebecky. Kričí, plače, mláti rukami a nohami a je mu úplne jedno, či práve ruší rodinnú oslavu, alebo budí rodičov uprostred noci... dieťa ešte nedokáže brať nejaké ohľady na iných. Rozhodujúce pre neho je to, čo práve chce, jeho okamžitá nálada, okamžitý nápad...* Táto fáza je chaotická preto, lebo v nej chýbajú normy konania a správania a samotný život postráda nejaký „pevný a záchytný bod“ v podobe istoty: „toto je správne a toto nie je správne“. Je takisto asociálna, lebo znemožňuje (pochopiteľne) vytváranie spoločenstva s ostatnými ľuďmi. Neznamená to, že by ľudia v tejto fáze nevedeli byť disciplinovaní, alebo cieľavedomí – ale len vtedy, ak idú za niečím, čo práve oni sami chcú, alebo za čím práve zatúžili. Podľa odhadov asi 20% ľudí má smolu a z tejto fázy sa nevymotajú ani do dospelosti. Ostatní – spravidlaešte ako deti – „postupujú“ ďalej...

DRUHÉ štádium je formálno-inštitucionálne. Základnou potrebou človeka je totiž potreba pocitu istoty a bezpečia. *Predstavte si len, že by vás nejaký*

stroj času „uniesol“ do nejakého roku 5284, do sveta, v ktorom nič nepoznáte, neviete, ako veci slúžia a čo na čo funguje, čo je nebezpečné a čo nie, ako sa správať, kam ísť, čo robiť, kde nepoznáte nijakého človeka, nemáte domov, nikam nepatríte, nikomu nerozumiete... to je situácia zrelá na zbláznenie sa. Potrebujeme žiť v istote: v istote vzťahov, v istote spoločenstva, ku ktorému patríme, v istote ohľadom našich skutkov a toho, či sú dobré, alebo zlé, či nám prospievajú, alebo ubližujú... Pre ľudí v tejto fáze vývoja je dôležitá vonkajšia príslušnosť k nejakej inštitúcii, či organizácii a dodržiavanie vonkajších pravidiel. Preto sa táto fáza nazýva formálna a inštitucionálna. Hodnoty nadovšetko cenené sú: istota, stálosť, poriadok, zákon... ak jestvuje predstava Boha, je to spravidla predstava Boha, ktorý udržiava poriadok, Boha – Sudcu, ochrancu spravodlivosti, odplatiťa.... Dost' veľa ľudí aj v dospelom veku ostáva stále v tejto rovine, poskytujúcej pocit istoty a bezpečia, plynúcehoz nemenných pravidiel, vážených inštitúcií... Príkladom môže byť človek, ktorého duchovný život spočíva v tom, že si načas „odbavuje“ svoje modlitby, plní dôsledne svoje „náboženské povinnosti“, náleží k tej správnej cirkvi, dodržiava presne definované pravidlá... a desí sa čo i len náznak myšlienky, ktorá by toto všetko mohla spochybníť, alebo narušiť! Niekedy ale ani strach „nezabráni“ tomu, aby človek vstúpil do nasledujúcej fázy vývoja...

TRETIE štádium je štádium skepticko-individuálne. V tejto etape začína (spravidla ešte stále) mladý človek úplne zákonite pochybovať o hodnotách, ktoré doteraz vyznával – a to veľmi úspešne. Vieme už totiž, že jeho „vierovyznanie“ spočívalo do veľkej miery naozaj iba vo vonkajšej príslušnosti „niekam“ a na dodržiavaní nejakých vonkajších pravidiel. Pri kritickom skúmaní tohto stavu nie je problém dospieť k záveru, že zvyk „odrecitovať nejakú akože modlitbu“ sám o sebe predsa nemôže mať nejaký duchovný dopad a pod. Človek odmieta tieto formálne a inštitucionálne prvky ako neautentické a prežitie a často pohrda tými, ktorí sa nimi ešte stále riadia. To je skeptická stránka tejto etapy. Individuálne je preto, že človeka

neuspokojuje „príslušnosť niekam“ na úrovni inštitúcie, organizácie, či cirkvi a hľadá miesto, kde by jeho vzťah mohol byť do hĺbky osobný. Toto obdobie je ale zároveň aj veľkým obdobím hľadania – hľadania skutočných hodnôt, niečoho, čo je reálne, autentické, hlboké. Človek ich bude schopný hľadať všade: od okultizmu cez drogy, vzťahy v pouličnom gangu, vedu, zábavu až k peniazom a majetku. Práve toto hľadanie môže urobiť z tejto fázy nebezpečnú a bolestivú etapu života – pokiaľ sa mladý človek nedočká opravdivej pomoci!

Posledné, ŠTVRTÉ štádium, nazýva Scott Peck mysticko-spoločenským. Je to etapa, kedy sa rodí osobný vzťah medzi človekom a Bohom ako medzi osobou a osobou. Kedy človek začína znova objavovať cirkev (ktorú v tretej etape odvrhol) – ale už nie ako inštitúciu. Tak, ako sa zákonníctvo druhej etapy zmenilo na osobný vzťah k živému Bohu, tak aj chápanie cirkvi sa mení z inštitúcie na spoločenstvo, komunitu s hlboko osobnými vzťahmi. V tejto fáze sa obnovuje záujem o náboženstvo – už nie v zmysle formálnej príslušnosti niekam, ale v zmysle dobrodružnej a vzrušujúcej cesty k svojmu vlastnému zduchovneniu.

Benediktova voľba Roda Drehera – „*Pre náboženských konzervatívcov by bolo lepšie „budovať prosperujúce subkultúry“ ako sa snažiť o obsadenie mocenských pozícií. [...] „Je dôležité vyhnúť sa panikáreniu, ale ľudia si skutočne musia uvedomiť závažnosť hrozieb, ktorým kresťania čelia, a skutočnú, hlbokú náročnosť politického prostredia,“ hovorí Kinzer. „Musia sa vnútorne stotožniť s tým, čo v realite znamená byť v postavení minority, a je skutočne zásadné začať tak uvažovať.“*“ Krátko a stručne, byť kresťanom v dnešnom svete znamená vytvárať malé, čo najviac sa podporujúce a čo najsebestačnejšie *enklávy* civilizácie, kresťanstva, duchovna a skutočnej vzdelanosti uprostred sveta, ktorý znova upadá do barbarstva – tak, ako top pred tisíc rokmi urobil sv. Benedikt a benediktínska rehoľa a tak na Západe zachránila civilizáciu.

Eros – „Aby sme sa vyhli nedorozumeniu, musíme správne definovať, čo rozumiem pod slovom eros. Dovolil by som si definovať eros, ako lásku k človeku vyjadrenú ľudským (zmyslovo vnímateľným) spôsobom. Eros sa vzťahuje k sexualite, ale nekryje sa s ňou. Eros dokáže sexualitu preniknúť, humanizovať a v konečnom dôsledku prevýšiť. Je to energetický potenciál, ktorý nespôsobuje len pohlavnú príťažlivosť, ale vzťahuje (vedie) človeka ku komunikácii, ku svetu, ku prírode, k povolaniu a sociálnemu cíteniu, k umeniu. Bez takto chápaného erosu by neexistovalo ani náboženstvo, ktoré by bolo schopné dotknúť sa ľudského srdca a pohnúť ním.“ (Bernardín Šmíd, OFM)

exámen – Modlitba spytovania svedomia nazývaná tiež Modlitba exámen je veľmi cennou súčasťou duchovného dedičstva, ktoré nám zanechal sv. Ignác Loyolský. Podľa Ignáca je spytovanie svedomia predovšetkým spätným pohľadom na pomáhajúcu a obšťastňujúcu lásku, ktorou sa Boh každý deň dotýka nášho srdca. Tento pohľad síce nevyklučuje hodnotenie nášho vonkajšieho správania, ale prevyšuje ho.

Malá cesta – „Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Chcem hľadať spôsob, ako prísť do neba po malej, úplne novej ceste. Žijeme v storočí vynálezov; dnes už netreba namáhavo stúpať po schodoch. Bohatým schody výhodne nahradí výťah. Aj ja by som chcela vynájsť výťah, ktorý by ma vyniesol až k Ježišovi, lebo som príliš malá, aby som vystupovala po namáhavom schodišti dokonalosti. Preto som hľadala vo svätých knihách nejakú zmienku o vytúženom výťahu. A natrafila som na slová, ktoré vyšli z úst večnej Múdrosti: Kto je malý, nech príde ku mne (Prísľ 9,4). A tak som prišla, tušiac, že som našla, čo som hľadala. A pretože som chcela vedieť, môj Bože, čo si počneš s takým malým človečikom, ktorý odpovie na tvoje zavolanie, pokračovala som v pátraní, a hľa, čo som našla: "Ako keď matka teší dieťa, tak ja budem tešiť vás. Na rukách vás budem nosiť a na kolenách kolísať." (Iz 66, 13,12) Výťah, ktorý ma vynesie až do

neba, to sú tvoje ruky, Ježišu. Na to nepotrebujem byť väčšou. Naopak, musím zostať malou, ba stať sa ešte menšou... Naša malá cesta je cesta duchovného detstva, cesta dôvery a úplnej oddanosti... Treba urobiť všetko, čo je v našich silách: dávať bez počítania, stále sa zriekať seba, slovom, dokazovať lásku všetkými malými skutkami, ktorých sme schopní. Ale pretože toto všetko je len maličkosť, je nevyhnutné - keď sme dali všetko, o čom sme si mysleli, že musíme dať - aby sme si priznali, že sme "neužitoční sluhovia" /Lk 17,10/, a predsa dúfali, že Boh nám z milosti dá všetko, po čom túžime. Toto je nádej malých duší, ktoré "bežia" po ceste detstva. Hovorím "bežia", a nie "oddychujú" na nej. Aby sme mohli kráčať po "malej ceste", musíme byť pokorní, chudobní v duchu a jednoduchí.“ (sv. Terézia z Lisieux)

Svätosť – V Písme sa vyskytuje v dvoch rôznych významoch. Prvý je *oddelenosť* od sveta. Táto podoba svätosti je predpoklad a počiatok kresťanského života a v tomto zmysle sú kresťania nazývaní *svätými*. Druhý je dokonalosť ako je dokonalý Boh. Táto druhá podoba svätosti je cieľom kresťanského života, preto o nej Písmo hovorí, že o ňu máme usilovať, lebo bez nej nik neuvidí Pána.